

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 5-6/2006.
svibanj-lipanj

GODINA ZVANJA
GODINA
MINISTRANATA

IZDAJE:
Nadbiskupski ordinarijat Zadar
J. Biakinija 2, 23000 Zadar
tel. 023/-208-650, 208-653; faks:
208-640;
e-mail: vjesnikzd@net.hr

ODGOVARA:
Mons. Ivan Prendā,
nadbiskup zadarski

UREĐNIŠTVO:
Mons. Ivan Mustać, don Josip
Lenkić, Ines Grbić, Jadranka
Anzulović, Livio Marijan, Rozario
Šutrin

FOTOGRAFIJE:
Ines Grbić i Srećko Petrov

RAČUNALNI SLOG:
Livio Marijan

TISAK:
MEDIA Zadar

*Ovaj broj ušao je u tisak 14. lipnja 2006.
Na koricama:
- Procesija Velikog petka, 2006.
- Božji grob u Katedrali*

Zadar, 9. lipnja 2003., papa Ivan Pavao II. predvodi Šesti čas na Forumu

NADBISKUPOVA RIJEĆ

Duhovski susret pape Benedikta XVI. s crkvenim pokretima i novim zajednicama

Samo godinu dana od izbora za Petrova nasljednika Papa Benedikt XVI. je, na Trgu sv. Petra, u Rimu, okupio brojne crkvene pokrete i nove zajednice, mnoštvo od 450.000 sudionika, za svetkovinu Duhova 2006. godine. Učiteljsko poslanje koje Benedikt XVI. vrši snažno i strogo od dana svoga izbora, kako reče vatikanski dnevnik "Osservatore Romano", doseglo je svoju najvišu točku na duhovskom bdijenju. Homilija koju je Papa održao stotinama tisuća pripadnika nazočnih pokreta i novih zajednica ulazi u povijest papinskog učiteljstva kao jedan od temeljnih govora koji se više neće moći zaobilaziti u Crkvi.

Nama koji smo bili nazočni toga časa na bdijenju s Papom na Trgu sv. Petra ostat će neizbrisiv doživljaj slike Crkve iz svakoga naroda, plemena, puka i jezika kao govor iz Otkrivenja (7,9). Ostat će i snažna poruka Petra naših dana, uručena članovima pokreta, koju se može sažeti u četiri riječi: život, sloboda, jedinstvo, suodgovornost.

Svijet u kojem živimo je djelo Duha Stvaratelja. Pedesetnica stoga nije samo rađanje Crkve i zato, na poseban način, njezin blagdan. Duhovi su blagdan stvaranja. Svijet ne postoji od samoga sebe. Proizlazi iz stvarateljskog Duha Božjega, iz stvarateljske Božje Riječi. *"Tko vjeruje u Duha Stvaratelja - dodao je - postaje svjestan činjenice da se ne možemo služiti ili zloupotrebljavati svijet i materiju kao puke predmete naše volje i naših čina. Moramo promatrati stvorene kao dar koji nam je povjeren da postane vrt Božji i prema tome čovjekov vrt."*

U drugom odlomku svoje homilije Benedikt XVI. je istakao *"da volja Duha nije samovolja. To je volja istine i dobra. Zato ne puše bilo otkuda. Njegov dah nas ne razdvaja nego okuplja jer istina ujedinjuje i ljubav ujedinjuje. Duh Sveti je Duh Kristov, Duh koji ujedinjuje Oca sa Sinom u Ljubavi koja u jednome Bogu daje i prima. U Duhu, uostalom, mnogovrsnost i jednost idu zajedno. On puše kamo hoće. To čini na neočekivan način, na neočekivanim mjestima i u prije nezamislivim oblicima. I s kakvom raznolikošću i tjelesnošću to čini!"*- konstatirao je Benedikt XVI.

I ovdje su upravo mnogovrsnost i jedinstvo nedjeljivi međusobno. On hoće vašu raznolikost i hoće vas za jedinstveno tijelo, u jedinstvu s postojećim redovima, s nasljednicima apostola i s nasljednikom sv. Petra. Ne oduzima nam napor da učimo način uzajamnih odnosa nego nam pokazuje da On djeluje u vidu jedinstvenog tijela i u jedinstvu jedinoga tijela. I upravo tako jedinstvo dosiže svoju snagu i svoju ljepotu. Sudjelujte u izgradnji jedincatoga tijela, potaknuo ih je. *"Pastiri neka budu pažljivi da ne gase Duha."*

Misao Benedikta XVI. jest providencijalni nastavak učiteljskog stava Ivana Pavla II. Već od početka velikog procvata pokreta i zajednica povezanih s događajem II. vatikanskog koncila, tadašnji kardinal Josip Ratzinger je prepoznao djelovanje Duha koji je kroz taj novi oblik laičkih udruženja učinio da toliki vjernici dožive radost pomlađivanja Crkve. U svom referatu na Svjetskom kongresu crkvenih pokreta, u Rimu od 27. do 29. svibnja 1998., sadašnji Papa je rekao: *"Za mene osobno bijaše čudesan događaj kada prvi put dođoh u užu vezu, početkom sedamdesetih, s pokretima kao što su: Neokatekumenski put, Zajednica i Oslobođenje, Pokret fokolara. Osjetio sam zanos i oduševljenje tih mladih ljudi s kojim su živjeli vjera i kako ih radost zbog te vjere tjera da sudjeluju s drugima u onom što bijahu primili kao dar... Bijaše to iskustvo koje proživljavasmo svi. Ali evo iznenada nečega što nitko nije planirao. Evo, tako rekuć, Duh Sveti zatražio je riječ. Kod mladića i djevojaka ponovo je procvala vjera, bez «ako» i «ali», bez izgovora i kolebanja-življena u svojoj punini kao dar kao dragocjeni poklon što oživljuje."* Tako isti Papa, kako smo i ovaj put u Rimu vidjeli i čuli, ljubeći i podržava i ispravlja njihov put kada treba ali se nikada ne odriče darova Duha.

Svetohranište župne crkve u Novigradu

SVETA STOLICA

Homilija Svetog Oca Benedikta XVI. prigodom susreta s Crkvenim pokretima i novim zajednicama na Bdjenju uoči svetkovine Duhova

Subota, 3. lipnja 2006.

Draga braćo i sestre!

Došli ste zaista u velikom broju večeras, na Trg svetog Petra kako bi sudjelovali na Bdjenju svetkovine Duhova. Zahvalujem vam od srca. Pripadnici ste različitih naroda i kultura, ovdje predstavljate sve članove Crkvenih pokreta i novih Zajednica, duhovno ste sakupljeni oko Petrovog nasljednika, kako bi objavili radost vjere u Isusa Krista i kako bi obnovili obvezu da mu budete vjerni učenici u ovom našem vremenu. Zahvalujem vam na sudjelovanju i svakome ponaosob upućujem svoj srdačni pozdrav. Prije svih, pozdravljam srdačno uzoritu gospodu kardinalu, moju štovanu braću u biskupstvu i svećeništvu, redovnike i redovnice. Pozdravljam odgovorne brojnih crkvenih stvarnosti koje pokazuju koliko je živo djelovanje Duha Svetoga u Narodu Božjem. Pozdravljam one koji su pripremili ovaj iznimani događaj, a posebice one koji rade u Papinskom Vijeću za Laike s tajnikom, mons. Josefom Clemensom i predsjednikom, mons. Stanislawom Rylkom, kojemu sam zahvalan i za srdačno obraćanje na početku Liturgije Večernje molitve. Ponovno se s gaućem prisjećamo sličnog susreta koji se dogodio na ovom istom Trgu, 30. svibnja 1998., s voljenim papom Ivanom Pavlom II. Kao veliki evangelizator našeg doba, on vas je pratio i vodio tijekom čitavog svog Pontifikata; više puta je definirao "providnima" vaša udruženja i zajednice, prije svega jer se Duh posvećenja služi njima kako bi probudio vjeru u srcima mnogih kršćana i učinio da ponovno otkriju poziv primljen sa sakramentom Krštenja, pomažući im da budu svjedoci nade, prepuni one vatre ljubavi koja je dar upravo Duha Svetoga.

Na ovom Bdjenju Duhova, mi se sada pitamo: Tko je i što je Duh Sveti? Kako ga možemo prepoznati? Na koji način idemo Njemu i On dolazi nama? Što čini? Prvi nam odgovor daje veliki duhovski himan, s kojim smo započeli Večernju: "Veni, Creator Spiritus... – Dodji Duše Stvorče ...". Himan ovdje ukazuje na prve retke Biblije koji, služeći se slikama, prikazuju stvaranje svemira. Tamo se prije svega kaže da je iznad kaosa, nad bezdanom i vodama lebdio Duh Božji. Svijet u kojem živimo je djelo Duha Stvoritelja. Svetkovina Duhova nije samo podrijetlo Crkve i stoga, na poseban način, i njen blagdan; Duhovi su i blagdan stvaranja. Svijet ne postoji po sebi; proizlazi iz stvoriteljskog Božjeg Duha, iz stvoriteljske Božje Riječi. Ona nas poziva na strahopštovanje. Onaj tko, kao kršćanin, vjeruje u Duha Stvoritelja, svjestan je činjenice da ne možemo upotrijebiti i zloupotrijebiti svijet i materiju jednostavno kao predmet našeg djelovanja i volje; moramo smatrati stvaranje kao dar koji nam je povjeren ne zato da bi bio uništen već da postane Božjim vrtom i stoga, vrtom čovjeka. Kod viševrsnih oblika zloporebe zemlje koje danas vidimo, skoro da čujemo vapaj stvaranja o kojem govori sveti Pavao (Rim 8, 22); počinjemo shvaćati Apostolove riječi da stvaranje nestrpljivo očekuje otkrivenje Božje djece, kako bi postalo slobodno da dostigne svoj sjaj. Dragi prijatelji, mi želimo biti ta Božja djeca koju stvaranje očekuje i možemo to i postati jer nas je krštenjem Gospodin takvima i učinio. Da, stvaranje i povijest – oni nas očekuju, čekaju muškarce i žene da i stvarno postanu Božjom djecom i da se shodno tome i ponašaju. Ako promatramo povijest, vidimo kako je oko samostana

stvaranje moglo napredovati, i kako je nanovo probuđeni Božji Duh u srcima ljudi vratio sjaj Duha Stvoritelja na zemlju – sjaj koji je bio zatamnjen, a ponekad čak i ugašen divlaštvom ljudske pohlepe za moći. I ponovno, oko Franje Asiškog događa se ista stvar – događa se tamo gdjegod Duh Božji ulazi u duše, taj Duh kojeg naš himan označava kao svjetlost, ljubav i snagu. Tako smo našli prvi odgovor na pitanje što je Duh Sveti, što je njegovo djelo i kako ga možemo prepoznati. On nam dolazi ususret putem stvaranja i vlastite ljestvica. Ipak, dobro Božje stvaranje, tijekom ljudske povijesti, bilo je prekriveno debelim slojem prljavštine koji čini teškim, pa i nemogućim prepoznavanje Stvoriteljevog odraza u njemu – iako se pred morskim zalaskom sunca ili tijekom izleta u planinu ili pred tek procijetalim cvjetom, u nama, skoro spontano, ponovno i opet budi svijest o Stvoriteljevom postojanju.

No Duh Stvoritelja nam dolazi upomoć. On je ušao u povijest i tako nam govori na nov način. U Isusu Kristu sam Bog je postao čovjekom i dopustio nam je, da tako kažemo, da uputimo pogled u intimu istog Boga. I tu vidimo nešto potpuno neočekivano: u Bogu postoji i Ja i Ti. Otajstveni Bog nije samo beskrajna samoća, On je događanje ljubavi. Ako mislimo da ćemo pogledom u stvaranje vidjeti i Duha Stvoritelja, samoga Boga, skoro matematički kreativno, kao snagu koja ubličava zakone svijeta i njihov red, a zatim, i kao ljestvici, sada saznajemo: Duh Stvoritelj ima srce. On je Ljubav. Postoji u Sinu koji govori s Ocem. A oboje su jedno u Duhu koji je, možemo reći, ozračje davanja i ljubavi koja čini od njih jednog jedinog Boga. Ovo jedinstvo ljubavi koje je Bog, mnogo je uzvišenije jedinstvo od jedinstva posljednje nedjeljive čestice. Upravo je trojedini Bog jedan jedini Bog.

Preko Isusa recimo da "bacamo pogled" u Božju intimu. Ivan ga je, u svom Evandželju ovako izrazio: "Boga nitko nikada ne vide: Jedinorodenac - Bog - koji je u krilu Očevu, on ga obznani." (Iv 1, 18). No Isus nam nije samo dopustio pogled u Božju intimu; s Njim je Bog izašao iz svoje intime

i došao nam je ususret. Ovo se dogada poglavito u njegovom životu, muci, smrti i uskrsnuću; u njegovoj riječi. No Isusu nije dovoljno samo izaći nam ususret. On želi više. Želi ujedinjenje. Ovo je značenje slika gozbe i vjenčanja. Mi ne samo da moramo znati nešto o Njemu, već putem Njega samoga moramo biti privučeni Bogu. Zbog toga On mora umrijeti i uskrsnuti. On se sada ne nalazi na jednom određenom mjestu, sad već njegov Duh, Duh Sveti, proizlazi iz Njega i ulazi u naša srca združujući nas tako sa samim Isusom i s Ocem – s Jedinim i Trojednim Bogom.

Duhovi su ovo: Isus, putem Njega samoga Boga, dolazi k nama i privlači nas u sebe. "On šalje Duha Svetoga" – tako nam govori Sveti Pismo. Koji je njegov učinak? Želio bih, prije svega, naglasiti dva vida: Duha Svetoga, putem kojeg Bog dolazi nama, donosi nam život i slobodu. Pogledajmo ih sada pobliže. "Ja sam došao da život imaju, u izobilju da ga imaju", govori Isus u Evandželju po Ivanu (Iv 10,10). Život i sloboda – to su stvari za kojima svi mi žudimo. Ali što je ovo – gdje i kako ćemo pronaći "život"? Mislim da velika većina ljudi ima isti pojam o životu kao rasipni sin iz Evandželja. On je zatražio isplatu svog dijela nasljedstva i tada se osjećao slobodnim, želio je napokon živjeti bez tereta kućnih obveza, želio je samo živjeti. Imati od života sve što mu je ovaj mogao pružiti. Uživati potpuno u njemu – živjeti, samo živjeti, napajati se u izobilju života i ne propustiti ništa od vrijednosti koju mu on pruža. Na kraju je postao svinjarom, zavideći čak tim životinjama – tako je isprazan postao njegov život, tako beskoristan. I beskorisna je postala i njegova sloboda. Zar se i danas takvo što ne događa? Kada želimo životom samo zagospodariti, on postaje sve ispraznjim, sve siromašnjim; vrlo se lako pribjegava drogi, velikoj obmani. I stvara se sumnja da li je život, napoljetku, stvarno dobro. Ne, na ovaj način mi ne nalazimo život. Riječ Isusova o izobilju života nalazi se u recima o dobrom Pastiru. To je riječ koja se sagledava u dvostrukom kontekstu. O pastiru nam Isus govori da daje svoj život. "Nitko mi ga ne oduzima, nego ja ga sam od sebe polažem."(usp. Iv 10,18). Život se nalazi samo davanjem istog; ne nalazi se

kada želimo njime zagospodariti. To je ono što moramo naučiti od Krista; i to nas uči Duh Sveti, koji je čisto davanje, koji je davanje Boga. Što više dajemo život za druge, zbog samog dobra, obilniji je tijek rijeke života. Na drugom mjestu, Gospodin nam govori da život nastaje u zajedničkom hodu s Pastirom koji poznaje pašnjak – mjesta gdje izviru vrela života. Život nalazimo u zajedništvu s Onim koji je život u osobi – u zajedništvu sa živim Bogom, u zajedništvu u koje nas uvodi Duh Sveti, nazvan u himnu Večernje "fons vivus", živim vrelom. Pašnjak na kojem teku izvori života, je Božja Riječ kakvu je nalazimo u Svetom Pismu, u vjeri Crkve. Pašnjak je Bog sam kojeg, u zajedništvu vjere, učimo prepoznavati kroz snagu Duha Svetoga. Dragi prijatelji, Pokreti su nastali upravo u žedi i žudnji za stvarnim životom; to su Pokreti za životom u bilo kojem smislu. Tamo gdje ne teče više stvarni izvor života, gdje ga se samo prisvaja umjesto da ga se daruje, tu je u opasnosti i život drugih; tamo postoji sklonost isključenja još nerođenog nemoćnog života, jer prividno oduzima prostor vlastitom životu. Ako želimo zaštитiti život, tada moramo prije svega ponovno pronaći izvor života; tada isti život mora proisteći u svoj svojoj ljepoti i uzvišenosti; tada se moramo prepustiti oživljavanju Duhom Svetim, stvaralačkim izvorom života.

Temu slobode smo već načeli maloprije. U odlasku rasipnog sina povezuju se upravo teme života i slobode. On želi život stoga želi biti potpuno sloboden. Biti slobodnim znači, u ovom viđenju, činiti sve ono što se želi; bez obveze prihvaćanja bilo kakvog kriterija izvan i iznad samoga sebe. Slijediti samo vlastitu želu i volju. Tko tako živi, vrlo brzo će se suočiti s nekim drugim koji želi živjeti na isti način. Nužna posljedica ovog samoživog poimanja slobode je nasilje, uzajamno uništenje slobode i života. Sveti Pismo pak povezuje pojam o slobodi s onim o posinstvu, kaže sveti Pavao: " Ta ne primiste duh robovanja da se opet bojite, nego primiste Duha posinstva u kojem kličemo: "Abba! Oče!"(Rim 8,15). Što to znači? Sveti Pavao podrazumijeva društveni sustav antičkog svijeta, u kojem su postojali robovi, kojima ništa nije

pripadalo i koje stoga nije mogao zanimati pravilan sljed stvari. Istovremeno postojali su i sinovi koji su bili i nasljednici i stoga su se brinuli o očuvanju i dobrom upravljanju njihovom imovinom i očuvanjem Države. Pošto su bili slobodni, imali su i odgovornost. Ne uzimajući u obzir sociološku pozadinu tog vremena, vrijedi uvijek načelo: sloboda i odgovornost idu zajedno. Prava se sloboda dokazuje u odgovornosti, u načinu djelovanja koji prima na se suodgovornost za svijet, za sebe i za druge. Slobodan je sin, kojem pripada stvar i koji zato ne dopušta da ona bude uništena. Sve svjetovne odgovornosti, o kojima smo govorili, samo su djelomične odgovornosti, određenog područja ili određene Države. Duh Sveti nas pak čini sinovima i kćerima Božjim. On nas uključuje u istu Božju odgovornost za njegov svijet, za čitavo čovječanstvo. Uči nas da gledamo Božjim očima svijet, drugoga i nas same. Mi činimo dobro ne kao robovi koji nisu slobodni da čine nešto drugo, već zato što osobno nosimo odgovornost za svijet; jer ljubimo istinu i dobro, jer ljubimo Boga samoga, a s njim i njegova stvorenja. Ovo je prava sloboda kojoj nas Duh Sveti želi odvesti. Crkveni pokreti žele i moraju biti školom slobode, ove prave slobode. Tu želimo naučiti tu pravu slobodu, ne onu robova koja teži k tome da odreže za sebe komadić torte koja pripada svima, čak i onda kad ovu oduzima drugome. Mi želimo istinsku i veliku slobodu, onu nasljedničku, slobodu djece Božje. U ovom svijetu, tako prepunom lažnih sloboda koje uništavaju okoliš i čovjeka, želimo snagom Duha Svetoga, zajedno naučiti istinsku slobodu; izgraditi škole slobode; životom dokazati drugima da smo slobodni i koliko je lijepo biti uistinu slobodan u istinskoj slobodi Božje djece.

Duh Sveti, dajući život i slobodu, daruje i jedinstvo. To su tri dara, međusobno nerazdruživa. Već sam i predugo govorio; dopustite mi da vam još kratko progovorim o jedinstvu. Da bi ga razumjeli može nam koristiti rečenica koja nas, na prvi mah, udaljuje od njega. Nikodemu, kojemu u njegovoj potrazi za istinom, dolazi noću Isus sa svojim pitanjima, On kaže: "Vjetar/Duh puše gdje hoće." (Iv 3,8), No Božja volja nije

samovoljna. To je volja istine i dobra. Stoga ne puše gdje hoće, okrećući se sad tamo, sad ovamo; njen dašak nas ne raspršuje već nas okuplja, jer istina i ljubav okupljaju. Duh Sveti je Duh Isusa Krista, Duh koji sjedinjuje Oca sa Sinom u Ljubavi koju u jedinom Bogu daruje i prima. On nas toliko sjedinjuje da je sveti Pavao mogao jednom reći: "Svi ste vi Jedan u Kristu Isusu" (Gal 3,28). Duh Sveti, svojim nas dahom gura prema Kristu. Duh Sveti djeluje tjelesno; a ne samo subjektivno, "duhovno". Učenicima koji su ga smatrali samo "duhom", uskrsli Krist govori: "Ta ja sam! Opipajte me i vidite jer duh tijela ni kostiju nema kao što vidite da ja imam."(usp. Lk 24,39). Ovo vrijedi za uskrslog Krista u svim povijesnim razdobljima. Uskrsli Krist nije samo duh, nije jednostavno duh, misao ili samo pojam. On je ostao Utjelovljeni – uskrsnuo je Onaj koji je poprimio naše tijelo – i nastavlja uvijek graditi svoje Tijelo, čini nas svojim Tijelom. Duh puše gdje hoće i njegova je volja jedinstvo učinjeno tijelom, jedinstvo koje susreće svijet i mijenja ga.

U Poslanici Efezanim sveti Pavao nam govori da ovo Kristovo Tijelo, koje je Crkva, ima zglobove (usp. 4,16) i imenuje ih: to su apostoli, proroci, evanđelisti, pastiri i učitelji (usp. 4,12). Duh je u svojim darovima mnogolik – to vidimo ovdje. Ako gledamo povijest, ako gledamo ovaj skup ovdje na Trgu svetog Petra – tada primjećujemo kako On budi uvijek nove darove; vidimo i koliko su različiti organi koje on stvara i kako, uvijek iznova, On djeluje tjelesno. No u Njemu mnogolikost i jedinstvo idu zajedno. On puše gdje hoće. On to čini neočekivano, na neočekivanim mjestima i u oblicima koji su prije bili nezamislivi. I s kojim mnogolikim oblicima i tjelesnošću on to samo čini! I upravo ovdje mnogolikost i jedinstvo su međusobno nerazdruživi. On želi vašu mnogolikost i želi vas za jedino tijelo, u jedinstvu sa stalnim redovima – zglobovima – Crkve, s apostolovim nasljednicima i s Petrovim nasljednikom. Ne oduzima nam napor učenja saznavanja načina međusobnog odnosa; već nam dokazuje da i On djeluje u vidu jednog tijela i u jedinstvu jednog tijela. Upravo i samo tako jedinstvo dobija svoju snagu i ljepotu.

Sudjelujte u izgradnji jedinog tijela! Pastiri će paziti da se Duh ne utrne (usp. 1 Sol 5, 19) i vi nećete prestati donositi darove čitavoj zajednici. Još jednom: Duh Sveti puše gdje hoće. No njegova volja je jedinstvo. On nas vodi ka Kristu; u svoje Tijelo. "Od Krista – kaže nam sveti Pavao - od kojega sve Tijelo, uskladeno i povezano svakovrsnim zglobom zbrinjanja po djelotvornosti primjerenoj svakomu pojedinom dijelu, promiče svoj rast na sazidivanje u ljubavi." (Ef 4,16).

Duh Sveti želi jedinstvo, želi potpunost. Stoga se njegovo prisustvo dokazuje i u misionarskom žaru. Onaj koji je susreo nešto istinsko, lijepo i dobro u vlastitom životu – jedino istinsko blago, dragocjeni biser! – trči da ga podijeli sa svima, u obitelji i na poslu, na svim područjima svog postojanja. To čini bez imalo straha jer zna da je primljen u posinstvo; bez ikakvog predmijevanja, jer sve je dar; bez malodušnosti, jer Duh Božji prethodi njegovo djelovanje u "srcima" ljudi i poput sjemena u raznim kulturama i religijama. To čini bez granica, jer je nositelj dobre vijesti koja je za sve ljudе, za sve narode. Dragi prijatelji, molim vas da budete još više, mnogo više, suradnici u Papinom univerzalnom apostolskom poslanju, otvarajući vrata Kristu. Ovo je najbolja služba Crkve za ljudе, a posebice za siromašne, kako bi život osobe, pravednije društveno ustrojstvo i miran suživot među narodima, pronašli u Kristu "zaglavni kamen" na kojem će izgraditi autentičnu civilizaciju, civilizaciju ljubavi. Duh Sveti daje vjernicima užvišenu viziju svijeta, života, povijesti i čini ih čuvarima nade koja ne obmanjuje.

Molimo dakle Boga Oca, preko Gospodina našeg Isusa Krista, u milosti Duha Svetoga, kako bi proslava svetkovine Duhova postala gorućom vatrom i žestokim vjetrom za kršćanski život i za poslanje cijele Crkve. Stavljam nakane vaših Pokreta i Zajednica u srce Presvete Djevice Marije, prisutne na Posljednjoj večeri zajedno s Apostolima; neka Ona izmoli njihova ostvarenja. Na sve vas zazivam izljev darova Duha, da i u ovom našem vremenu možemo živjeti iskustvo obnovljene svetkovine Duhova. Amen.

Poruka pape Benedikta XVI. za 43. svjetski dan molitve za zvanja- 2006.

Zvanje u otajstvu Crkve

Časna braćo u biskupstvu, draga braćo i sestre!

Proslava sljedećeg Svjetskog dana molitve za zvanja pruža mi priliku da pozovem čitav Božji narod na razmišljanje o temi Zvanje u otajstvu Crkve. Apostol Pavao piše: "Blagoslovjen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista... U njemu nas sebi izabra prije postanka svijeta... Predodredi nas za posinstvo, za sebe, po Isusu Kristu" (Ef 1,3-5). Prije postanka svijeta, prije no što je počeo naš život, nebeski nas je Otac osobno izabralo, kako bi nas pozvao da s Njime uđemo u poseban sinovski odnos, po Isusu, utjelovljenoj Riječi, pod vodstvom Duha Svetoga. Umrijevši za nas, Isus nas je uveo u otajstvo ljubavi Očeve, ljubavi koja ga potpunoma obavlja, a On je nudi svima nama. Na taj način, sjedinjeni s Isusom koji je Glava, činimo jedinstveno tijelo, Crkvu.

Teret dva tisućljeća povijesti otežava razumijevanje novosti čudesnog otajstva božanskoga posinstva, koje je u središtu nauka svetoga Pavla. Otac nam je, podsjeća taj apostol, obznanio "otajstvo svoje volje... uglaviti sve u Kristu" (Ef 1,9-10), te dodaje, ne bez zanosa: "Znamo pak da Bog u svemu na dobro surađuje s onima koji ga ljube, s onima koji su odlukom njegovom pozvani. Jer koje predvidje, te i predodredi da budu suobličeni slici Sina njegova te da on bude prvorodenac među mnogom braćom" (Rim 8,28-29). Izgledi su nam doista čudesni: pozvani smo živjeti kao Isusova braća i sestre, pozvani smo osjetiti se sinovima i kćerima istoga Oca.

To je dar koji izvrće svaku isključivo ljudsku misao i naum. Ispovijedanje istinite vjere raskriljuje umove i srca za neiscrpno otajstvo Boga, koje prožima ljudsko postojanje. Što reći stoga o iskušenju, koje je osobito snažno u ovim

našim danima, da sebe vidimo samodostatnima sve do odbijanja otajstvenoga Božjeg nauma o nama? Ljubav Očeva, koja se objavljuje u osobi Krista, traži od nas odgovor.

Kako bismo odgovorili na Božji poziv i krenuli njegovim putem nije potrebno da budemo savršeni. Poznato nam je da je svijest o vlastitom grijehu omogućila rasipnomo sinu da krene putem povratka te tako iskusi radost pomirenja s Ocem. Ljudske slabosti i ograničenja ne predstavljaju prepreku, pod uvjetom da nas čine sve više svjesnima činjenice da nam je potrebna Kristova otkupiteljska milost. To je Pavlovo iskustvo kad kaže: "Najradije će se dakle još više hvaliti svojim slabostima da se nastani u meni snaga Kristova" (2 Kor 12,9). U otajstvu Crkve, mističnoga Tijela Kristova, božanska moć ljubavi mijenja čovjekovo srce, osposobljavajući ga za prenošenje Božje ljubavi braći. Tijekom stoljeća mnogi su muškarci i žene, preobraženi božanskom ljubavlju, posvetili svoje živote za Kraljevstvo. Već na obalama Galilejskoga mora, mnogi su dozvolili da ih Isus osvoji: tražili su ozdravljenje tijela ili duha, a dotakla ih je sila njegove milosti. Druge je on ponaosob izabralo, te su postali njegovi apostoli. Nailazimo i na osobe, poput Marije Magdalene i ostalih žena, koje su ga svojevoljno slijedile, iz jednostavne ljubavi, ali su, zajedno s učenikom Ivanom, i one zauzele posebno mjesto u njegovu srcu. Ovi muškarci i ove žene, koji su po Kristu upoznali otajstvo Očeve ljubavi, predstavljaju mnogostruktost zvanja oduvijek prisutnih u Crkvi. Uzor svakome tko je pozvan na osobiti način svjedočiti ljubav Božju jest Marija, Majka Isusova, u svome hodočašću vjere izravno združena s otajstvom utjelovljenja i otkupljenja.

U Kristu, Glavi Crkve, koja je njegovo Tijelo, svi kršćani čine "rod izabraní, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečeni da naviješta silna djela Onoga koji ih iz tame pozva k dívnom svjetlu svojemu" (1 Pt 2,9). Crkva je sveta, premda njezini članovi moraju biti očišćeni, kako bi svetost, dar Božji, u njima mogla zasjati u punini svoga sjaja. II. vatikanski sabor ističe opći poziv na svetost, podvlačeći da su "Kristovi sljedbenici, pozvani od Boga ne po svojim djelima, nego po odluci i milosti Njegovoj, i opravdani u Isusu Gospodinu, postali po krštenju vjere uistinu Božja djeca i dionici božanske naravi, i zato uistinu sveti" (Lumen gentium, 40).

U okvir ovog sveopćeg poziva, Krist, Vrhovni svećenik, u svojoj brizi za Crkvu poziva potom, u svakome naraštaju, osobe koje moraju preuzeti skrb o njegovu narodu; posebice u svećeničku službu poziva muškarce koji moraju vršiti očinsku ulogu, čiji je izvor u samom očinstvu Božjem (usp. Ef 3,15). Poslanje svećenika u Crkvi je nezamjenjivo. Stoga, premda se u nekim krajevima zapaža nedostatak klera, ne treba nikada izgubiti sigurnost da će Krist nastaviti podizati ljudi koji će se, poput apostola, napustivši ostala zanimanja, potpuno posvetiti slavljenju svetih otajstava, propovijedanju Evandelja i pastirskom služenju.

U apostolskoj pobudnici Pastores dabo vobis moj časni prethodnik Ivan Pavao II. u tom je smislu napisao: Odnos svećenika s Isusom Kristom, a u Njemu i s Crkvom, smješta se u samo biće svećenika, po njegovoj sakramentalnoj posveti-pomazanju, te u njegovo djelovanje, odnosno u njegovo poslanje ili služenje. Posebice, "svećenik je poslužitelj Krista prisutnoga u Crkvi otajstvu, zajedništvu i poslanju. Po tome što sudjeluje na pomazanju i poslanju Kristovu, on u Crkvi može produžiti njegovu molitvu, njegovu riječ, njegovu žrtvu i njegovo spasenjsko djelo. On je stoga poslužitelj Crkve otajstva, jer ostvaruje crkvene i sakramentalne znakove prisutnosti uskrsloga Krista" (br. 16).

Još jedan poseban poziv, koji u Crkvi zauzima počasno mjesto, poziv je na posvećeni život. Po primjeru Marije iz Betanije, koja "sjede do nogu Gospodinovih i slušaše riječ njegovu" (Lk 10,39), mnogi su se muškarci i žene posvetili potpunom i isključivom nasljedovanju Krista. Oni, premda na polju odgoja i skrbi o siromasima, poučavanja i pomoći bolesnima vrše razne službe, ove djelatnosti ne drže glavnom svrhom svoga života, jer, kako to ispravno ističe Zakonik kanonskog prava, "prva i posebna dužnost svih redovnika mora biti kontemplacija božanskih istina i trajno jedinstvo s Bogom u molitvi" (kan. 663, § 1).

U apostolskoj pobudnici Vita consecrata Ivan Pavao II. pak primjećuje: "U tradiciji Crkve redovničko zavjetovanje se smatra jedinstvenim i plodnim produbljenjem krsnoga posvećenja ukoliko se, njime tjesno sjedinjenje s Kristom, započeto već s krštenjem, razvija u daru savršenije izraženoga i ostvarenoga suobličenja, po zavjetovanju evandeoskih savjeta" (br. 30).

Spominjući se Isusove preporuke: "Žetve je mnogo, a radnika je malo. Molite dakle gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju" (Mt 9,37), primjećujemo gorljivu potrebu molitve za zvanja u svećeništvo i posvećeni život. Ne iznenađuje da ondje gdje se žarko moli cvatu zvanja. Svetost Crkve bitno ovisi o jedinstvu s Kristom i o otvorenosti za otajstvo milosti koja djeluje u srcima vjernika. Stoga bih htio pozvati sve vjernike da gaje bliski odnos s Kristom, Učiteljem i Pastirom svoga naroda, nasljeđujući Mariju, koja je u svojoj nutrini čuvala božanska otajstva, te ih postojano promišljala (usp. Lk 2,19).

Zajedno s njom, koja u otajstvu Crkve zauzima središnje mjesto, molim:

*Oče, podigni među kršćanima brojna i sveta svećenička zvanja, koja neka zadrže živu vjeru te čuvaju zahvalnu uspomenu na tvoga Sina Isusa kroz propovijedanje njegove riječi i podjeljivanje sakramenata, po kojima **neprestano obnavljaš** svoje vjerne.*

Daruj nam svete poslužitelje tvoga oltara, koji neka budu pozorni i gorljivi čuvari Euharistije, sakramenta najuzvišenijeg Kristova dara za otkupljenje svijeta.

Pozovi služitelje svoga milosrđa, koji neka šire radost tvoga praštanja, putem sakramenta Pomirenja.

Daj, Oče, da Crkva radosno prihvati brojna nadahnuća Duha tvoga Sina

te se, poslušna tvojim poukama brine za zvanja u svećeničkom služenju i posvećenom životu.

Uzdrži biskupe, svećenike, đakone, posvećene i sve koji su kršteni u Krista, kako bi vjerno vršili svoje poslanje u službi Evangelijsa. To te molimo po Kristu našem Gospodinu. Amen.

Marijo, Kraljice apostola, moli za nas!

UVatikanu, 5. ožujka 2006.

Papa Benedikt XVI.

Nadbiskup sa sjemeništarcima

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Priopćenje s XXXII. plenarnog zasjedanja HBK

Zagreb, od 25. do 28. travnja 2006.

Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, predsjedao je XXXII. plenarnom zasjedanju HBK koje je održano u prostorijama Nadbiskupskoga duhovnoga stola u Zagrebu, Kaptol 31, od 25. do 28. travnja 2006. godine. Aktivnim članovima HBK na tom su se zasjedanju pridružili mons. Francisco Javier Lozano, apostolski nuncij u RH i mons. Ante Jurić, nadbiskup splitsko-makarski u miru.

Zasjedanju su prisustvovali i delegati više europskih biskupske konferencije te gosti: mons. František Tondra, biskup spiški i predsjednik Slovačke BK; mons. Ovidio Poletto, biskup biskupije Concordia-Pordenone, delegat Talijanske BK; mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki, delegat BK Bosne i Hercegovine; mons. dr. Franz Lackner, pomoći biskup biskupije Graz-Seckau, delegat Austrijske BK; mons. Marian Blažej Kruszyłowicz, pomoći biskup Szczecin-Kamiena, delegat Poljske BK; mons. Anton Stres, novoimenovani biskup Celjske biskupije, delegat Slovenske BK te mons. Ivan Penzeš, biskup subotički, delegat Međunarodne BK sv. Ćirila i Metoda. Predsjednik Češke BK ispričao se što ne može prisustvovati tom zasjedanju jer i njihova BK zasjeda u isto vrijeme.

Posebni gosti zasjedanja bili su kardinal Peter Erdo, nadbiskup Ostrogon-Budimpešte i primas Mađarske te mons. Noel Treanor, generalni tajnik Komisije episkopata Europske unije (ComECE) iz Bruxellesa.

Na dijelu zasjedanja prisustvovali su preč.

dr. Ivan Šaško, profesor liturgike na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, preč. Ivan Miklenić, glavni urednik Glasa Koncila i gosp. Anto Mikić, glavni urednik HKR-a.

Otvaramoći zasjedanje kardinal Bozanić, predsjednik HBK, nadbiskup i metropolit zagrebački, istaknuo je da biskupi žele i ovim zasjedanjem biti potpuno u službi Radosne vijesti poput svetoga Marka čiji se blagdan slavi. Uime svih prisutnih izrazio je srdačne imendanske čestitke mons. Marku Culeju. Naglasio je da se minulih uskrsnih blagdana, a osobito u Velikom tjednu, na bogoslužnim slavljima diljem cijele Hrvatske okupljao izrazito veliki broj vjernika te se upravo tu doživljava i očituje Crkva za koju u Duhu Svetom po Isusu Kristu svvi prisutni daju hvalu Bogu Ocu.

Spomenuo je i prvu obljetnicu pontifikata pape Benedikta XVI. te izrazio osobitu zahvalnost Papi za dar prve enciklike Deus Caritas est (Bog je Ljubav) koju je dan prije u Zagrebu predstavio kardinal Renato Raffaele Martino, predsjednik Papinskoga vijeća Justitia et Pax. S posebnom pažnjom pozdravio je apostolskoga izaslanika u RH mons. Francisca-Javiera Lozana uz zamolbu da Svetom Ocu prenese izraze odanosti i zajedništva praćene dnevnim molitvama za njega i njegovu službu u Crkvi.

Pozdravio je zatim delegate biskupskih konferencija susjednih zemalja te naglasio da njihova prisutnost očituje zajedništvo s biskupima zemalja koje oni predstavljaju. Kardinal Bozanić je zatim najavio glavne točke opsežnoga dnevnoga reda te

istaknuo da će se toga dana navečer u 18.00 sati slaviti zajednička koncelebrirana sveta misa u crkvi sv. Marka na Gornjem gradu. Pozdravljajući na poseban način predstavnike medija, njavio je dvije tiskovne konferencije: prvu u četvrtak 27. travnja u 12.00 sati o Katoličkoj crkvi u Europi na kojoj će sudjelovati gosti kardinal Peter Erdö i mons. Noel Treanor i drugu u petak 28. travnja također u 12 sati, redovitu na završetku zasjedanja HBK. Na kraju je istaknuo da je Biskupska konferencija tijelo biskupskoga zajedništva u službi Katoličke crkve u Hrvatskoj te rad zasjedanja povjerio zagovoru Marije, Majke Crkve i svetoga Marka evanđelista, na duhovnu korist za Crkvu i hrvatski narod.

Mons. Lozano, apostolski nuncij u RH, u svom je pozdravu posebno istaknuo vjernost hrvatskih vjernika Svetoj Stolici i Petrovu nasljedniku u Rimu o čemu će rado posvjedočiti sadašnjem papi Benediktu XVI.

Svi delegati su se zahvalili na pozivu i pozdravima te ukratko izvijestili plenum o stanju Katoličke crkve u svojoj zemlji kao i o društvenim okolnostima u kojoj se ona nalazi i djeluje.

Biskupi su diskutirali o Katoličkoj crkvi u Hrvatskoj i Europskoj uniji. O toj temi govorili su gosti kardinal Peter Erdö i mons. Noel Treanor. Kardinal Erdö je govorio o načelnim pitanjima odnosa Crkve i europskoga zakonodavstva te o konkretnim iskustvima Mađarske prilikom i nakon ulaska u Europsku uniju. Mons. Treanor je približio biskupima način funkcioniranja Europske unije, oblike i institucije prisutnosti Katoličke crkve, drugih Crkava i vjerskih zajednica u strukturama EU-e kao i o perspektivama Hrvatske na putu prema Uniji. U diskusiji se iskristalizirao stav da ulazak Hrvatske u EU nema alternative ali da pri tome treba poduzeti sve da se to dogodi tako da se sačuva dignitet i identitet naroda, kulture i države. U tom vidu biskupi će se još obratiti javnosti.

Biskupi su raspravljali o Crkvi i medijima u sadašnjem trenutku nakon uvodnih izlaganja preč. Ivana Miklenića, glavnoga urednika Glasa Koncila, i gospodina Ante Mikića, glavnoga urednika HKR-a. Istaknuto je da su mediji moćno sredstvo koje služi komunikaciji među ljudima i koje u tom smislu ima značajnu ulogu u formiranju javnoga mnijenja. Crkva na njih gleda s velikom pozornošću i premda nije uvijek zadovoljna načinom kako se tretiraju pojedina područja društvenog života, pa i života Crkve, ostaje otvorena prema njima nudeći im one vrijednosti koje ih mogu učiniti vjerodostojnjima i autentičnjima. U tom vidu biskupi su raspravljali o dokumentu HBK koji se bavi pastoralom sredstava društvenoga priopćavanja koji bi uskoro trebao biti objavljen. Odobren je Statut Hrvatskoga katoličkog radija i Statut Informativne katoličke agencije koji će stupiti na snagu u prvoj polovici srpnja ove godine.

Prof. Šaško, predsjednik Povjerenstva za Hrvatsko katoličko sveučilište, izvjestio je biskupe o pripremi toga velebnog projekta Katoličke crkve u Hrvatskoj. Naglašeno je da su do sada riješena mnoga pitanja glede programa studija i potrebnoga personala ali da je zapelo na pitanju lokacije, no i to je u zadnjih nekoliko dana krenulo prema rješenju. Kardinal Bozanić je istaknuo da se tim projektom Crkva želi otvoriti i uključiti u izgradnju hrvatskoga društva pa i u vidu njegova otvaranja i puta prema Europi.

Biskupi su izvješteni o pripremama za Hodočašće povjerenja na Zemlji koje će se, u organizaciji zajednice iz Taizea, održati u Zagrebu od 28. prosinca 2006. do 1. siječnja 2007. godine. Očekuje se dolazak više desetaka tisuća mladih iz cijelog svijeta. U tijeku je priprema za Treći europski ekumenski susret koji će se 2007. godine održati u rumunjskom gradu Sibiu. Na tom susretu sudjelovat će i predstavnici HBK. Također su počele i pripreme za Svjetski dan mladih 2008. godine u Sydneyu u Australiji.

Podnesen je izvještaj o radu Biskupske

komisije HBK za odnose s državom. Istaknuto je da su u tijeku, ne bez poteškoća, neki procesi u pitanjima povrata oduzete imovine, da se još očekuje provedba nekih potpisanih dokumenata te da se nastavlja rad svih mješovitih povjerenstava.

Biskupi su razgovarali o nekim pitanjima vezanim za Neokatekumenski put, laički pokret koji se sve više razvija u Hrvatskoj a koji je krenuo iz Španjolske. Karakterizira ga vrlo živa kateheza, specifična liturgijska slavlja, jak misionarski duh i njegovanje vrednota obitelji i života. Organiziran je u manje zajednice i nastoji biti potpora župnim zajednicama unoseći u njih novu živost i gibanje. Pri tome su potrebne određene prilagodbe i preinake o kojima su raspravljali biskupi na temelju dokumenata izdanih od pojedinih dikasterija Svetе Stolice.

Raspravljalo se i o nužnosti poduzimanja određenih koraka za bolje organiziranje pastoralna studenata u sveučilišnim centrima u Hrvatskoj čemu je dana snažna potpora svih članova HBK. Producen je mandat mons. Antunu Škvorčeviću, predsjedniku Biskupske komisije HBK za liturgiju i mons. Ivanu Devčiću, predsjedniku Odbora HBK za sredstva društvenoga priopćavanja.

Imenovani su članovi Odbora HBK za pastoral djelatnika u zdravstvu.

Uz to biskupi su izvršili neka imenovanja u cilju davanja novog zamaha u radu nekih svojih ustanova i ureda: gosp. Zvonimir

Ancić, dosadašnji glasnogovornik zagrebačkoga nadbiskupa i kardinala Josipa Bozanića, imenovan je ravnateljem Hrvatskoga katoličkog radija, predstojnikom Tiskovnoga ureda HBK i glasnogovornikom HBK. Vlč. mr. Enco Rodinić, tajnik HBK, imenovan je i ravnateljem Informativne katoličke agencije a mr. Suzana Peran imenovana je glavnom urednicom IKA-e. Dosadašnji ravnatelj HKR-a vlč. mr. Robert Šreter i ravnatelj IKA-e vlč. prof. Anton Šuljić na vlastitu su molbu razriješeni službe. Ove odluke stupaju na snagu 1. srpnja ove godine.

Odobrene su nakane Apostolata molitve hrvatskih biskupa za 2007. godinu. Podneseno je izviješće o radu i poslovanju Hrvatskoga Caritasa koji pokazuje neprestanu brigu i osjetljivost Crkve za najpotrebnije u domovini i u svijetu.

Predsjednici pojedinih tijela HBK podnijeli su izvješća, prijedloge i molbe svojih tijela. Intenzivira se rad za što bolje i kvalitetnije organiziranje predbračnih tečajeva kao i zauzetija briga za promicanje duhovnih zvanja.

Biskupi su se osvrnuli na aktualnu situaciju u našem društvu, ističući potrebu da se svi zauzimaju za njegov napredak i boljšak. Narod i domovinu biskupi povjeravaju zagovoru Marije, najvjernije Odvjetnice Hrvatske.

*Tajništvo
Hrvatske biskupske konferencije*

Priopćenje sa sjednice Stalnoga vijeća HBK

Zagreb, 23. svibnja 2006.

Pod predsjedanjem kardinala Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkog i predsjednika HBK, u utorak 23. svibnja 2006. godine, održana je u Tajništvu HBK u Zagrebu, Kaptol 22, redovita sjednica Stalnoga vijeća HBK. U radu sjednice sudjelovali su i ostali članovi Stalnoga vijeća: mons. Marin Baraćić, nadbiskup splitsko-makarski i potpredsjednik HBK, mons. Ivan Devčić, nadbiskup riječki, mons. Marin Srakić, biskup đakovački i srijemski i mons. Vjekoslav Huzjak, generalni tajnik HBK.

Kardinal Bozanić upoznao je biskupe s programom pohoda «ad Limina» koji će biti u Rimu od 3. do 10. srpnja ove godine.

Glavna točka dnevnoga reda sjednice bila je provođenje zaključaka proljetnoga plenarnog zasjedanja HBK održanog u Zagrebu od 25. do 28. travnja ove godine. Raspravljanje je o projektu istraživanja položaja vjerouauka u školi u europskim državama pokrenutom od Vijeća

biskupske konferencije Europe (CCEE), kojemu je prvi potpredsjednik kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački i predsjednik HBK. Najavljen je godišnji susret predstavnika HBK i Mađarske BK koji će se održati 12. i 13. rujna 2006. godine u Budimpešti.

Biskupi su razgovarali i o predstojećem susretu članova HBK s provincialima iz Hrvatske koji se održava jednom godišnje a ove godine to će biti 1. lipnja.

Na sjednici je odobreno sudjelovanje predstavnika HBK na kongresu Međunarodne federacije centara priprave za brak koji će se održati krajem svibnja u Švicarskoj.

Stalno vijeće je također razmotrilo neka pitanja aktualnog trenutka u hrvatskom društvu.

*Tajništvo
Hrvatske biskupske konferencije*

Veliki petak, 2006.

Susret članova HBK s redovničkim provincijalima iz Hrvatske

Zagreb, 2. lipnja 2006.

Pod predsjedanjem kardinala Josipa Bozanića, zagrebačkog nadbiskupa i predsjednika HBK, u četvrtak 1. lipnja održan je u Tajništvu HBK u Zagrebu susret članova Hrvatske biskupske konferencije s redovničkim provincijalima iz Hrvatske, priopćeno je iz Tajništva Hrvatske biskupske konferencije.

U uvodnoj riječi kardinal Bozanić istaknuo je da je taj, već tradicionalni susret, vrlo jasan znak unutarcrvenog dinamizma i nastojanja, pri čemu redovništvo svojim specifičnim poslanjem na poseban način obogaćuje Crkvu. Kardinal Bozanić pozdravio je apostolskoga nuncija u RH nadbiskupa Francisca Javiera Lozana, čija prisutnost označava trajnu i čvrstu povezanost Crkve u Hrvatskoj sa Svetim Ocem u Rimu. Posebno je pozdravio novoizabrane provincijale, koji su prvi put sudjelovali na takvom susretu.

Skup je pozdravio i o. Iko Mateljan OP, predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara, istakнуvši da se u povjerenu i ustrajnom nastojanju izgraduju pravi crkveni odnosi koji daju obilat rod poput pšenice iz evanđeoske prispodobe o sijaču.

Biskupi i provincijali raspravljali su o primjeni Konvencije za povjeravanje župa ustanovama posvećenoga života i družbama apostolskoga života koja je usvojena prije godinu dana. Konstatirano je da će primjena Konvencije, što je u skladu s crkvenim zakonodavstvom,

pomoći da se iznađu što bolja rješenja u pastoralu onih župa koje su povjerene ili se povjeravaju redovnicima. U tom kontekstu razgovaralo se i o aktualnim pitanjima cjelokupnoga pastorala koji traži sve više zauzetih i svjedočki spremnih svećenika.

Drugo važno područje o kojem su razgovarali biskupi i provincijali bilo je pitanje brige za duhovna zvanja. Ističući snažnu eklezijalnu dimenziju toga pitanja i njezinu važnost za život i djelovanje Crkve, konstatirano je da se tom pitanju posvećuje sve više pozornosti kako u redovničkim zajednicama tako i u biskupijama, ali i na zajedničkom planu. Odlučeno je da će Vijeće HBK za sjemeništa i duhovna zvanja zajedno s odborima Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i Hrvatske unije viših redovničkih poglavara za duhovna zvanja, zajednički programirati promicanje duhovnih zvanja u našoj Crkvi. Istodobno će se slično poduzimati u biskupijama, imajući u vidu specifičnost karizmi pojedine redovničke zajednice.

Susret je završio zajedničkim objedom u Tajništvu HBK. Nakon objeda članovi HBK održali su kratak susret na kojem se razgovaralo o konkretnim točkama predstojećeg pohoda ad Limina koji će se održati od 3. do 10. srpnja ove godine u Rimu, ističe se u priopćenju sa susreta članova HBK s redovničkim provincijalima iz Hrvatske koje je uputilo Tajništvo HBK.

*Tajništvo
Hrvatske biskupske konferencije*

ZADARSKA NADBISKUPIJA/ODREDBE

OBLJETNICA SMRTI PAPE IVANA PAVLA II.

Broj: 878/2006.

Zadar, 27. ožujka 2006.

SVIM ŽUPNIM UREDIMA I SAMOSTANIMA
U GRADU ZADRU

U nedjelju, 2. travnja 2006. godine, na svim sv. Misama s *narodom pročitajte sljedeću obavijest:* .

Draga braće i sestre!

U povodu prve obljetnice smrti blage uspomene pape Ivana Pavla II., slaviti će sv. Misu za blagopokojnog Papu, u nedjelju, 2. travnja 2006. godine, u katedrali sv. Stošije u Zadru, u 19 sati.

Sve Vas pozivam da nazočite svetoj Misi i molite da uskrsli Gospodin proslavi svoga vjernog slugu Papu Ivana Pavla II. u zajedništvu svojih svetih u Nebu.

S poštovanjem Vas pozdravljam i blagoslivljam.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

OBLJETNICA IZBORA PAPE BENEDIKTA XVI.

Broj: 993/2006.

Zadar, 20. travnja 2006.

SVIM ŽUPNIM UREDIMA I SAMOSTANIMA
U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI

Draga braće i sestre!

Obljetnicu izbora Svetoga Oca Benedikta XVI. za papu ove ćemo godine obilježiti na II. vazmenu nedjelju, 23. travnja.

Svima nama duboko na srcu leži osoba i služba sadašnjeg Petrova nasljednika i Kristova namjesnika na zemlji Svetoga Oca Benedikta XVI. Sveti Otac papa Benedikt XVI. izabran je na Petrovu stolicu za Kristova namjesnika na zemlji 19. travnja 2005. godine. Obilježavanje Papina dana za nas vjernike ima prvenstveno zahvalno i molitveno obilježje. Svoju ljubav i vjernost prema Petru naših dana, zajedno sa svim vjernicima, pretočimo toga dana u molitvu za njegovu osobu i službu, posebno u molitvi vjernika na svim svetim misama. Na kraju misnog slavlja, prikladno je otpjevati i himan "Tebe Boga hvalimo".

U Kristu Vas pozdravljam i blagoslivljam.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

OBLJETNICA SMRTI NADBISKUPA GARKOVIĆA I POSVETE KATEDRALE

Broj: 1168/2006.

Zadar, 18. svibnja 2006.

SVIM UPRAVITELJIMA CRKAVA U GRADU ZADRU

Neka se pročita na svim sv. Misa s narodom, u nedjelju, 21. svibnja 2006. godine.

Draga braćo i sestre!

U petak, 26. svibnja o.g., je godišnjica smrti mons. Mate Garkovića, zadarskog nadbiskupa. Euharistijsko slavlje, u katedrali sv. Stošije, u 19 sati, predvoditi će mons. Marijan Oblak, nadbiskup u miru.

U subotu, 27. svibnja, je godišnjica posvete zadarske prvostolnice - katedrale sv. Stošije. Katedrala je, naime, posvećena 27. svibnja 1285. godine.

Euharistijsko slavlje, u Katedrali, u 19 sati, će predvoditi mons. Marijan Oblak, nadbiskup u miru.

Pozivam sve vas svećenike, redovnike, redovnice i Kristove vjernike laike Grada Zadra da svojom nazočnošću uzveličate ovo slavlje.

Svima pozdrav u Gospodinu.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

PETROV NOVČIĆ

Broj: 1228 /2006.

Zadar, 25. svibnja 2006.

SVIM ŽUPNIM UREDIMA I UPRAVITELJIMA CRKAVA
U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI

Draga braćo svećenic!

Prema odluci Hrvatske biskupske konferencije, milostinja 12. nedjelje kroz godinu, 25. lipnja ove godine je namjenska milostinja, koju treba predati u Ekonomat s naznakom "PETROV NOVČIĆ".

Petrov novčić je najsvojstveniji izraz sudjelovanja svih vjernika u pothvatima dobročinstava rimskoga biskupa u odnosu na opću Crkvu. Ta gesta nema samo praktičnu vrijednost, već i simboličnu - znak jedinstva s Papom.

Ovu kolektu je potrebno najavit i vjernicima prethodne nedjelje i potaknuti na sudjelovanje.

S poštovanjem Vas pozdravljam i blagoslovljem.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

SVEĆENIČKO REĐENJE DON JOSIPA VULETE**Broj:** 1229 /2006.**Zadar**, 25. svibnja 2006.

SVIM ŽUPNIM UREDIMA I SAMOSTANIMA
U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI

Draga braćo svećenici!

S radošću Vas izvješćujem da će u nedjelju, 25. lipnja ove godine, u katedrali sv. Stošije, preko koncelebrirane svete Mise u 19 sati, zarediti đakona Josipa Vuletu za svećenika Crkve zadarske. Svako svećeničko ređenje milosni je dar Božji našoj Crkvi, odgovor na naše žrtve i molitve za svećenička zvanja. Zahvalimo Gospodinu na našem ređeniku i molimo se neprestano na nakanu duhovnih zvanja.

Pozivam sve vas, braćo prezbiteri, da mi se pridružite u koncelebraciji i tako iskažete svoju ljubav i zajedništvo s ređenikom. Molimo za našeg ređenika, za njegov rast u vjeri i apostolskom žaru.

Ujedno određujem da u nedjelju, 25. lipnja 2006. godine, na svim svetim misama s narodom obavijestite i potaknete vjernike na sudjelovanje. Osobito, u ovoj godini zvanja, potaknite ministrante da sudjeluju jer je to uvijek milosna prigoda za osluškivanje poziva.

Nakon redenja svi ste pozvani na primanje u Nadbiskupsko sjemenište «Zmajević».

Srdačan pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

POBOŽNOST SRCU ISUSOVU U LIPNJU**Broj:** 1230/2006.**Zadar**, 25. svibnja 2006.

Draga braćo svećenici,

Lipanske pobožnosti posvećene su Presvetom Srcu Isusovu, poput onih u svibnju njegovoj i našoj Majci Mariji, povlaštena je prigoda okupljanja naših župnih zajednica i njihova molitvenog odgoja. Potičem Vas i na to nastojanje koje u cijelovitom pastoralnom djelu može urođiti neslućenim plodovima za pojedince i cijelu župnu zajednicu.

Ove godine pobožnost Srcu Isusovu namijenimo na nakanu Duhovnih zvanja. Uz doličnu pripravu i proslavu blagdana Presvetog Srca Isusova, ovaj mjesec je također prigoda da se počne s obnavljanjem pobožnosti Prvih Petaka koji su u nekim zajednicama osnažili euharistijski život vjernika.

Svim pozdrav u Gospodinu.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

TREĆA OBLJETNICA POHODA IVANA PAVLA II. ZADRU

Broj: 1205/2006.,

Zadar, 29. svibnja 2006.

**SVIM ŽUPNIM UREDIMA I SAMOSTANIMA
U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI**

Draga braćo svećenici!

U nedjelju, na Duhove, 4. lipnja 2006. godine na svim sv. misama pročitajte sljedeću obavijest:

U petak, 9. lipnja 2006. godine pada 3. obljetnica pohoda pape Ivana Pavla II. našoj Nadbiskupiji i Gradu Zadru. Toga dana zahvaliti ćemo Bogu za dar velikog pastira Crkvi svetom misom u 19 sati, u katedrali sv. Stošije.

Pozivam Vas i vjernike da mi se pridružite u toj zahvali.

Istoga dana, 9. lipnja, u 20.30 sati u prostoru «Arsenala» u Zadru, održati će se prigodni program za mlade naše Nadbiskupije i koncert duhovne glazbe grupe «Fides» iz Zagreba.

Potaknite mlade da se odazovu prigodnom programu i koncertu.

Svima pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

Nadbiskup sa svećenicima ređenim u zadnjih 10 godina, Benkovac

45. SVEĆENIČKI DAN ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 1208/2006.

Zadar, 29. svibnja 2006.

SVIM SVEĆENICIMA
ZADARSKA NADBISKUPIJE

Draga braćo svećenici i redovnici!

s radošću Vas pozivam na ovogodišnji naš 45. SVEĆENIČKI DAN ZADARSKE NADBISKUPIJE, koji će se održati u **srijedu, 21. lipnja 2006. godine.**

Želja nam je posjetiti otok Molat, brata svećenika koji tamo djeluje i vjernike.

P r o g r a m:

9. oo sati: - Polazak brodom iz Zadra

(donja riva, ispod Nadbiskupske palače)

- Doručak na brodu

- Sv. Misa po dolasku, u župnoj crkvi «Porodjenja BDM» u Molatu

- Mogućnost posjeta logora na Molatu

- Zajednički objed na brodu

17.oo sati: - Dolazak u Zadar

Ponijeti za koncelebraciju: naglavnik, albu, pojas i štolu.

S radošću iščekujući naš zajednički susret, u Gospodinu Vas pozdravljam i blagoslivljam.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

DAN REDOVNICA

Broj: 1209/2006.
Zadar, 29. svibnja 2006.

SVIM REDOVNICAMA U
ZADARSKOJ NADBISKUPIJI

Poštovane sestre redovnice,

s radošću Vas pozivam na ovogodišnji 26. DAN REDOVNICA ZADARSKE NADBISKUPIJE, koji ćemo slaviti u srijedu, 14. lipnja 2006. godine, **u župi Starigrad - Paklenica**, prema sljedećem rasporedu:

- 8.30 sati: Polazak autobusom sa starog autobusnog kolodvora u Zadru
Sv. Misa u župnoj crkvi u Starigradu, predvodi o. Nadbiskup
Obilazak skloništa /pećine na ulazu u Nacionalni park «Paklenica»
13.00 sati: Zajednički objed
Povratak u Zadar

S radošću iščekujući naš zajednički susret, u Gospodinu Vas pozdravljam i blagoslivljam.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

Molimo Vas da najkasnije do 12. lipnja 2006. godine prijavite Ordinarijatu svoj dolazak radi organizacije prijevoza i zajedničkog objeda

Gospa od Zečeva, Nin, 2006.

LJETOVANJE MINISTRANATA U LUCI U SRPNJU 2006.

Broj: 1206/2006.

Zadar, 29. svibnja 2006.

SVIM ŽUPNICIMA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Draga braćo svećenici!

U Godini zvanja - godini ministranata želimo ponuditi ovo ljetovanje dva termina ljetovanja po tjedan dana za naše ministrante u župi Luka na Dugom otoku. Prvi termin ljetovanja je od 18. do 22. srpnja, a drugi od 24. do 29. srpnja. Broj ministranata po jednom terminu je 30, a prednost pri prijavi imaju ministranti 6. i 7. razreda.

Molim vas da prijavite svoje ministrante koji su zainteresirani za ovo ljetovanje, koje će organizirati Povjerenstvo za zvanja i ministrante, u Katehetski ured najkasnije do 10. srpnja 2006.

U Kristu vas sve pozdravljam!

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

OBVEZE PREMA NADBISKUPIJI I MISNA TABLICA

Broj: 1231/2006.

Zadar, 29. svibnja 2006.

SVIM SVEĆENICIMA ZADARSKE NADBISKUPIJE

S danom 30. lipnja 2006. godine, završava II. tromjesečje 2006. godine. Potrebno je podmiriti župne obveze prema Nadbiskupiji (*30 % brutto redovnih primanja za I. i II. tromjesečje o.g.; «Božji grob», «Petrov novčić»*) kao i obveze svećenika (Misna tablica za II. tromjesečje). Oni koji nisu podmirili župne i osobne obveze za I. tromjesečje dužni su podmiriti.

+ Ivan, v. r.,
nadbiskup

SUSRET MINISTRANATA U VRANI 17. 06. 2006.

Broj: 1246/2006.

Zadar, 7. lipnja 2006.

SVIM ŽUPNIM UREDIMA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Draga braćo svećenici!

Dana 17. lipnja 2006. u Vrani će se održati Susret ministranata naše Nadbiskupije. S tim u vezi šaljem vam informacije za sam susret:

- Ministranti trebaju biti u Vrani najkasnije do 9 sati gdje će ih animatori smjestiti u prostor ispred vanjskog oltara po Dekanatima;
- Neka s ministrantima dođu župnici i voditelji te roditelji ukoliko je moguće;
- Ministranti neka ponesu svoja ministrantska odijela;
- Svećenici neka ponesu albu i štolu bijele boje;
- Hranu i piće ponijeti sa sobom.

Program u Vrani odvijat će se slijedećim redoslijedom:

9.00	- okupljanje ministranata / animacija
9.30	- Euharistijsko slavlje - predvodi o. Nadbiskup
10.30	- pauza i marefa
11.00	- prigodne igre za ministrante
12.30	- zajednički ručak
13.00	- nogometni turnir
16.00	- dodjela nagrada i kraj susreta

U Kristu vas sve pozdravljam!

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

UPIS U SJEMENIŠTE I KLASIČNU GIMNAZIJU**Broj:** 1149/2006**Zadar**, 15. svibnja 2006.**SVIM ŽUPNIM UREDIMA ZADARSKE NADBISKUPIJE**

Draga braćo župnici!

Idemo ususret novoj školskoj godini 2006/07. u našem Nadbiskupskom sjemeništu "Zmajević" i našoj Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II. Očekujemo upis novih svećeničkih kandidata, odnosno novih učenika. Preporučam Vam da već ovih dana razgovarate s mogućim kandidatima za sjemenište. Razgovorajte i s njihovim roditeljima.

Radi Vaše informiranosti, i što bolje orientacije kandidata i njihovih roditelja, iznosim Vam pravila upisa kako smo ih definirali, mi Ordinariji, čiji se učenici nalaze u sjemeništu "Zmajević".

1. Za upis u Sjemenište, odnosno Klasičnu gimnaziju potrebni su sljedeći dokumenti:

- svjedodžba VII. i VIII. razreda;
- rođni list;
- domovnica;
- prijava za natječaj (dobiva se u školi);
- krsni list;
- preporuka župnika;
- molba za prijam (vlastoručno napisana).

2. Učenici prijavljeni za Sjemenište koji imaju najmanje 40 bodova bit će upisani u Klasičnu gimnaziju Ivana Pavla II.

3. Učenici prijavljeni za Sjemenište ispod bodovnog praga od 40 bodova bit će upisani u jednu prikladnu srednju školu u Zadru, kako bi im se omogućilo napredovanje. To podrazumijeva i dodatni rad s njima u Sjemeništu, u klasičnim jezicima.

Naše Sjemenište ostaje trajno jedan od važnih putova mладих prema svećeništvu. Velika je stvar da ga imamo. Podržimo ga u njegovu djelovanju tako što ćemo poticati mладе da ulaze u nj kako bi stjecali sigurnost na putu prema svećeništvu. Na taj način zajedno sudjelujemo biskup, odgojitelji, župnici i roditelji u brizi Crkve za njezino poslanje u budućnosti. Ljubav prema Kristu i Crkvi nas potiče na zauzetost, bez izuzetka, na polju duhovnih zvanja.

Primito moj pozdrav i blagoslov.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

UPIS U NADBISKUPSKO SJEMENIŠTE “ZMAJEVIĆ”**Broj:** 42/2006.**Zadar**, 15. svibnja 2006.

**SVIM ŽUPNIM UREDIMA ZADARSKE
NADBISKUPIJE**

Draga braćo svećenici,

u novu šk. god. 2006/07. naše Sjemenište primat će nove sjemeništarce. To su tjelesno, duševno i duhovno zdravi mlađi koji iskreno i slobodno razmišljaju o svećeničkom pozivu.

Molim Vas da razgovarate otvoreno i iskreno s mogućim kandidatima, njihovim roditeljima i da Vaša preporuka bude iskrena i sadržajna.

U tijeku je reforma školstva i od ove godine uvedena je državna matura za sve učenike gimnazija. Ove promjene su utjecale i na uvjete za upis u školu. Bodovni prag za upis u gimnazije je 46 bodova. Naš Ordinarij, nakon dužeg savjetovanja s Ordinarijima dijeceza koje šalju u naše Sjemenište svoje kandidate, odlučio je da će se svi sjemeništarci koji imaju najmanje 40 bodova upisivati u Klasičnu gimnaziju Ivana Pavla II. u Zadru. Broj bodova za upis u gimnaziju određuju sljedeći kriteriji: opći uspjeh na kraju VII. i VIII. razreda osnovne škole, te ocjene iz hrvatskog jezika, matematike, stranog jezika, povijesti i zemljopisa na kraju VII. i VIII. razreda. Učenik je dužan priložiti na natječaj za upis sljedeće dokumente: **prijavnicu na natječaj** (dobiva i popunjava u školi na dan prijave za upis i dužan je osobno nazočiti); **rodni list; domovnicu; svjedodžbe VII. i VIII. razreda osnovne škole**.

Kandidati s manjim brojem od 40 bodova upisivali bi se u četverogodišnju strukovnu školu s nešto lakšim, ali također kvalitetnim programom obrazovanja, koja također završava državnom maturom. Broj bodova za upis u ovu školu određuje se prema ocjenama iz hrvatskog jezika, matematike, fizike, kemije i likovne kulture. Učenik je isto dužan priložiti na natječaj za upis gore navedene dokumente. Škola je nova, nije daleko od Sjemeništa i nastava se odvija samo prijepodne. Ja sam razgovarao i dogovorio sve potrebno s g. Ravnateljem. Ovi bi kandidati u Sjemeništu imali dopunsku nastavu iz latinskog i grčkog jezika.

Potrebni dokumenti za upis u Sjemenište: **krsni list; molba za prijam** (vlastoručno napisana od strane kandidata i naslovljena na Ordinarijat); **preporuka župnika** (naslovljena na Ordinarijat).

Svima pozdrav u Gospodinu.

Mr. don Marinko Duvnjak,
ravnatelj

P.S. Za sva eventualna pojašnjenja možete nazvati na tel./fax 023-250-885 ili mob. 098-996-4442.

**UPIS NA VISOKU TELOŠKO-KATEHETSku ŠKOLU U ZADRU
U AK. GOD. 2006/2007.**

Broj: 75/2006.; Zadar, 23. svibnja 2006.

RAZREDBENI POSTUPAK

Na razredbeni postupak Visoke teološko-katehetske škole u Zadru (=VTKŠ) mogu se prijaviti pristupnici koji su s uspjehom završili srednju školu u trajanju od četiri godine.

Uz prijavu za razredbeni ispit treba priložiti sljedeće dokumente:

- fotokopiju Domovnice
- Rodni list
- Krsni list
- svjedodžbu završnog ispita
- svjedodžbe svih razreda srednje škole
- preporuku župnika (župnici trebaju dostaviti preporuku na adresu VTKŠ ili osobno u Tajništvo VTKŠ)
- molbu
- dvije fotografije (format 4 x 6 cm i 3 x 4 cm)

Prijave bez traženih dokumenata neće se uvažiti.

Razredbeni ispit obuhvaća:

1. bodovanje postignuća u srednjoj školi:
  - OPĆI USPJEH
  - HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

Maksimalan broj bodova iznosi 40.

2. bodovanje postignuća na razredbenom ispitnom koji obuhvaća provjeru znanja iz:
  - HRVATSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI
  - POVIJESTI
  - VJERONAUKA

Maksimalan broj bodova iznosi 60

PRIJAVE I ROKOVI**SRPANJSKI ROK:**

- prijave: 3. - 10. srpnja 2006.
- ispit: 11. srpnja 2006. u 9 sati
- upis: 12. srpnja 2006. u 9 sati

RUJANSKI ROK

- prijave: 1. - 8. rujna 2006.
- ispit: 11. rujna 2006. u 9 sati
- upis: 12. rujna 2006. u 9 sati

Dokumenti se mogu predati u Tajništvo VTKŠ od 8.30 do 10.30 sati.

Mr. don Marinko Duvnjak,
ravnatelj

IMENOVANJA

**ORGANIZACIJSKI ODBOR IZLOŽBE SVETA ANASTAZIJA/STOŠIJA – MOST
IZMEĐU KRŠĆANSKOG ISTOKA I ZAPADA
(10. listopada do 13. studenoga 2006. godine)**
(Broj: 1125/2006.od 11. svibnja 2006.)

1. Mons. Ivan Mustać, predsjednik Odbora
2. Livio Marjan, tajnik
3. Don Josip Lenkić, kancelar, član
4. Hrvoje Perica, ravnatelj Narodnog muzeja Zadar, član
5. Dražen Maršić, ravnatelj Arheološkog muzeja Zadar, član
6. Ivan Šimunić, Županija zadarska, član
7. Konstantin Kostov, Udruženje likovnih umjetnika-Zadar, član

---

OBAVIJEŠTI

Don Dario Tičić obavio je duhovne vježbe od 1. do 4. ožujka 2006. u Casa Divin Maestro, u Ariccia pokraj Rima (dopis Rektora Sv. Jeronima u Rimu, br. R-74/2006., 5. travnja 2006.)

**Proslava Dana škole Klasične gimnazije Ivana Pavla II.,
Hrv. kazališna kuća, 18. 05. 2006.**

NAŠI REĐENICI

DON JOSIP VULETA

Rođen je 16. listopada 1981. u Zadru, od oca Đanija i majke Grozdane, rođ. Brkljača. Ptva četiri razreda osmoljetke pohađao je u Područnoj školi u Jovićima, a ostala četiri u Osnovnoj školi Jurja Barakovića u Ražancu. Godine 1996. odlazi u sjemenište "Zmajević" i Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju u Zadru, gdje maturira 2000. i potom se upisuje na studij teologije u Rijeci. Diplomirao je u rujnu 2005. god. U rujnu 2005. je imenovan pastoralnim suradnikom u župi Bl. Alojzija Stepinca u Zadru-Bili Brig, a u studenom iste godine Nadbiskupovim tajnikom. Zaređen je za đakona po rukama msgr. Ivana Prendě, zadarskog nadbiskupa, 3. prosinca 2005., u župnoj crkvi Gospe od Ružarija u Ražancu. Svećeničko ređenje primit će u nedjelju, 25. lipnja 2006. u katedrali sv. Stošije, po rukama nadbiskupa Ivana Prendě. Čestitamo!

Misa posvete ulja, Veliki četvrtak, 2006.

NAŠI JUBILARCI

Don Antun Pećar – 25. obljetnica *misništva*

Don Antun Pećar rođen je 13. lipnja 1951. u Gornjoj Jelenskoj (Popovača). Zaređen je za svećenika 10. svibnja 1981. u Beogradu. Službovao je dugo godina u Nišu. Od 2002. godine vrši službu kapelana Samostana sv. Margarite u Pagu. Čestitamo!

Don Mladen Kačan – 30. obljetnica misništva (1976.)

Don Srećko Frka- Petešić – 40. obljetnica misništva (1966.)

Mons. Dr. Pavao Kero – **40. obljetnica misništva (1966.)**

Obred pranja nogu, Veliki četvrtak, 2006.

NAŠI POKOJNICI

MONS. ŠIME DUKA

Mons. dr. Šime Duka, apostolski protonator i začasni kanonik Stolnog kaptola sv. Stošije, osobni papin prelat i veliki crkveni dobrotvor, rodom iz Arbanasa u Zadru, preminuo je u utorak 28. ožujka u svome domu u Rimu u 91. godini i života i 64. godini svećeništva. U Rimu je živio više od 60 godina.

Mons. Duka je rođen 27. rujna 1915. g. u obitelji Marije i Augustina Duke. Završio je teologiju na zadarskoj bogosloviji i bio tajnik zadarskog nadbiskupa Pietra D. Munzanija s kojim je, padom Italije, otisao u Italiju. Na papinskom Lateranskom sveučilištu postigao je doktorat iz civilnog i kanonskog prava. Specijalizirao je arhivistiku i bio tajnik Vatikanskog Tajnog arhiva. Umro je u utorak 28. ožujka u svome domu u Rimu u 91. godini života i 64. godini svećeništva, okrijepljen otajstvima vjere. Oproštaj od pokojnika bio je 30. ožujka u Rimu, u katedrali biskupije Porto Santa Rufina. Portsosvetoručinski biskup Reali u pismu koje je njegov izaslanik, mons. Furgoni, pročitao na kraju mise u zadarskoj katedrali, između ostalog ističe njegovu osobitu ljubav za subraću svećenike i kaže da je vrijeme bolesti shvaćao kao vrijeme osobnog pročišćenja i prinosa. Od mons. Duke prigodnim riječima oprostio se i skadarski nadbiskup Masafra, u zahvalnosti za izgrađeno svetište Gospe od Dobrog savjeta u Albaniji, zemlji porijekla mons. Duke, koji je kao Arbanas bio povezan i sa sunarodnjakinjom bl. Majkom Terezom iz Calcutte.

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda u izjavi za medije u četvrtak 30. ožujka istaknuo je njegov velik doprinos univerzalnoj Crkvi. Opisuje ga kao čovjeka velike naobrazbe i široke kulture. "Podipurući brojne izgradnje novih crkava i obnove dotrajalih i porušenih postao je veliki dobrotvor zadarske nadbiskupije. Podupirao je grad Zadar na kulturnom polju, koji mu se odužio Nagradom za životno djelo 2000. g.

Zadarsko je sveučilište podržavao u obnovi te je 2002. g. počašćen doktoratom honorius causa, prvim, na obnovljenom Sveučilištu. Sjećat ćemo ga se po brojnim djelima, ali i kao čovjeka i svećenika jednostavna i skromna života, koji zaslужuje trajno poštovanje" rekao je mons. Prenda.

Zadarska nadbiskupija, u kojoj je mons. Duka započeo svoje djelovanje kao tajnik nadbiskupa Munzanija i župnik Ploče i Dračevca, opršta se od njega zahvalnim molitvama i pokopom u crkvi Gospe od Zdravlja u Zadru, koju je, uz još šest zadarskih crkvi, među kojima je i sveučilišna crkva sv. Dimitrija, potpuno obnovio. Mons. Duka, rođen 27. rujna 1915. g., završio je teologiju na zadarskoj bogosloviji, a na papinskom Lateranskom sveučilištu postigao je doktorat iz civilnog i kanonskog prava. Specijalizirao je arhivistiku i bio tajnik Vatikanskog Tajnog arhiva. Ulagao je svoja dobra za Crkvu u Hrvatskoj, Italiji i Albaniji. Kao Arbanas bio je povezan sa sunarodnjakinjom bl. Majkom Terezom te je obnovio i svetište Gospe od Dobrog savjeta u Skadru.

Oproštaj od pokojnika bio je u četvrtak 30. ožujka u Rimu u katedrali biskupije Porto Santa Rufina u čiji je kler bio inkardiniran. Tijelo će u petak 31. ožujka biti preneseno u Zadar i izloženo u župnoj crkvi Gospe Loretke u Arbanasima od 8 sati. Mons. Prenda predvodi sprovodnu misu u katedrali sv. Stošije u 12 sati, nakon čega je ukop u crkvi Gospe od Zdravlja.

Mons. Šime Duka, apostolski protonotar i začasni kanonik Stolnog kaptola Svetе Stošije, osobni prelat Njegove Svetosti, pape i veliki crkveni dobrotvor, sahranjen je u petak 31. ožujka u crkvi Gospe od Zdravlja u Zadru, svetištu u kojem počiva i tijelo zadarskog nadbiskupa Vicka Zmajevića. Zadarski nadbiskup Ivan Prenda služio je u katedrali sv. Stošije u Zadru sprovodnu misu u zajedništvu s umirovljenim zadarskim nadbiskupom

Marijanom Oblakom, Angelom Masafra, nadbiskupom Skadra i predsjednikom BK Albanije, Andrianom Furgonijem, župnikom katedrale Porto Santa Rufina i predstavnikom mons. Gina Realija, biskupa te suburbane rimske biskupije u čiji je kler mons. Duka bio inkardiniran, brojnim zadarskim svećenstvom i tri albanska svećenika. Sprovodnom obredu i misi nazočio je i o. Petar Jovanović, paroh pravoslavne crkve sv. Ilike u Zadru.

U propovijedi je mons. Prendža pročitao dio iz oporuke koju je mons. Duka napisao u bolnici Gemelli u Rimu 5. lipnja 2005. g., u kojoj se obraća biskupima Civittavecchie, Porto Santa Rufine i Zadra, svećenicima, rodbini i svim osobama koje je susreo na dugom putu svoga svećeništva. "Povjeravam vam da sam se kao nikada osjećao blizim "da dadem račun svoga upravljanja" (Rim 14,12) u tom času u bolničkom krevetu i zato osjećam u svome srcu zamoliti vašu ljubav u molitvi, da mi Gospodin, po zagovoru Gospe, naše nježne Majke, kojoj sam posvetio svoje svećeništvo, u svome milosrdju podari oproštenje". Samo onaj koji ima vjeru u Boga, Stvoritelja svoga bića, svoj konačni cilj i svoju nagradu, može mirno govoriti o času koji se približava odlasku i onome što slijedi; da treba dati račun upravljanja svojim životom i dobrima koja je imao, rekao je mons. Prendža, istaknuvši da su te riječi prava isповijest vjere mons. Duke i oslanjaju se na Isusovu riječ da u kući Oca njegova ima mnogo stanova. Nadbiskup je istaknuo i pokojnikovu privrženost Mariji. "Jedna od ruku koje su mons. Duku vodile k Ocu je Gospa koju je volio posebnim žarom. Jednom je za blagdana Gospe Loretske rekao: Ja imam tri majke: Majku Mariju koja me je naučila moliti; Majku Crkvu u kojoj sam postao dijete Božje i živio svoje svećeništvo i Majku Mariju, našu Gospu, kojoj sam uvijek kao vjerni sin stavljaо na raspolaganje svoje svećeništvo i sav svoj rad za Kraljevstvo Božje na ovom svijetu".

Mons. Prendža je podsjetio na radost koju je mons. Duka živio dolazeći u rodni grad. "Svoj zavičaj, Arbanase i Zadar, nosio je duboko u intimi svoga bića i istinski volio. U tim je prilikama obnavljao pred ljudima uspomene na gorke sudbine Zadra u 20.

st., osobito iz Drugog svjetskog rata, te na promjene na područjima života koje su bile obilježene dolaskom ideologizirane vlasti, progonima i trpljenjima ljudi u tadašnjem režimu". Tu je osjetljivost za rodni grad i nadbiskupiju pokazao brojnim dobročinstvima, prateći njegov oporavak i brzi razvitak. U komunističkom režimu podržavao je mons. Marijana Oblaka u izgradnji novih crkava koje je grad trebao u svom širenju. Obnavljao je zdanja porušena za Domovinskog rata. "Imao je istančan osjećaj za kulturne vrednote po našim crkvama, npr. orgulje. Bio je graditelj i sugraditelj novih crkava, suobnovitelj već postojećih" rekao je mons. Prendža, ističući zahvalnost župljana sv. Stošije, sv. Šime, Bezgrešnog začeća na Puntamici, Gospe Loretske, Dračevca Zadarskog, sv. Antuna Padovanskog, crkava koje je pomogao ili izgradio, uz posvemašnju obnovu svetišta Gospe od Zdravljia i sveučilišne crkve sv. Dimitrija. Pomagao je katoličke misije diljem svijeta, gradio crkve u Italiji i Albaniji. Sveta Stolica odala mu je priznanje udjeljivanjem počasnog naslova apostolskog protonotara, Zadarska nadbiskupija ukopom u crkvi Gospe od Zdravljia, Grad Zadar nagradom za životno djelo 2000. g., zadarsko Sveučilište 2002. g. počasnim doktoratom, prvim na obnovljenom sveučilištu.

U Rimu je ušao u službu univerzalne Crkve koja je prihvatile njegovu znanstvenu stručnost i dala mu službu u svojim povijesnim arhivima uz poznatog kardinala Eugenija Tisseranta. "U svim tim prilikama mons. Duka je ostao jednostavni don Šime: čovjek skrajne skroman, življenjem gotovo siromašnim. Takav je bio i u raspolaganju sredstvima koje je namijenio i dijelio Crkvi. Ništa nije zadržavao za sebe. Umro je kao siromašan čovjek. U svojoj oporuci zahvaljuje sinovcima i nećacima za dvije velike milosti: razumijeli su njegove odluke da sve pokloni Crkvi i uvijek su ga gledali u svjetlu njegova svećeništva" rekao je nadbiskup Prendža, ističući da je živio iz vrednota vjere, čineći dobra djela iz sigurnosti vjere u uskrslog Gospodina. Poželio je da ga Krist primi kao njegova vjernog svećenika i velikog dobrotvora, jer

Crkva koju je volio i pomogao jest Krist, kojemu je kršćanski uzvratio na brojne darove uma, srca i zemaljskih dobara.

Prije sprovodne mise u katedrali, tijelo pokojnika bilo je izloženo u župnoj crkvi Gospe Loretske u Arbanasima odakle je mons. Duka rodom. Uz brojne župljane, od mons. Duke riječima zahvalnosti i poštovanja oprostili su se don Josip Bunić, sadašnji arbanaški župnik, uime svih župnika koji su služili u Arbanasima don

Marijan Rodić, predstavnik Salezijanske provincije don Josip Stanić, provincijalni ekonom, s. Klara Šimunović, provincijalka Splitske provincije školskih sestara franjevki, čije su redovnice njegovale mons. Duku u zadnje dvije godine njegove bolesti i Sereno Dettoni, prijatelj mons. Duke. Uime obitelji Duka svima je zahvalio don Stjepan Boljkovac, svjetski delegat za salezijanske suradnike u Rimu.

Pokop mons. Šime Duke u crkvi Gospe od zdravlja u Zadru

Bernardina Milić

Dana 11. svibnja 2006. u svojoj kući u Salima, od srčanoga udara, preminula je Bernardina Milić, majka našega svećenika don Zdenka, župnika Kraljice mira, Zadar-Stanovi. Rođena je 20. svibnja 1920., u Salima, od oca Paška Karinja i majke Marije rođ. Pufov. Bila je vjenčana s Ivanom Milić. Imali su troje djece: sina Marijana (rođ. 1949.), kćerku Mariju (rođ. 1953.) i sina don Zdenka (rođ. 1957.). Povremeno je živjela sa sinom svećenikom na župama na kojima je službovao. Ujutro, na dan svoje smrti, pribivala je svetoj Misi i pričestila se. Pokopana je na mjesnom groblju u Salima 12. svibnja. Sprovodne obrede i Misu zadušnicu u župnoj crkvi sv. Marije u Salima predvodio je mons. Marijan Oblak, nadbiskup zadarski u miru, zajedno s mons. Ivan Mustaćem, generalnim vikarom, don Alojzijem Kneževićem, saljskim župnikom, i brojnim drugim svećenicima. U lijes je stavljen njezin molitvenik u kojem je stalno nosila sličicu Mlade mise svog sina svećenika. Počivala u miru.

Ratko Ivanov

Dana 1. travnja 2006. godine, u St. Louisu, držasva Missouri, SAD, preminuo je Ratko Ivanov, brat našeg svećenika don Nedjeljka Ivanova. Rođen je 7. srpnja 1944. godine u Poljani, župa Sutomišćica. U zreloj mladosti otišao je u sjevernu Ameriku. Vjenčao se sa suprugom Patricijom s kojom je imao kćerku Saru. Obolio je od neizlječive bolesti te u dvije godine dvaput operirao karcinom. Sahranjen je u St. Louisu u grobnici roditelja svoje supruge. Počivao u miru.

Oproštaj od mons. Šime Duke u župnoj crkvi u Arbanasima

PASTORALNI PRILOG

UZ NEDJELJU TURIZMA - 21. SVIBNJA 2006.

Prenosimo iz Glasa Koncila, broj 21 (1665), 21.5.2006.

Turizam i pastoralni rad

Čovječanstvo od sjedilačkog postaje »putujuće«. Više od 720 milijuna ljudi putuje preko vlastitih granica, a tko ne putuje unutar svoje zemlje? Ipak, »za sav nezaustavljen napredak znanosti i neograničenih mogućnosti uživanja, nitko ne može potisnuti misao na smrt, odnosno pitanje smisla života« (Rupp). U današnjoj frenetičnoj trci života, prema brojnim istraživanjima, godišnji je odmor, dakle turizam, dragocjeno vrijeme upravo za traženje pitanja smisla života. Crkva, koja od Isusa Krista zna za smisao života, želi posebno u turizam unijeti svoje iskustvo. U tom smislu Sveti Stolica organizira u studenom ove godine svjetski simpozij o temi »Turizam - nesvakidašnji fenomen, mogućnosti pastoralnog djelovanja«. U tom se smislu naša Crkva već sada priprema i želi kroz iduću sezonu raditi u tom smislu.

Božja objava danas

Pastoralno je djelovanje sve ono dobro i radosno što se čovjeku može ponuditi u Kristovo ime. To je »uzdizanje naravnog na nadnaravno«, »vođenje ljudi k Bogu«, »sjedinjenje ljudskog s božanskim«, kako kaže II. vatikanski koncil u Dekretu o laicima. Dakle, i bez obzira na vjeru, smatra li se čak netko i bezbožnikom, pastoralno je djelovanje uvijek od opće koristi.

Svi ljudi imaju potrebu za vlastitim uzdignućem, za Bogom. Lijepo to svjedoči Francesco Ravasi u svojoj knjizi »Molitva, vjernik i ateist pred Bogom« u kojoj navodi začuđujuće molitve ljudi i prije Krista, te suverenih agnostika i vjernika različitih konfesija. Kad se knjiga pročita, iz jedne se nove optike doživljava svakog

čovjeka. Takva je »knjiga« upravo sezona. Zanimljivo je kako su místici, ljudi uporanjeni u Boga, na najdublji način proživljavali Božju blizinu po prirodi, po svemu stvorenom. To nije panteizam, nego intenzivno osjećanje one Ivanove »u početku bijaše Riječ (Sin Božji) i sve je po njoj stvoreno.«

Priroda je naravna Božja objava. Ljudi grada, danas i interneta i tolikih djela ljudskih ruku, čeznu za prirodom koja diše neizmernošću, obnavlja se i neprestano mijenja. Čovjek ima urođenu potrebu biti u vezi s Onim koji »mijesi vremena i vjekove«. Hrvatska je sa svojih deset milijuna gostiju svjetski turistički hit. I mislimo da će još dugo ostati zbog izuzetno atraktivne prirode, koja je u malom tako raznolika i iznenadjujuća, i još ne odviše razorena ljudskom rukom.

Bog se susreće u dubini savjesti s milijunima ljudi na našem moru, na otocima, planinama, na našim sunčalištima, u zlatnim zorama i rumenim zalascima sunca. Tu se piše nikad dovršena biblijska povijest. Tu je sad Sinaj, Crveno more, Jordan, Maslinsko brdo, Tabor! Na odrazima prirode čovjek se bolje spoznaje, više raduje. Ta sve je to za čovjeka stvoreno i njemu darovano! To je, kako kaže sv. Ivan Damaščanin, »uzdizanje pameti k Bogu«, ili kako kliče psalmist »moje je dobro biti u Božjoj blizini« (Ps, 28). U prirodi se doživljava ono što je tako neponovljivo rekao Čingiz Ajmatov: »Kako je velika čovjekova želja da bude slušan gore.«

Kamenje će govoriti

»Ako vi šutite, kamenje će govoriti«, reče Isus. Ako današnji čovjek ne govorи često o Bogu i ne slavi, diljem svijeta govore vjerski spomenici. Kršćanski spomenici imaju svoj govor. Samo u Istri primjerice ima 500 crkava, 200 zvonika, koliko oltara, kipova, slika, koliko predmeta crkvenog inventara izloženog i uskladištenog! Sve su to tragovi utjelovljenja Božje Riječi na tom geografskom položaju i tragovi dijaloga s Bogom ljudi tog podneblja. Sve je to jedno reljefno evanđelje i nenadoknадиво je šteta izgubiti bilo što od materijalnih tragova vjere. Hram je u Jeruzalemu bio simbol židovske vjere, a na Zapadu »hram« se razlio po svim gradovima i naseljima.

Važni su svi tragovi vjere. A njihovo održavanje svjedoči kontinuitet žive vjere i ljubavi prema Bogu. Gosti razumiju kako nije moguće sve obnoviti, ali i najoronjeniji tragovi rječito govore. To je nekada netko radio iz želje da bude bliže Bogu. Važno je kad je crkva otvorena poput raširenih ruku. Jedan od najpoznatijih obraćenika 20. st. Frossard, ateist, neočekivano je u crkvi u Parizu spoznao Boga. Crkve su pune umjetničkih djela. »Dvostruki je cilj sakralnih umjetničkih djela: čovjekov duhovni odgoj i skladan razvoj njegove osobnosti... Kršćanska umjetnost ima karakter, koji bismo htjeli nazvati gotovo sakramentalnim... kao put i sredstvo kojim se Gospodin služi za raspoloženje duše k čudesima milosti... Kršćanska se umjetnost izdiže iznad zastora vidljivog za sjedinjenje s Bogom... usmjerava i olakšava naše odnose s Njime«, govorio je papa Ivan XXIII. Sakralnu je umjetnost i mjesnog svećenika nazivao »milošću mjesta«. Neki su rektori crkava, što je za svaku pohvalu, arhitekturu svojih crkava i inventar i povijest župe ugradili u

svremeni instrumentarij nove evangelizacije.

Diranje živoga Gospodina

Od posebne je važnosti živo svjedočanstvo ljudi koji žive u milosti i Božjoj blizini. Oni postaju sredstva Božjeg djelovanja i kanali Božje milosti. To su mudre djevice koje obasjavaju zaručnički susret Boga i ljudi.

Još je moćnija liturgija, javno slavljenje Boga gdje nazočni svojim držanjem, gestama, dijalogom i pjevanjem potvrđuju nazočnost uskrslog Gospodina. Dirljivo je opisao liturgijsku moć i po njoj spoznanje Boga obraćenik Thomas Merton. Potresla ga je sabrana molitva jedne djevojčice. A križanje blagoslovom vodom, klecanje pred oltarom, složno odgovaranje na svećenikove riječi, sjedenje i ustajanje u isto vrijeme, sve ga je to uvjeroilo da se to čini Nekome nazočnom, njemu nevidljivom. Slično reče i jedna novinarka muslimanka na svečanosti u jednoj našoj crkvi: »Tako se osjeća snažno nazočnost Boga.« Liturgija postaje duhovni zavičaj. Čovjek može jednostavno osjetiti kako je lijepo biti na toj strani, služiti svojim životom Onome kojemu služe sva stvorenja. Može osjetiti sa sv. Augustinom: »Najuzvišenije je čovjekovo djelo slaviti Gospodina«, ili sa sv. Tomom Akvinskим: »Molitva je čin razuma koji raspoložuje čežnju volje za Onim tko nije u našoj moći, nego iznad nas, za Bogom.«

Kad se čovjek tako kroz prirodu, spomenike i susrete sa živim vjernicima obogati, osjeća se odmorenim i obogaćenim. Godišnji je doista bio vrijeme Gospodnje za kojim čezne svatko umoran i opterećen. Turističke su destinacije danas privilegirana mjesta Kristova djelovanja.

Marijan Jelenić

KULTURNI PRILOG

PRIKAZ

MONOGRAFIJA I KATALOG STALNE IZLOŽBE CRKVENE UMJETNOSTI U ZADRU

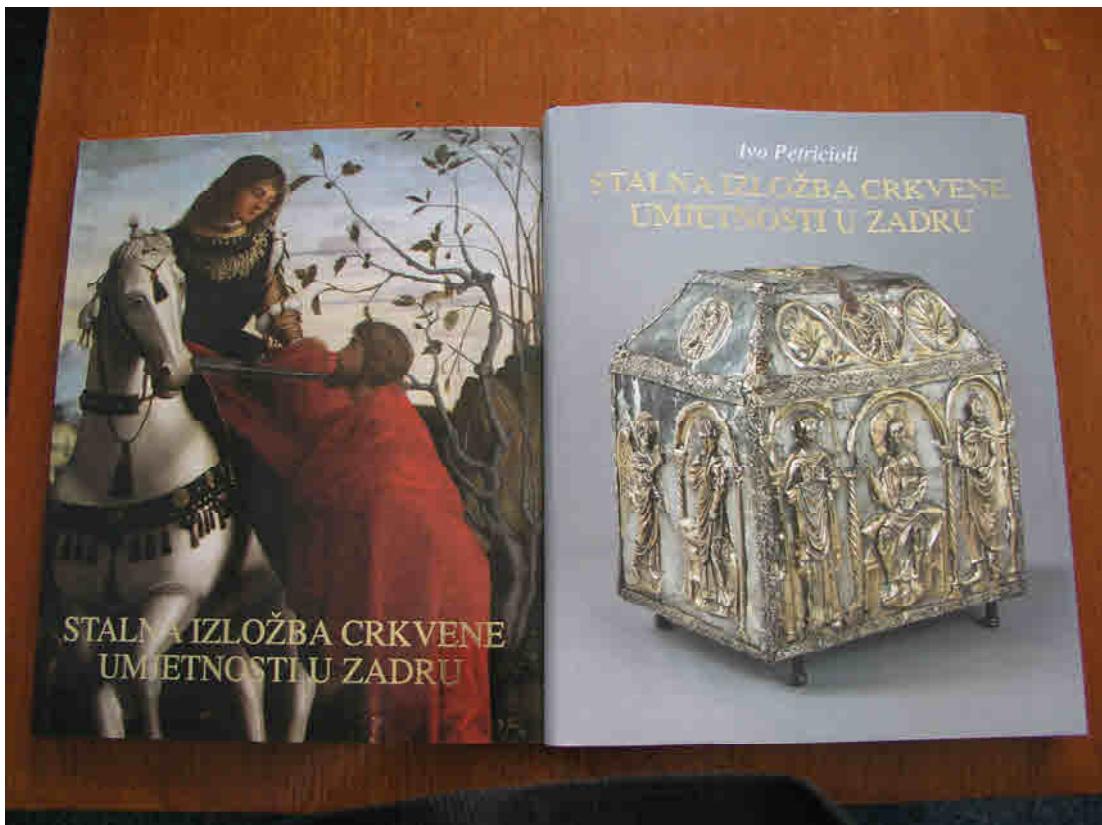
Stalna izložba crkvene umjetnosti u Zadru, zbirka 250 izložaka liturgijskih predmeta i umjetnina iz sakralnih objekata Zadra i okolice, ove godine slavi 30 godina javnog djelovanja. Ta je obljetnica obilježena izdanjem Monografije i Kataloga na pet svjetskih jezika, u kojima su na stručan način predstavljene umjetnine te jedinstvene Izložbe. Svi predmeti iz umjetničkog postava, dragocjena djela hrvatske i europske umjetničke baštine, predstavljena su zasebnom kataloškom jedinicom. Svaka sadrži neophodne podatke o djelu, izbor iz bibliografije te sav zbir podataka i analitičkih postupaka koje nalažu suvremeni standardi znanstvene obrade i tumačenja muzejski izloženih umjetnina. Kataloškim jedinicama u obje publikacije prethodi detaljan uvod u kojem autor iznosi povijest nastanka zbirke i njeno značenje. Sažeto i jasno tumači njene najznačajnije izloške i vodi kroz dvorane SICU-a, kako bi se bolje razumijela povjesna važnost i likovna vrijednost izloženih umjetničkih predmeta od plemenitih metala, slike, skulpture, vezeno ruho iz zadarskih crkvenih ustanova. To drugo izdanje Kataloga sadržajem je znatno obimnije, a izlošci su predstavljeni po vrstama umjetničke izrade, a ne kronološkim slijedom nastanka, kao u prvom Katalogu izašlom 1980. g. U suvremenom obliku pouzdano predstavlja dragocjenosti i najpouzdaniji je tumač zadarske umjetnosti od ranog srednjeg vijeka do 19. st.

Rafinirane kolor fotografije Živka Bačića proniču u likovnu vrijednost izložaka, te to monumentalno izdanje svjetskoj kulturnoj javnosti dostoјno predstavlja razinu naobrazbe i kulturnih dostignuća građana Zadra od početaka kršćanstva do 18. st. "Spomenici Zadra svjedoče o njegovom neprekinutom urbanom životu još od antičkih vremena. Njegovi građani su bili izdašni donatori istaćana ukusa i svojim su građevinama i narudžbama umjetničkih djela sudjelovali u stilskim zbivanjima koja su bila aktualna i u velikim umjetničkim centrima" rekao je akademik Marković. U suradnji sa Lukrecijom Pavičićem Domijanom, autor te jedinstvene dvostruke edicije, akademik Ivo Petrićoli, odgojio je generacije uspješnih konzervatora i istaživača i u Zadru utemeljio povijest umjetnosti kao modernu znanstvenu disciplinu. "Bez njegova rada mnoge bi stranice zadarske i kulturne povijesti jadranske hrvatske ostale neprotumačene, a mnogi bi spomeni ostali neprepoznatljivi u svom stvarnom povjesnom značenju" istaknuo je akademik Marković.

Stalna izložba crkvene umjetnosti ogledalo je povijesti grada, zadarske Crkve i visoke kulture njegovane u njezinom okrilju, te je izraz ljubavi prema našoj povijesti kojoj pripadamo, rekao je Marković, u zahvalnosti zadarskoj nadbiskupiji i benediktinskom samostanu na čuvanju te zbirke izuzetne u svjetskim razmjerima. To je prepoznao i enciklopedist i književnik Miroslav Krleža, koji je u Zadru video središte dramatičnih i sudbonosnih povjesnih zbivanja od Bizanta do 20. st., te je 1951. g. i priredio izložbu Zlato i srebro Zadra, potaknuvši osnivanje SICU-a. Zbog mnogobrojnosti liturgijskih predmeta, relikvijara, kaleža i škrinjica, osobito iz ranih povjesnih razdoblja, priznanje i divljenje svojevremeno su joj izrazili i stručnjaci njujorškog Metropolitan muzeja. Osnivanje SICU-a kruna je pothvata u poslijeratnoj obnovi Zadra i spomenika i najvrijednija je zbirka sakralne umjetnosti u Hrvatskoj u kojoj se čuva memorija ne samo Zadra i okolice, nego i hrvatskog naroda, istaknuo je dr. Tomić, dodavši da se u dodiru s antičkom i mediteranskom kulturom i umjetnošću te dijalogu s drugim narodima Zadar oblikovao u zajednicu spremnu za umjetničko stvaralaštvo. Akademik

Petriciolli donio je nova tumačenja svih umjetnina temeljem stilske analize i arhivskih dokumenata, udaljujući time struku povijesti umjetnosti od brzopletih zaključaka, mitologije, sociologije i literature. Procijenio je njihovu umjetničku vrijednost i povijesno značenje, te je Katalog pouzdan vodič kroz muzej, ali i znanstveno utemeljen instrumentarij svih koji se bave umjetnošću.

Ines Grbić

IZ POVIJESTI NAŠIH ŽUPA**N O V I G R A D**

Novigrad je slikoviti ribarski primorski gradić pod Velebitom, na južnoj obali novigradskog mora. Sijelo je dekanata i općine; bogatog povijesnog nasljedja. Spominje se početkom 13. stoljeća, a kao župa Porođenja BDM od 1350. Od Zadra je udaljen 28 km. Pored zemljoradnje stanovnici se bave ribarstvom, uzgajanjem školjaka i turizmom. Mjesto je dobilo ime po tvrđavi Castrum Novum – Novigrad – za razliku od stare ruševne tvrđave – Stari grad.

Tvrđava – Castrum novum (lat. novi grad). Iznad gradića na strmom brijezu diže se uščuvana tvrđava, fortica, utvrda hrvatskih, ličko-krbavskih velikaša, negdašnji gospodara Novigrada, Gusića i Kurjakovića iz 13. st. U njoj je bila zatočena 1386/7. hrvatsko-ugarska kraljica Marija, zaručnica kralja Sigismunda, i majka joj Jelisava Kotromanić. Budući da je Marija bila maloljetnica, u njezino ime vladala je njezina majka. Kako je njezina vladavina bila protuhrvatska, to revoltira hrvatske velikaše pod vodstvom Ivana Paližne pa udruženi s dijelom ugarskog plemstva zbace Jelisavu i kćer joj Mariju, zarobe ih i dovedu u novigradsku tvrđavu. Jelisava je u tvrđavi umorena (otrovana, svislila od bola?) 1387., a kćer Mariju osloboдиše Mlečani uz pomoć Ivana Frankopana i ona posta ženom kralja Sigismunda Luksemburškoga. Uspomena na tu prkosnu našu Bosanku, kćer bosanskog kralja Stjepana Kotromanića, sačuvana je do danas. U župnoj novigradskoj crkvi čuva se do danas «planita», brokatno misno ruho koje je za svog tamnovanja izradila kraljica Jelisava i ukrasila draguljima. Župnici je i danas upotrebljavaju na božićnoj ponoći i na svetkovinu Tri kralja.

Za nedavnog Domovinskog rata Novigrad je bio okupiran od srpsko-jugoslavenske armije i teško stradao, devastiran.

Novigradske crkve

1. Župna crkva Porodenja BDM izgrađena je od bijelog tesanog kamenja u obliku križa 1890. godine, izvan istočnoga gradskog zida na mjestu starije građevine iz 1500. godine koju porušiše turski okupatori. Za gradnju je potrošeno 42.000 austrijskih kruna. Novu je crkvu posvetio 19. listopada 1890. godine nadbiskup zadarski Petar Dujam Maupas. To je jednobrodna građevina. Ima tri oltara sa sakristijom.

Glavni oltar Rođenja Marijina od bijelog mramora prenesen je iz stare crkve (koja je pretvorena u školu, nalazi se unutar zidina). Ima svetohranište i oltarnu palu, sliku Marijina porođenja koja potječe iz 16. st. Obnovio ju je godine 1998. restaurator Šime Vittori.

Pobočni mramorni oltar s lijeve strane ima drveni kip Gospe Žalosne – zavjetni blagdan. Taj i drugi mramorni oltar sv. Josipa s drvenim kipom izrađeni su u Zadru 1899. Stajali su 18.000 austrijskih kruna. Oltarnu palu za oltar sv. Josipa darovao je don Ive Oštrić – Zekić, a postaje križnoga puta don Ive Baždarić. Veliki svijećnjak, čoku, darovala je ugledna obitelj Oštrić – Zekić. Svijećnaci na glavnom oltaru su posrebreni i drveni. Još se postrance nalaze u niši gipsani lipovi Srca Isusova i Marije Pomoćnice, a izvan niše gipsani kip sv. Male Terezije, kamena krstionica i škropionica. Unutrašnjost župne crkve oslikali su 1931. godine zagrebački majstori Mladen Plečko i sin.

2. Crkva sv. Kate, djevice i mučenice preromanika, od davnine je «poglavita odvjetnica mjesta». Nalazi se na groblju i tu je već u 10. vijeku bio sagrađen samostan (benediktinci?) koji je imao svoju crkvu sv. Kate, od koje su još i danas sačuvane dvije ploče s pleteronom ornamentikom, dok je treća, najljepša, nestala. Te su ploče ugrađene u zid današnje ruševne crkve sv. Kate koju je na temeljima negdašnjeg samostana sagradio 1393. hrvatski ban Butko Kurjaković (R. Jelić). Ima sa strane glavnih vrata sačuvane dijelove pluteja s pleternim ukrasima. U simetričnim krugovima ptice jedu grožđe. Potječe iz 11. stoljeća kad se tu dizao samostan.

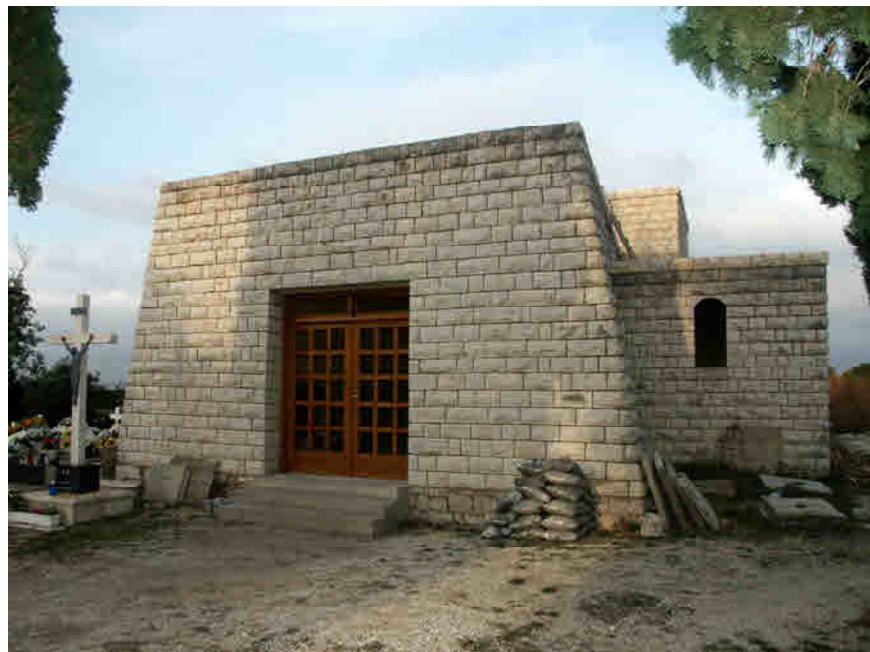

Župna crkva Rođenja Marijina

3. Crkvica sv. Nikole, biskupa, podignuta je 1800. godine na ulazu u mjesnu uvalu. Imala je drveni kip sv. Nikole, koji je u Domovinskom ratu uništen.

4. Na cesti iznad mjesta **na novom groblju** nalazi se impozantna kamena **kapela** koja je započeta s izgradnjom pred više od 20 godina. Zauzetošću današnjeg župnika, don Jose Kera, crkva je dovršena i stavljena u uporabu za Službu Božju prigodom sprovodnih obreda.

5. U danas ruševnoj novigradskoj tvrđavi postojala je za vjekovne vladavine Mlečana **kapelica sv. Barbare** koja je imala svoga kapelana.

Kapela na groblju

Statistike

Godine 1526. imao je kaštel, fortica s podgrađem 1059 duša. Godine 1603. za župnika Jurja Barakovića, 45-godišnjaka, i već 20 godina župnika u Novigradu koji je izjavio vizitatoru Priuliju da Novigrad ima 160 ognjišta, 240 osoba koji se pričešćuju. Svega 400 stanovnika. Misu i ostale crkvene obrede on vrši «all' Illirico» (tj. staroslavenski, hrvatski – glagoljaški).

Godine 1745. usve 857 stanovnika. Godine 1856. 1011 duša (Schematismus, Jadera). Godine 1879. stanovnika 1150. (Bianchi). Godine 1898. 1351 stanovnik. Godine 1904. 1200 stanovnika i kuća 190. Godine 1928. – 1636 stanovnika. Godine 1939. 1505 + 208 odsutnih (Opći šematizam Crkve, Sarajevo 1939.). Godine 1974. – 1482 + 460 odsutnih (Opći šematizam Biskupske konferencije Jugoslavije, Zagreb 1975.). Godine 1981. – 900 stanovnika. Danas oko 700 stanovnika.

Crkva sv. Kafe

Glagoljica

Sve su župe ninske biskupije kao i zadarske nadbiskupije odvajkada bile isključivo glagoljaške. To potvrđuju vizitatori Valier i Priuli koji tvrde da popovi glagoljaši «nisu neznalice u poznavanju kršćanskog nauka. Oni imaju na hrvatskom jeziku a sa glagoljskim pismenima tiskane brevijare i misale (Valier, 1579.) A Priuli je 1603. zabilježio: «Župnici dijele sakramente u rimskom obredu. Služe se brevijarom i misalom napisanim hrvatskim jezikom i glagoljskim pismom po svetom Rimskom obredu» (A. R. Filipi, Povijest grada Nina, Zadar 1969. str. 589.).

Priuli je našao u Novigradu glagoljski i latinski misal. Prema naredbi Tridentinskog sabora i župnici glagoljaši su morali uvesti pisanje matičnih knjiga. Oni su ih postepeno uvađali, a svi su ih pisali glagoljicom (Filipi, ib. 590.). Tako je vizitator Vačier petnaest godina poslije Tridentinskog koncila našao 1579. godine glagoljske knjige krštenih i vjenčanih u osam župa zadarske nadbiskupije, a vizitator Priuli je 1603. našao glagoljski matičnih knjiga krštenih i vjenčani u Zadru, Privlaci, Vrsima, a one u Novigradu odnesoše župniku Barakoviću Turci. U župi se sačuvala:

1. Glagoljska matica **krštenih** od godine 1667. – 1693. u snopićima. Bila je oduzeta od narodnih vlasti u Zadru (don Vl. Cvitanović, rukopis). Ima 149 stranica. Sva je ispisana kurzivnom glagoljicom.
2. **Glagoljska matica vjenčanih** od 1667. – 1692. Ima 38 stranica. Kurziv. U Novigradu se sačuvalo malo glagoljice – piše don Vl. Cvitanović (rukopis). U Ravnim Kotarima, Bukovici, Podgorju skoro ništa. Koji je tome razlog?
  - a. Oko godine 1890. je ondašnji župnik prigodom prijenosa robe iz stare u novu župnu crkvu, iz starog u novi stan zabacio, uništio stare glagoljske misale i, možda, glagoljske rukopise.
  - b. Godine 1646. zauzeše Turci Novigrad pa tom zgodom propade stari glagoljski materijal.
  - c. Oko godine 1900. je Pavao Vlatković posljednji odvjetnik te zaslужne i poznate obitelji spasio cijeli sanduk glagoljicom pisanog materijala, koji je bio u potkrovju, što su ga sabrali, napisali i namrli brojni svećenici. Kolika šteta! Quod non fecerunt barbari, fecerunt Barbarini.»
3. Glagoljska madrikula Skule Bl. Djevice Marije od svetoga Luzarija – iz 17. stoljeća. To su pravila jedne marijanske skule, tj. bratovštine s popisom bratima, odlomak većega nestalog kodeksa. Nije sačuvan u župskom uredu nego je privatno vlasništvo Novigrada Mije Anzulovića. Pisan je 1681. Otkrio ga je naš akademik iz Sali, čestiti Božidar Finka, boraveći ljeta 1956. u Novigradu radi prikupljanja obalne toponomastike. On ga je jezično obradio i objavio u časopisu Starine, knjiga 48, str. 169-188.

Taj rukopis madrikule skule Gospe od Luzarija nije registriran među glagoljskim kodeksima iz Novigrada koje je prvi opisao Boško Desnica pod naslovom «Glagolske maticice parohijske crkve sv. Marije u Novigradu pod Velebitom» (Beograd 1926.). Nema ga ni u popisu rukopisa kodeksa don Vl. Cvitanović «Popis glagoljskih kodeksa u zadarskoj nadbiskupiji» (Starine, JAZU, knjiga 42 i 43.) Valjda zbog toga što rukopis nije sačuvan u župnom uredu nego u privatnom vlasništvu.

«Do ukinuća ninske biskupije 1828. godine Novigrad je spadao pod njezinu jurisdikciju. U toj biskupiji bila je jaka glagoljska tradicija još od vremena Grgura Ninskoga pa se uščuvala usprkos vladavine mletačke. Novigrad je 1602. godine dao Ninu biskupa Blaža Mandevića, kako piše Bianchi» (R. Jelić, Novigrad nekoć i sad, Hrvatski Glasnik, god. 3. broj 41. Split 1942.).

Prema rukopisnom radu don Vl. Cvitanovića Novigrad je podao Crkvi Božjoj preko 35 misnika glagoljaša (njih 15 s prezimenom Vlatković). U Novigradu je rođen 6. 11. 1745. Pier Zorzi, kardinal sv. Rimske Crkve. Bio je zaslужni prelat i profesor i biskup Čadeža (Cenade) i nadbiskup Udina.

Sačuvalo se do danas i vrlo bogato, razvijeno i lijepo **staro glagoljaško crkveno** pjevanje. Akademik Bezić je u tri navrata snimao crkveno glagoljaško pjevanje u Novigradu: u studenom 1962., u kolovozu i studenom 1963. (Institut za etnologiju i fokloristiku, Zagreb, trake: Sc 4, Sc 20 i Ph 3). Snimljeno je mnoštvo materijala: pjevana glagoljaška Misa, napjevi Večernje, Jutarnje, Velikog tijedna, štenja, himni i pjesme kroz crkvenu godinu. Posebno je zanimljiv tekst i napjev marljanske pjesme "O Gospojo i Kraljice". Pjevači iz Novigrada

nastupili su na Međunarodnim glazbenim večerima u sv. Donatu 1996. godine, na Večeri glagoljaške baštine, gdje su u crkvi sv. Donata izvodili dio svoje glagoljaške tradicije. Etnolog ptof. Milovan Gavazzi je 1960-tih godina kamerom snimio obrede Velikog tjedna (procesija Vel. petka, Baraban) za potrebe Katedre za etnologiju Filofotskog fakulteta u Zagrebu. Film je pohranjen na Odsjeku za etnologiju tog fakulteta.

Ploča i natpis na zidu u župnoj crkvi

Novigradska zvona

U knjizi zagrebačkog kanonika dra Kamila Dočkala «Naša zvona», str. 144., čitamo da je zvonoljevalac s kraja 16. st. De Tonis Antonius salio zvono za crkvu sv. Jure u Pagu i zvono za župnu crkvu sv. Marije u Novigradu, zadarske nadbiskupije. Zvono iz 1587. godine nosi ime Ijevaonice ZVANE BATISTA... FECIT OPUS. Likovi: Raspeti, sv. Ivan Krstitelj, sv. Benedikt i Gospa s Djetetom.

U Novigradu se moglo vidjeti 1977. godine na provizornom zvoniku pred crkvom:

1. Veće zvono, promjera 89 cm. Lijevano je 1926. godine u Ijevaonici Ditta Francesco Ing. De Polli. Teško je 410 kg i prekriveno uskrasima u obliku vijenaca. Natpis: SVETA MARIJO, MOLI ZA NAS! NOVIGRAD, DALMACIJA 1926. Na sredini veliki basreljef Male Gospe, i likovi sv. Kate, sv. Josipa i Gospe pod Križem.

2. Manje zvono salila je također venecijanska tvrtka De Polli. Budući da je bilo napuklo, dao ga je preliti u Zagreb 1953. godine župnik don Ante Oštrić.

Zvonik sa zvonima na ulazu u dvorište župne crkve

3. Tzv. «**PAŠKO ZVONO**». Lijevano je u Veneciji 1587. godine. Još od 1926. napuklo i neupotrebljivo. Vidio sam ga 1977. na tlu blizu oltara Gospe sedam žalosti. Ima promjera 67 cm. O tom povjesnom zvonu postoji u narodu slijedeća tradicija. Kad su Turci u 17. st. navalili na Novigrad, Novljani su sve crkvene dragocjenosti prenijeli na sigurnije mjesto, na otok Pag. Tako i kip Gospe od sedam žalosti. Dok je Gospa bila u Pagu, učinila je nekoliko čудesa. I kad su je poslije oslobođenja Novgrađani došli preuzeti, Pažani su darovali Gospo to zvono pa se od tada zove «Paško zvono».
4. Na zvoniku preslice na župnoj crkvi, prema istoku, visi **zvono** teško 80 kg s natpisom: ANNO DOMINI MDCCVIII. /1708./.

Selo Paljuv

Paljuv je selo pet kilometara udaljeno jugozapadno od Novigrada. Kao toponim se spominje prvi put 1576. godine. God. 1991. je imalo 581 stanovnika. Nema ni crkve ni groblja pa svoje mrtve pokapaju u Novigradu, kamo idu i u crkvu i k lječniku. Tamo im i djeca pohađaju školu. Imaju svoju folklornu skupinu (Kulturno umjetničko društvo). Paljuv je dugo bio zaselak Novigrada. I danas imaju zajedničku crkvu i groblje.

Ispaćeno ali ponosno selo. Dobilo je ime od latinske riječi paludo, što znači močvara, blato. Ispod sela imaju plodno polje. Najstarije pleme Portada doseglo se prije 500-tinjak godine s otoka Paga. Imaju brojne iseljenike. Za slobodu jedine nam Domovine osam Paljuvana, hrvatskih vitezova dalo je svoje živote. Za Domovinskog rata bio je stalno izložen srpskim napadima i okupiran do 1993. godine. Danas je Paljuv zasebno selo s vlastitim mjesnim odborom.

Staro zvono, krstionica i "ćoka"

Župnici 20. stoljeća

Smirčić don Julio, iz Premude,	1870. – 1906.
Eškinja don Ive, iz Sv. Filipa i Jakova	1906. – 1908.
Fabijanić don Lovro, iz Paga	1908. – 1911.
Eškinja don Ive, iz Sv. Filipa i Jakova	1911. – 1923.
Dešpalj don Juraj, iz Arbanasa	1923. – 1924.
Žurić don Ante, iz Betine	1924. – 1928.
Šiška don Ante, iz Slovenije	1928. – 1929.
Bobić don Joso, iz Pašmana	1929. – 1949.
Kurent don Vjeko, iz Slovenije	1949. – 1950.
Oštrić don Ante, iz Obrovca	1950. – 1991.
Tokić don Nikola, iz Popovića	1991. – 1997.
Kero don Joso, iz Bibinja	1997. –

Rozario Šutrin

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

DAN SVEUČILIŠTA U ZADRU

Dan Sveučilišta u Zadru proslavljen je u petak 24. ožujka u njegovoj svečanoj dvorani u nazočnosti akademika, rektora hrvatskih sveučilišta, profesora, predstavnika državne i lokalne vlasti i studenata. Prisutne je pozdravio rektor zadarskog sveučilišta Damir Magaš, koji je izvijestio i o radu Sveučilišta, a nazočnima se obratio i zadarski nadbiskup Ivan Prendā.

Sveučilište u Zadru sljednik je najstarijeg, prvog sveučilišta u Hrvata osnovanog 1396. g., Sveučilišta Dominikanskog reda, Studium generale, te je ovogodišnja proslava u svjetlu obljetnice 610 godina od njegova osnivanja i 50. godišnjice od početka rada zadarskog Filozofskog fakulteta. Grad u kojem je tiskana prva Biblija, roman, drama i novine, činjenice koje je u čestitarskom pismu Sveučilištu istaknuo premijer Ivo Sanader, i prvim hrvatskim Sveučilištem postaje mjesto vrednovanja brojnih komparativnih prednosti Zadra, razvoja znanosti i obogaćivanja različitim duhovnim svjetovima. "Željeli bismo kao Crkva, svojom duhovnom asistencijom i konkretnom potporom, doprinijeti Vašim prepoznatljivim naporima za studentske naraštaje. Nitko ne pomišlja kako je sve bez pitanja i teškoća. Uvjeren sam da je i to put učvršćivanja njegova bića i lika" rekao je mons. Prendā, poželjevši Sveučilištu čvrst korak i nepotrošeni entuzijazam. Podsjetio je na podršku Nadbiskupije u realizaciji ideje o oživljavanju drevnog Sveučilišta. Izrazio je radost zbog svakog uspješnog koraka i napretka Sveučilišta, porasta studenata i svijesti u javnosti o njegovom svekolikom značenju za Zadar i Hrvatsku.

Prigodnu riječ akademskoj zajednici uputili su i akademik Pavle Dešpalj, potpredsjednik HAZU-a, prof.dr. Slobodan Uzelac, državni tajnik u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, rekavši da zadarsko Sveučilište izgrađuje sebe, ali i sveukupnu hrvatsku akademsku zajednicu. U ime Rektorskog zbora rektorica zagrebačkog Sveučilišta dr. Helena Jasna Mencer čestitala je vodstvu Sveučilišta u Zadru na kontinuitetu i upornosti u procesu odjeljivanja od splitskog Sveučilišta, istaknuvši njegovu korektnu borbu za jedinstvene studijske programe, angažiranje kvalitetnih suradnika i afirmaciju na međunarodnoj sceni.

Svečanost je uzveličana nastupom Akademskog zbora Sveučišta u Zadru pod ravnanjem Ive Nižića i dodjelom nagrada Rektora najboljim studentima i zaslužnim djelatnicima, akademiku Nenadu Cambiju i višoj stručnoj referentici Nadi Jurišić. Počasno zvanje professor emeritus dodijeljeno je prof. dr. Gloriji Rabac Čondrić.

KRIŽNI PUT MLADIH ZADARSKE NADBISKUPIJE

Križni put mladih zadarske nadbiskupije održan je u subotu 25. ožujka od Benkovca do Kistanja, pod vodstvom povjerenika za pastoral mladih i studenata zadarske nadbiskupije don Zdenka Dundovića. Po dolasku u Kistanje u kripti crkve sv. Nikole don Zdenko je u zajedništvu sa župnikom Kistanja mons. Nikolom Dučkićem predvodio misno slavlje. Župnik Dučkić je zahvalio mladima na iskazanoj pažnji dolaskom, dokazujući tako snagu svoje vjere u Krista kojem žele povjeriti svoje živote. Upoznao ih je sa životom u Kistanjama i poželio da žrtvu tog hodočašća iskoriste u izgradnji svoga pravog kršćanskog lika, da po njima i drugi upoznaju pravo Božje lice. Cilj je pokorničkog hoda zaledem zadarske nadbiskupije, dugog 35 km i u trajanju od osam sati, molitva za uspjeh i promocija ovogodišnje Korizmene akcije nadbiskupije, namijenjene izgradnji kuća za Janjevce u Kistanjama, koji su još uvijek

neriješenog stambenog pitanja. Moleći pobožnost Kržnog puta, hodočasnici su se zaustavili i u ratu razrušenim, a sada obnovljenim crkvama u Lisičićima, Rodaljicama i komuni Mondo Nuovo u Nuniću. Cijelim putem sudionici su se izmjenjivali u nošenju drvenog križa. "Hodočašćem smo htjeli privući pozornost javnosti za pomoć Kistanjama, potaknuti savjest svih ljudi naše nadbiskupije. Došli smo vam posvjedočiti da niste zaboravljeni, u našim ste srcima, želimo biti s vama u radostima i žalostima" poručio je don Zdenko domaćinima u župnoj crkvi, zahvalivši na toplom dočeku. Najavio je da će i na dan posvete njihove crkve sv. Nikole opet doći pješice. Na ulasku u Kistanje mlađi su, a među hodočasnicima je bilo i vjernika zrelije životne dobi, bili pozdravljeni zvonima župne crkve.

U propovijedi je don Zdenko rekao da svetkovinu Blagovijesti trebamo slaviti kao najveći izričaj Božje ljubavi prema čovjeku. Bog je Mariji poslao svog službenika, anđela, da joj objavi kako je po njenoj dobroj volji i prihvaćanju odlučio svijetu poslati Spasitelja. "Da li doista vjerujemo u Božju jubav i da je u stanju sve učiniti za čovjeka? Ako nas Bog toliko ljubi, naše nesavršeno djelovanje, koliko je čovjek vrijedan u Božjim očima" upitao je don Zdenko, istaknuvši da Bog želi dati oslobođenje svakom čovjeku i pomoći da shvatimo svoje dostojanstvo. "A onda moramo shvatiti koliko smo odgovorni jedni za druge. Jedni druge ne možemo zaboraviti i biti neosjetljivi za potrebe bližnjih. Bog nas poziva da ljubimo jedni druge. To je poziv da mijenjamo svoj život, da budemo bolji ljudi" poručio je propovijednik, istaknuvši da drugom čovjeku može pomoći onaj koji vjeruje u ljubav i da se isplati žrtvovati za drugog. Život nije u sebičnosti nego u darivanju, osjetiti potrebu drugog ne samo u materijalnom, nego pažnji i lju bavi.

"Žalosno je da u društvu sa 90 % katolika ima siromašnih obitelji, koje nemaju krov nad glavom. Kad bismo vjerovali u Evandjelje i Isusa Krista, kad bismo bili ljudi osjećaja za drugog čovjeka, toga ne bi bilo, barem u ovom našem malom narodu" upozorio je don Zdenko, dodavši da Korizmena akcija nadbiskupije nije samo akcija prikupljanja novca, nego akcija u kojoj se želi posvijestiti osjećaj i ljubav za drugoga. "Akcija u kojoj mi kršćani želimo pokazati da smo jedno, povezani, da jedni drugima želimo pomoći, da imamo srca jedni za druge. To Bog od nas traži" naglasio je, poželjevši da poput Marije i mi izgovorimo "Gospodine, neka bude volja tvoja u mom životu", da ljubimo jedni druge kao što je on nas ljubio. Tada nećemo pogriještiti i bit ćemo kao i Krist čovjek za druge, Krist koji se daje za drugog. "Kršćanin bi trebao biti nesebičan čovjek darivanja i ljubavi" zaključio je don Zdenko u propovijedi, poželjevši da i to hodočašće i Križni put bude od koristi u napredovanju na našem putu svetosti.

**900. OBLJETNICA KOLOMANOVA ZVONIKA CRKVE SV. MARIJE
PROSLAVLJENA ZAVRŠETKOM OBNOVE VEKENEGINE KAPELE**

"Svaki grad u Dalmaciji ima svoje kampane. Zvonici se grade da budu biljezi i pokazuju ono što jesmo" rekao je to povodom 900. obljetnice Kolomanova zvonika crkve sv. Marije u Zadru prof. Miljenko Domijan, glavni konzervator u Upravi za zaštitu kulturne baštine Ministarstva RH, za taj prvi datirani zvonik kojeg je 1105. g. dao sagraditi hrvatsko ugarski kralj Koloman i čija zvona prate život vjernih benediktinskih koludrica u Zadru. Obnova benediktinskog samostana od posljedica razaranja u Drugom svjetskom ratu raznovrstan je i opsežan pothvat raden u više etapa, a dovršen je restauracijom srednjovjekovnih zidnih slika u kapeli prvog kata zvonika crkve sv. Marije, koje su javnosti predstavljene u utorak 21. ožujka, na blagdan preminuća sv. Benedikta. Zvonik u originalnom obliku iz 12. st. sačuvan je samo u prizemnom dijelu i na prvom katu. Od drugog kata nadalje obnovljen je u 15. st., tako da se vjerno ponavljaju izvorni oblici, te je, unatoč restauraciji u 15. st., romanički zvonik. To je prvi i jedinstveni primjer u Europi popravljanja spomenika faksimilskom rekonstrukcijom, kako bi se sačuvao kraljevski simbol u izvornom obliku. Taj simbol do danas traje, jedan njegov fragment - zidne slike, dokaz su tog kontinuiteta. Prof. Domijan je upozorio da se, iako je to znak personalne unije, kad je Hrvatska izgubila nezavisnost, treba sjetiti tog velikog dogadaja, jer sad kad imamo nezavisnost, "neka nam bude u pamet utkano da se u njoj ponašamo pametno, dostojanstveno, onako kako priliči ovom prostoru i spomenicima". Zvonik crkve sv. Marije spomen je na moćnog donatora i na njemu je vrlo znakovit natpis: "Poslije pobjede i sklapanja mira, ulazeći u Zadar Božjom milošću, poklanjam zvonik kao kralj Ugarske, Dalmacije i Hrvatske". Kontinuum državnosti obilježen na takav način stoji nam kao dragocjeni diplomatski spomenik, rekao je prof. Domijan. Uz njega traju i benediktinke, ravnopravna su baština tom spomeniku i u tom spomeniku. Zato je značaj tog kompleksa za povijest Zadra još veća. Koloman u Zadru, tada glavnom gradu bizantske Dalmacije, ostavlja svoj kraljevski biljeg i donaciju koja je tada označena i novim stilom, te se prvi put u to vrijeme taj stil potvrdio na tako monumentalan način.

Nakon šest godina radova na zidnim slikama u kapeli Vekenoge, glavarice samostana sv. Marije u 12. st., za čijeg je života dovršena gradnja zvonika, u kapitularnoj dvorani samostana benediktinki sv. Marije održana su predavanja o značenju tog kulturnog dobra i restauratorsko konzervatorskim radovima koje je podmirilo Ministarstvo kulture RH uz

sudjelovanje Grada Zadra. Romaničke freske visoke umjetničke kvalitete, koje u europskim okvirima zauzimaju mjesto koje će sada moći u cijelosti valorizirati, predstavili su stručnjaci i sudionici obnove: prof. dr. Pavuša Vežić, konzervatori Anastazija Magaš i Ivan Srša, voditelj radova koje su izveli zadarski Konzervatorski odjel i Hrvatski restauratorski zavod, te se nazočnima obratio i njegov ravnatelj Ferdinand Meder. Prigodnu riječ uputio je i zadarski nadbiskup Ivan Prenda. Freske se nalaze u Vekeneginoj kapeli na prvom katu zvonika. Taj intimni molitveni kutak nje i drugih opatica kroz stoljeća svečano je predstavljen javnosti. Č.m. Anastazija Čizmin, glavarica zadarskog samostana, rekla je da ta kapela opaticama predstavlja obogaćenje. Koristit će je za dan svoje posebne povučenosti, molitve i nekontaktiranja s ikim. "Benediktinke su se u njoj okupljale vjekovima. I sada se moraju grijati na ljubavi Božje riječi i to će se nastaviti. Pojedinačno, jedna mjesecno će imati priliku boraviti u toj kapelici za osobnu molitvu, razmatranje i produbljivanje svog duhovnog života" rekla je s. Čizmin.

Glavna je misao izlaganja: u Zadru odnosno Dalmaciji postojala je kraljevska kapela, ali u dnevnom, stoljetnom životu časnih sestara, to je kapitularna dvorana i zvonik. Veliki jubilej postojanja zvonika, značenjski povezan s činjenicom da je nakon 900 godina Hrvatska samostalna i da se Zadar u krilu svoje domovine može slobodno razvijati, svjedoči i o europskom kulturnom utjecaju u Zadru u 12.st., venecijanskom. Dr. Vežić je govorio o arhitektonskim spoznajama sklopa unutar samostana, kapitularne dvorane i zvonika, predstavljajući tri razine njihove sraštenosti: konstruktivnu, stilsku i sadržajnu. Kapitularnu dvoranu prekriva bačvasti svod, a kapela u zvoniku je natkrivena križnim svodom koji je prožimanje dvaju bačvastih svodova. "To je najstariji križni svod sa rebrima u pogledu, koji je potpisani godinom. Ne znamo za takav primjer u Europi. Vjerojatno ima i starijih, ali nisu potpisani godinom. Ovaj je potpisani 1105. godinom" istaknuo je dr. Vežić. Sadržajnu sraštenost potvrđuje balkon, spona koja povezuje ta dva prostora. Nalazio se u prostoru kapitularne dvorane i do njega se moglo doći samo kroz kapelu na prvom katu zvonika. U povijesnim navodima i kronici sestara navodi se kao kor u kapitulu, pjevnica. To govorio o funkcionalnoj povezanosti ta dva prostora. "Ne znamo za kapitularne dvorane koje imaju takve sadržaje u svom prostoru" rekao je dr. Vežić, povezujući ga s Kolomanovom prisutnošću i autoritetom. Taj je balkon vladarska loža u kraljevskoj kapeli na čijim je kapitelima i napisano njegovo ime. Loža je služila za odvijanje liturgijskih funkcija u kapitularnoj dvorani, a prostorija iza za osobni oratorij kralja. Ti sadržaji, kapela, loža, oratorij čine sklop kojeg u sebi imaju vestvertci. No, budući da je Koloman u rijetkim prilikama bio u Zadru, a nakon što je izgrađen taj prostor živio je desetak godina, taj je prostor kraljevske kapele od samog početka služio kao kapitularna dvorana časnih sestara. U važnom povijesnom dokumentu, epitafu na Vekenginom grobu, on se ne navodi kao kraljevska nego kao kapitularna dvorana. "U dnevnom životu kroz cijelu povijest on je zapravo bio kapitularna dvorana. Svi povijesni izvori o tom prostoru govore kao o kapitularnoj dvorani. Kroz tu su dvoranu časne sestre odlazile u oratorij. U njihovom stoljetnom dnevnom životu to je bila zvonara. Sa zvonika iznad, konoplje od zvona kroz kamene cijevi ugrađene u svodu na kojem su freske, spuštali su se konopi koje su časne sestre stoljećima, do danas, potezale, oglašavajući časove svojih molitvi" rekao je dr. Vežić, istaknuvši bivalentnu namjenu tog prostora. Za sve te spoznaje dr. Vežić je istaknuo konzervatorske zasluge Grge Oštrića, Ksenije Radulić, Ive Petriciolija i Nesta Oštrića.

Kršćanstvo je inspiriralo čudesna umjetnička djela, rekao je mons. Prenda, podsjećajući na Koncilsku misao: "Treba poraditi da umjetnici osjete da ih Crkva priznaje u njihovoj djelatnosti i da uživajući odgovarajuću slobodu lakše uspostave odnose s kršćanskim zajednicom". Nadbiskup je rekao da su se u Zadru integrirali tragovi predkršćanske umjetnosti s bogatom umjetnošću kršćanskog obilježja, što se ostvarilo i u samostanu opatica. "Nadahnuće umjetnika našlo je u monaškoj benediktinskoj zajednici razumijevanje i potporu da nastanu freske, umjetničko djelo trajne vrijednosti" rekao je mons. Prenda, zahvalivši svim sudionicima tog projekta koji je od velikog crkvenog, kulturnog i povijesnog značenja.

ZLATNA HARFA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Završni dio Zlatne harfe za Zadarsku nadbiskupiju održan je u subotu 1. travnja u crkvi sv. Šime u Zadru. Izvedbi pjesama na temu "Korizmeno vrijeme - Vrijeme Milosti" prethodilo je misno slavlje koje je predvodio predstojnik nadbiskupijskog Katehetskog ureda don Gašpar Dodić, u zajedništvu sa svećenicima koji su došli u pratnji svojih dječjih župnih zborova.

Pjevanje je jedan od najdubljih načina za izražavanje i produbljivanje vjerskog doživljavanja, rekao je don Gašpar u propovijedi, ističući nekoliko osnova za članstvo u zboru: zanimanje za sakralnu glazbu, nadarenost u pjevanju, radost u tome, drugima i za druge pjevati. Djeca stavljuaju svoje talente, vrijeme i snage u službu crkvene zajednice, rekao je, dodavši da glazbena aktivnost stvara zajedništvo i sredstvo je socijalizacije.

Biogradski zbor « Radost i nada »

Nastupili su sljedeći dječji zborovi: iz zadarskih župa, "Marija Petković" iz župe sv. Šime (voditeljica s. Krešimira Zanki), župa Bezgrešnog začeća BDM (s. Andrijana Bosilj), "Glasnici Radosti" župe sv. Ivana Krstitelja (s. Agneta Đerek), župa sv. Josipa (s. Jelena Marević), Uznesenja BDM (s. Benita Antolović), Presvetog Srca Isusova (s. Lucija Jurić) i Kraljice mira (Marija Perinović). Iz Biograda je nastupio zbor "Radost i nada" (s. Anka Špralja), "Janjevački anđeli" iz Kistanja (s. Blaženka Delonga), župa sv. Lovre iz Kali (s. Miljenka Lizatović) i Uznesenja BDM iz Paga (s. Miljenka Biošić).

Zlatna Harfa je završena zajedničkim pjevanjem pjesme "Krist jednom stade na žalu" kojom su svi sudionici sjetili pape Ivana Pavla II. povodom prve godišnjice njegove smrti.

PRVA GODIŠNICA SMRTI PAPE IVANA PAVLA II.

"I nakon smrti pape Ivana Pavla II. dijelimo iskustvo njegova djelovanja. Mi koji smo imali sreću susresti ga u srcu Zadra, na mjestu povijesnog Foruma i episkopálnog kompleksa, doživjeli smo njegova velika nadahnuća" rekao je zadarski nadbiskup Ivan Prenda, predvodeći na prvu godišnjicu smrti Ivana Pavla II. u katedrali sv. Stošije u Zadru u nedjelju 2. travnja misu koja je okupila vjerničko mnoštvo u sasvim ispunjenoj katedrali i na trgu ispred nje. U zahvalnosti za veliki dar velikoga pape, nadbiskup je pozvao na molitvu za daljnji hod mjesne Crkve, da se svi osjete odgovornim za Evanđelje kao što je to papa bio. Dvije tisuće godina Crkva nosi ime Kristovo među narode, a Ivan Pavao II., uzor apostola zauzetog za slavu Božju, htio je pronijeti Kristovo ime u svakom kutku svijeta. "Kad mu je oduzeo govor, učinio ga je sličnim sebi. Na križu je zanijemio. To je lik Krista raspetoga. Ponovio je taj lik danas. Osjećamo se tako blizim njemu i njega osjećamo plodnim za Crkvu" poručio je mons. Prenda, poželjevši da otvaramo sebe i svoj narod Kristu po uzoru na Ivana Pavla II. On je primjer kako živjeti ljubav Crkve prema vlastitom narodu u kojem se djeluje.

Nadbiskup je podsjetio na sliku Ivana Pavla II. s leđa, u papinskoj kapeli u Vatikanu, na veliki Petak, osam dana prije smrti, kako grli križ. Bio je to njegov križ, križ Crkve i svijeta. "Križ naša jedina nada. Tolike stvari, rekao je u Austriji 1998. g., mogu nama kršćanima uzeti. Ali križ kao znak spasenja nećemo nikome prepustiti. Nećemo dopustiti da bude isključen iz javnog života. Slušat ćemo glas savjesti koja kaže da se više treba pokoravati Bogu nego ljudima" rekao je mons. Prenda. Medijskog papu, među tolikim odlikama, resila je sposobnost govora izravno srcima tolikih. Možda najsnažnije kad riječ nije više tekla i kad su

fizičke patnje postale sve vidljivije, ali je pogled ostao nepokolebljivo isti. Zadnji dani papina života bili su dani rječite šutnje, istaknuo je.

Mons. Prenda je govorio o duhovnoj baštini Ivana Pavla II. u zadarskoj nadbiskupiji. Temeljem njegovih poticajnih riječi mladeži hrvatskoj 2003. u Zadru, prošla je godina u nadbiskupiji bila Godina mlađih u Godini euharistije. Htjelo se da neki znakovi i spomeni postanu i sadržaj onog što nose, te je zadarska Nadbiskupska klasična gimnazija preimenovana u Klasičnu gimnaziju Ivana Pavla II. "Smatrali smo da upravo papa, učeni čovjek, intelektualac, širitelj Evandelja i kršćanske kulture, može biti nadahnuc̄e mlađima koji se školuju i odgajaju u gimnaziji koja nosi njegovo ime" rekao je mons. Prenda za školu u čijem je zdanju kamen temeljac kojeg je papa blagoslovio za svog pohoda Zadru i čiji učenici Dan škole ubuduće slave na Wojtilin rođendan 18. svibnja.

Uz godišnjicu papine smrti veže se i sjećanje na njegov pastirski pohod Zadru na blagdan Marije Majke Crkve, koji se slavi drugi dan Duhova. Nadbiskup je najavio da će ovogodišnju svetkovinu Duhova proslaviti u Rimu, vodeći predstavnike crkvenih pokreta djelatnih u nadbiskupiji, na susretu s Benediktom XVI. koji će okupiti članove crkvenih pokreta iz cijelog svijeta. Istaknuo je zalaganje Ivana Pavla II. u podršci crkvenih pokreta koji mogu biti odgovor na sekularizaciju svijeta i njegovu potrebu Nove evangelizacije. Duhovi su bili otkriće Crkve i neizrecivi dinamizam Crkve kojim je ona krenula ususret svijetu. Imajući to u vidu, Sveti je Otac osjećao potrebu okupljati one vrijednosti u Crkvi koje čine laički pokreti i udruge. "Želio sam da se kao nadbiskupija, baštinik onog znamenitog govora na Forumu, koji će se vrednovati tek u godinama koje dolaze, i mi iz Zadra odazovemo na poziv Svetog Oca. To može biti još dublje uočavanje mjesta i uloge pokreta u Crkvi, njihova puta prema budućnosti. Uvijek su ti susreti ne samo svećarski, slaviteljski, nego i nadahniteljski. Uvijek vidimo kako ići naprijed" poručio je mons. Prenda.

Istaknuo je da je priprema Papinog dolaska u Zadar bila zajedništvo svih struktura: Grada, Županije i Nadbiskupije. I dalje traje taj osjećaj zajedništva pred baštinom Ivana Pavla II. Zbog njegova značenja, djela, lika i povijesne uloge u Katoličkoj Crkvi i svijetu, grad Zadar, s Nadbiskupijom, podići će spomenik dostojan spomena Ivana Pavla II. I to upravo na trgu u središtu grada gdje je predmolio Slavlje Šestog časa i sada se zove Poljana Ivana Pavla II.

KRIŽNI PUT U DOMU ZA STARE I NEMOĆNE

Pobožnost Križnog puta za korisnike i zaposlenike Doma za stare i nemoćne u Zadru održana je u utorak 4. travnja po prvi put u vanjskom prostoru, u parku tog Doma. U Domu živi 330 korisnika i Križni put se održava utorkom u dvorani gdje se svakog petka služi misa. U zelenilu parka, putem uz koji su bile postavljene svjeće, s. Štefanija Grubišić, djelatna u Domu već 16 godina, predvodila je razmišljanja po postajama, uz aktivno sudjelovanje štićenika, koji su samo za tu prigodu izradili križ kojeg je nosio Ivan Delalija.

Križni put u tom ambijentu i među takvim ljudima osobito je snažnog doživljaja i bez čitanja poticajnog meditativnog teksta. Starci na sjedalicama, u kolicima, sa štakama i štapovima za hodanje, s krunicom u rukama, dostoјanstveno su i pobožno molili. Osobito dirljiv prizor je slika zajedništva vjernika u parku i teže pokretnih starijih osoba. Oni su, naime, sa balkona i prozora soba na katovima Doma u kojem žive svoje staracke dane, sklopjenih ruku sudjelovali u pobožnosti Križnog puta i pjevanju pokorničkih pjesama.

SUSRET SVEĆENIKA ZADARSKE NADBISKUPIJE REĐENIH POSLJEDNJIH 10 GODINA

Susret svećenika zadarske nadbiskupije ređenih od 1995. do 2006. godine, kao jedan od načina njihovog permanentnog obrazovanja, održan je u srijedu 29. ožujka u Katoličkom domu u Benkovcu. Započeo je pozdravnom rječju domaćina, don Elvisa Kneževića i molitvom Srednjeg časa u župnoj crkvi Porodenja BDM, za vrijeme kojeg je zadarski nadbiskup Ivan Prendža održao nagovor. Cilj je odrediti tijek budućih takvih susreta, rekao je koordinator tog susreta don Marino Ninčević. U radnom je dijelu mons. Prendža izrazio radost činjenicom da je gotovo svima nazočnima on podijelio sakrament sv. reda. U 21. st. oni će preuzeti vodstvo nadbiskupije i već su sad aktivni sudionici njenog života. Stoga je važno kako će se izgrađivati. Izlažući svoja očekivanja od mlađeg klera, mons. Prendža ih je potaknuo na razmišljanje jesu li svjesni i imaju li osjetljivosti za svoj narod i nevolje koje ga pogađaju. "Prvo, želim od vas da imate osjećaj za svoj narod. U tom osjećaju za realnost imat ćete sveti nemir za njega. Budite i jačajte u sebi osjetljivost za potrebe Crkve" poručio je nadbiskup. Istaknuo je još jedan važan element njihove službe, svećeničku raspoloživost. Potaknuo je kler i na osjetljivost za njihovo konkretno, povjereni im poslanje; da budu aktivni nositelji svoga dijela poslanja u okviru sveopće Crkve na čije potrebe Bog odgovara. Važno je ujediniti ta tri momenta i biti svjestan da svatko mora dati svoj dio, rekao je mons. Prendža.

Tu vrst susreta kao oblik permanentnog obrazovanja svećenika, uz redovite mjesečne rekolekcije, nadbiskup smatra potporom njihovom pastoralnom radu, jačanju zajedništva i povezanosti s biskupom. Cilj je susreta rješavanje tekućih problema, bolje međusobno upoznavanje i zadobivanje sigurnosti u njihovoj svećeničkoj praksi. Potrebno je još više raditi na zajedništvu, jedinstvu i upoznavanju, jer je, upozorio je nadbiskup Prendža, opasnost današnjeg vremena 'biti otok', odnosno individualni pristup radu i djelovanju. Nakon radnog dijela susreta u kojem su svećenici iznosili i svoja mišljenja i prijedloge o načinu njihovog budućeg sastajanja, predvođeni nadbiskupom razgledali su povjesni arheološki lokalitet drevne benkovačke Aserije.

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA

Svećenička rekolekcija zadarskog prezbiterija održana je u srijedu 5. travnja u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa Zmajević u Zadru. Rektor Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu Mijo Gorski govorio je o formaciji sjemeništaraca i bogoslova, potakнуvši na zajedničko promišljanje o brizi za buduće svećenike, temeljem osnovnih dokumenata Crkve na kojima se temelji odgoj u bogoslovnom sjemeništu: Dekret o odgoju i obrazovanju svećenika, Optatam totius, Ratio fundamentalis institutiones sacerdotalis i Zakonik kanonskog prava. Formacija svećenika treba zadovoljiti uvjete ispravne nakane i prikladnosti i mora se razvijati sveobuhvatno u četiri osnovna pravca: sposobnosti ljudske naravi, duhovna, intelektualna i liturgijsko-pastoralna formacija. Predavač je definirao svaki od tih čimbenika, predstavio način njihove provedbe, teškoće i prijedloge za efikasniji rad na formaciji. Razvitak svećeničkih kandidata treba im pomoći u sazrijevanju u ljudskom i kršćanskem smislu i stjecanju ljudskih, duhovnih, pastoralnih i intelektualnih sposobnosti. Sve su jednakom vrijedne i uravnoteženim razvojem ispravno formiraju osobu za svećeničko zvanje. Svećenički kandidati trebaju posjedovati ljubav prema Bogu i bližnjemu, osjećaj za bratstvo i odricanje, poučljivost, poslušnost, osjećaj za vjeru i Crkvu, apostolsku i misijsku revnost. Govoreći o duhovnoj formaciji, predavač je razlagao elemente liturgijskog života, osobne i molitve Časoslova, sabranosti i šutnje, poslušnosti, celibata, zajedništva s Crkvom i siromaštva. Pastoralna formacija podrazumijeva primjenu naučenog u praksi, kandidat treba steći dostatno liturgijsko i pastoralno iskustvo kako bi nakon primanja službi i redova dostojno vršio svoju službu. Predavač je upozorio na neujednačenu pastoralnu praksu, neujedinjenost pastoralnih događanja i potrebu poticanja koncilskog duha. Istaknuo je

važnost đakonske godine u odgoju bogoslova. Rektor Gorski je govorio i o subjektima u formaciji pojedinog kandidata, to su biskup, obitelj, župnik, župa i odgajatelji u sjemeništu. "Bogoslovi su djeca našeg doba, ali oni su i naša djeca. Oni su vidjeli nekoga od nas kao primjer, pa možemo reći da su i naš plod" rekao je rektor Gorski, ukazavši na potrebu odgovornosti za jednostavan život i eklezijalnosti, osjećaja za Crkvu u vremenu kojem mnogi pristupaju individualno. Reklekcija je započela pokorničkim bogoslužjem koje je u sjemenišnoj kapeli predvodio don Marinko Duvnjak.

MISA ZADUŠNICA ZA MONS. ŠIMU DUKU

Misu zadušnicu za nedavno preminulog mons. Šimu Duku, apostolskog protonatora, osobnog prelata Njegove Svetosti, pape i kanonika Stolnog kaptola sv. Stošije u utorak 11. travnja služio je don Marinko Duvnjak, rektor Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević'. Misi su nazočili rektor i prorektor Sveučilišta u Zadru dr. Damir Magaš i dr. Ante Uglešić, a služena je u sveučilišnoj kapeli sv. Dimitrija koju je mons. Duka u potpunosti obnovio, te je svečano otvorena i blagoslovljena 8. svibnja 2003. g. Tada je mons. Duka rekao: "Pa tko bi onda trebao reći hvala? Vi, dragi studenti, meni ili ja vama? Odmah odgovaram: ja sam taj koji već sada osjeća dužnost izreći zahvalnost vama, misleći na trenutke sabranosti u ovoj crkvi. A ta će se zahvalnost, vjerujem, trajno nastaviti. Tu zahvalu, siguran sam, pa i onda kad više ne budem živ i kad mladi studenti budu dolazili ovdje tijekom akademске godine, da bi u tihoj sabranosti razgovarali s Bogom, nastaviti ču s neba govoriti: hvala, hvala, hvala!"

U propovijedi je mons. Duvnjak rekao da je obnova tog Božjeg hrama koju je učinio mons. Duka hvale vrijedno djelo. "Ali, htio bih reći još jednu stvarnost. Živimo u vremenu kad nije dovoljno samo sagraditi hram. Nekad se sagradio Božji hram i ljudi bi se u njemu okupljali na molitvu, htjeli su čuti Riječ i susresti se s Bogom. Bili su religiozni. Međutim, danas je situacija izmjenjena. Nije dovoljno samo graditi hram. Bog želi prebivati u čovjeku, mi smo hram Božji" rekao je don Marinko, dodvši da današnji sekularizirani čovjek ima potrebu vidjeti živu Božju, kršćansku zajednicu i obitelj u kojoj prebiva snaga Kristova uskrsnuća i duh Božji. Upravo je to želio i mons. Duka gradnjom te sveučilišne kapele. Velikodušnom ljubavlju prema studentima i s iskrenim osjećajem poštovanja prema akademskoj zajednici htio je da ta crkva bude mjesto okupljanja studenata na molitvu, slušanja Božje riječi i euharistijskog blagovanja.

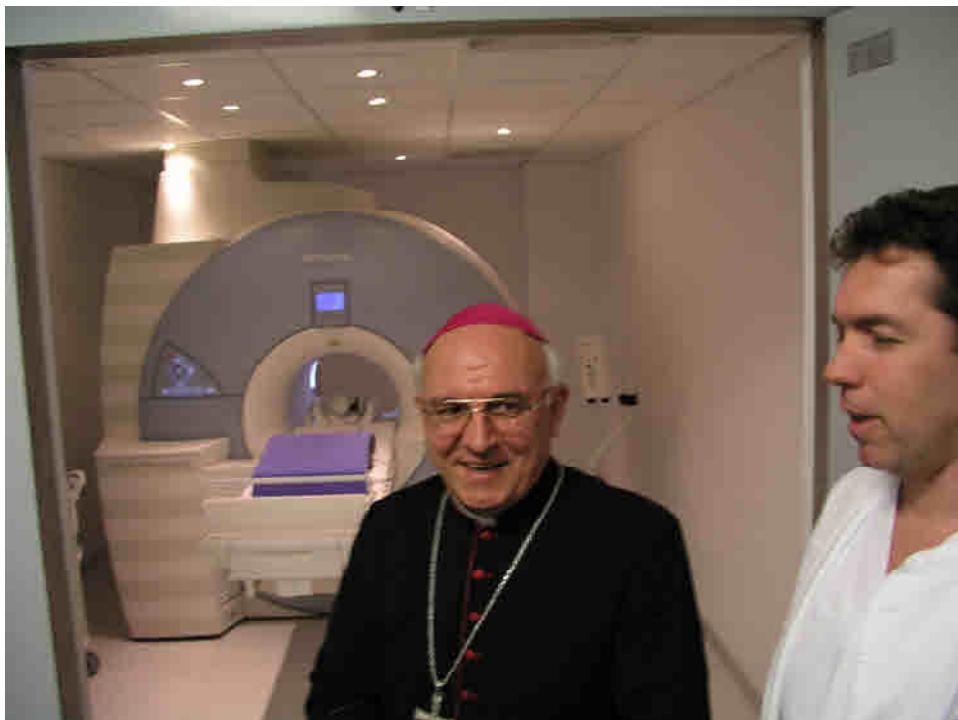
Zadarskoj akademskoj zajednici mons. Duka ostaje u trajnom sjećanju kao donator i počasni doktor. U svom govoru 25. ožujka 2004. g., u prigodi primanja prvog, počasnog doktorata Sveučilišta u Zadru, u zahvalnosti Sveučilištu za dodijeljeno priznanje rekao je: "To mi jasno govori da ste svjesni da sam u svom dugom životu sva svoja duhovna i materijalna dobra na području znanosti, kulture i humanosti, doista posvetio Bogu i čovjeku".

Nakon mise, u Rektoratu na Sveučilištu na početku sjednice Senata održana je minuta šutnje u prisjećanju na mons. Duku. Po završetku sjednice vodstvo Sveučilišta uputilo se u crkvu Gospe od Zdravlja gdje je položilo cvijeće na grob velikog crkvenog dobrotvora mons. Šime Duke.

BLAGOSLOV MAGNETSKЕ REZONANCE

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda blagoslovio je u ponедjeljak 10. travnja na Odjelu radiologije Opće bolnice u Zadru djelatnike tog odjela i magnetsku rezonancu, visoko sofisticirani dijagnostički aparat najnovije tehnološke kvalitete, koju u Hrvatskoj nema nitijedna opća bolnica, osim jedne zagrebačke privatne klinike. Stoga je taj dogadjaj ocijenjen povijesnim za bolnicu jer iz temelja mijenja njene dijagnostičke mogućnosti, izdžući time

zadarsku Opću bolnicu iznad prosjeka ostalih općih bolnica u Hrvatskoj i stavljujući je uz bok kliničkim centrima. Rekao je to ravnatelj bolnice dr. Zvonimir Vrančić. Dijagnostika je baza razvoja ostalih kurativnih djelatnosti u bolnici. Nitijedna se ne može razvijati bez kvalitetne dijagnostike koja je od presudnog utjecaja na ostale terapijske mogućnosti. Moderne i sofisticirane pretrage magnetskom rezonancicom za građane Zadarske županije bit će besplatne.

Nadbiskup Prenda je blagoslovio ljudski rad i ostvareno djelo, plod zajedništva i humane geste 15 zadarskih tvrtki, u organizaciji Županijske gospodarske komore. Primjer je to plemenitog i lijepog ostvarenja za dobro čovjeka i pokazatelj što se sve može postići ljubavlju i zajedništvom, rekao je. U četvrtak 6. travnja blagoslovio je i nove prostorije Hitne pomoći sa pripadajućim ambulantama. Stoga je izrazio zadovoljstvo takvim ulaganjem i razvojem zadarskog zdravstva koje će pacijentima omogućiti dodatnu sigurnost i kvalitetu liječenja. Svečanosti su nazočili i ministar mora, prometa i razvijanja Božidar Kalmeta, zadarski župan i gradonačelnik Ivo Grbić i Živko Kolega, ostali predstavnici Grada i Županije, gospodarstvenici koji su omogućili tu medicinsku investiciju u vrijednosti 10,5 milijuna kuna i uprava tvrtke Siemens koja je izvršila isporuku uređaja.

USKRSNA AKCIJA ZADARSKOG CARITASA

U organizaciji Caritasa zadarske nadbiskupije u srijedu 12. travnja na Narodnom trgu u Zadru održana je akcija prodaje prigodnih uskrsnih artikala čija su sredstva namijenjena ovogodišnjoj Korizmenoj akciji zadarske nadbiskupije "Svaka obitelj ima pravo na dom - pomoć izgradnji kuća za obitelji s brojnom djecom u Kistanjama". Akciji su se odazvali brojni građani, a dolaskom i sudjelovanjem podržali su je i zadarski nadbiskup Ivan Prenda i župnik Kistanja mons. Nikola Dučkić. Budući da je predbožićna akcija Caritasa na Narodnom trgu

polučila dobar uspjeh i prihvaćenost mnogih, Caritas je odlučio opet organizirati takav način prodaje artikala, potaknuti i promovirati prikupljanje pomoći za potrebne. "I u predbožićno vrijeme se pokazalo korisnim organizirati akciju izlaskom među gradane na gradski trg. Tako pružimo ljudima priliku da učine nešto lijepo za ljude, a to znači i za Boga. Uvijek ta akcija pokazuje plemenitost i osjetljivost ljudi za okolinu u kojoj žive i za one koji su potrebni" rekao je mons. Prendža, izražavajući zadovoljstvo organiziranim dobrim djelom u vrijeme Uskrsa.

Predvođeni ravnateljem Caritasa don Ivicom Jurišićem, djelatnici Caritasa su prodavali razne donirane articke. Pogače i kolače donirale su pekarne 'Vražap' iz Zadra i 'Kroštula' iz Pakoštana, a uskrsne čestitke i ostale prigodne ukrase izradili su učenici OŠ 'Stanovi' i jedna gospođa željna podržati akciju. Prikupljeno je 6000 kuna.

VELIKI ČETVRTAK - MISA POSVETE ULJA

Zadarski nadbiskup Ivan Prendža predvodio je na Veliki četvrtak 13. travnja u katedrali sv. Stošije u Zadru misu posvete ulja u zajedništvu sa svim svećenicima djelatnima u Nadbiskupiji, koji su obnovili svoja svećenička obećanja. Mons. Prendža je posvetio sveta ulja koja se upotrebljavaju u slavljenju svetih sakramenata, pozivajući na molitvu da sveta otajstva koja će se slaviti novim svetim uljima urode obilatim plodovima za dobro Crkve i svakog čovjeka, jer su svi pozvani na spasenje. "Veliki četvrtak ima posebno mjesto u životu svakog svećenika. Bog nam je ostavio sebe, darovao apostolsko nasljeđe i sveta otajstva, neizrecivi način svoje prisutnosti u svijetu. Sa zahvalnošću ga molimo da zadarska Crkva bude živa Kristova Crkva u svećenstvu i vjerna u suradnji svećenika i laika u svim strukturama Crkve" rekao je mons. Prendža u uvodnoj riječi, pozivajući vjernike, među kojima su bili i bogoslovi, sjemeništari, redovnice, predstavnici vjeroučitelja u školi i župnoj katehezi, da mole za postojanost i vjernost svećenika u hodu za Kristom.

"U duhovno liturgijskom okviru misa posvete ulja Velikog četvrtka ima dvije velike ideje: učvršćivati zajedništvo mjesne Crkve u kojoj su biskup i svećenici poslani vršiti Kristovu svećeničku službu i iz tog svetog zajedništva Crkvi osigurati život i rast. To joj u biti, po Duhu

Svetom, daruju posebno sakrament krštenja i Potvrde. A lječi je sakrament bolesničkog pomazanja. Ti sakramenti nose u sebi pomazanje; Potvrda i bolesničko pomazanje bitno, a krštenje znakovito. Zato je posveta ulja veliki događaj za Crkvu" rekao je nadbiskup Prenda u propovijedi.

Nadbiskup je podsjetio na obećanja dana na svećeničkom ređenju: ljubiti Oca, Crkvu i jedni druge kao što Krist ljubi, da bismo bili njegovi učenici. Iz izvora, a to je Presveto Trojstvo, živi se, crpi snagu i smisao naporima. Vršenje volje Očeve nije bez pashalne dimenzije, naglasio je nadbiskup, istaknuvši važnost spremnosti ljubiti Crkvu do boli, predanjem tijela i proljevanjem krvi, jer Krist se tako predao u ustanovljenju Euharistije. Povijest Crkve je pokazala da je ljubav koja je uzdizala samu sebe vodila do njenog slabljenja, a ljubav koja je išla do poništenja sama sebe poticala je u svećenicima rast i umnažala im vjernost u svakidašnjem životu.

Nadbiskup je govorio i o jedinstvu Crkve koje u vjeri i upravljanju ima uporište u zajedništvu i jedinstvu s Petrovim nasljednikom. Osim o zajedništvu biskupa i prezbiterija, ono se odnosi i na zajedništvo braće u svećeništvu među sobom. "To zajedništvo nije matematičko. Ono je otajstveno i milosno i ima svoju duhovnu, pastoralnu i eklezijalnu dimenziju" rekao je mons. Prenda. Zahvalio je Gospodinu za svakog svećenika, redovničke zajednice, bogoslove i sjemeništarce, zamolivši ga da ih opremi spremnošću i poniznošću, da u ljubavi i slozi budu dostoje sluge Kraljevstva koje je i konačni cilj onog u što vjeruju.

VELIKI ČETVRTAK - MISA VEĆERE GOSPODNE

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda predvodio je na Veliki četvrtak 13. travnja u katedrali sv. Stošije u Zadru Misu Većere Gospodnje. U znaku Godine zvanja-Godine ministranata za nadbiskupiju, oprao je noge ministrantima, sjemeništarcima, bogoslovima i svećenicima. Nakon mise sv. Otajstvo prenijelo se u Božji grob, a puk je ostao u molitvi i klanjanju uz pjevanje Gospinog plača. Posljednja večera, ustanova euharistije i svećeništva, zapovijed ljubavi na Veliki četvrtak vraća nas na izore, ali i muku, smrt i uskrsnuće Kristovo, rekao je nadbiskup, poželjevši da uđemo u Božansko srce koje nam je ostavilo sebe ne kao uspomenu stvari ili svoju sliku, već sebe. "To je naša euharistija, kruh za život svijeta i svake osobe. To je neizreciva Božja blizina koja se darovala u znakovima kruha i vina" rekao je nadbiskup.

Ustanovljenje euharistije i pranje nogu znaci su Kristove neusporedive ljubavi. Na oba primjenjuje zapovijed da se ponavljam, rekao je mons. Prenda, dodavši da ti znakovi predanja i služenja znače imati udjela s Isusom u njegovoj žrtvenoj i spasenjskoj službi, muci i smrti, kao i u njegovom slavnom Kraljevstvu po uskrsnuću. Pranje nogu, krajnji čin rezerviran za sloj robova i slugu, izaziva Petrovo odbijanje, a upravo taj znak predstavlja ljubav bez granica koja ide sve do kraja. "Ljubav Isusova se nije ograničila na riječi, pa čak ni na znakove, nego prelazi u čin, djelo; daje život za svoje prijatelje i sve nas. Samo tako se događa oslobođenje od grijeha" istaknuo je mons. Prenda, dodavši da Isus ljubi svoje učenike do predanja vlastita života i onda kad ih u trenucima njegove kušnje napuštaju.

Danas se euharistija ne slavi u okviru jednog obroka, među prijateljima, kao u prvoj Crkvi. U opasnosti smo, dakle, da štovanje i liturgijska euharistija, tj. naša nedjeljna misa i svakidašnja, budu odijeljene od života, ljubavi i ljudskog bratstva, upozorio je mons. Prenda, upitavši znamo li cijeniti taj neizrecivi dar. "Što nam znači nedjelja, a što nam u nedjelji znači euharistija? Vodimo i ovih godina bitku za nedjelju; ne zato jer nam se vodi bitka za nedjelju na isprazan način i površno, nego jer znamo što znači nedjelja, Dan Gospodnji i što u Danu Gospodnjem znači euharistija za život obitelji, pojedinca, za našu vjeru i odnos s Bogom. Ako to ne uspijemo obraniti, puno ćemo izgubiti na polju duhovnog, obiteljskog i društvenog života" upozorio je nadbiskup, poželjevši da to shvate oni kojih se to tiče i kojima nije samo profit cilj.

Veliki četvrtak nadbiskup smatra danom kad razmišljamo koliko je sadržaj naše vjere ljubav: od najjednostavnijih znakova pažnje u svakodnevnom životu do teških i odlučnih trenutaka da založimo svoj život i učinimo sve da drugi žive, kao što to čine majke za svoju djecu ili branitelji za Domovinu. "Takva ljubav je učinila da svijet ima perspektivu vječnosti, da bude spašen i otkupljen. Ta ljubav drži svijet i tjera sva obzorja pesimizma. Ona je razlog zašto svijet postoji. Poslani smo biti svjedoci takve ljubavi" istaknuo je mons. Prenda, dodavši da je svijet potreban kršćanske ljubavi i potpore u dobru onih koji shvaćaju što je Krist učinio kad je oprao noge apostolima i rekao da i mi činimo tako. Nadbiskup je ukazao i na veličinu svećeničkog dara koji su po apostolskom nasljeđu dionici Kristova svećeništva. "Znamo li zahvaljivati za taj dar i cijeniti ga? I kad je stavljen u krhke ljudske ruke i kad je zaodjenut nesavršenošću, svećenik nosi neizrecivi dragocjeni biser u svom svećeništvu i poslanju" rekao je mons. Prenda, poželjevši da nas Veliki četvrtak potakne na razmišljanje o velikim Kristovim darovima Crkvi i na zahvalnost Bogu za ljubav koja je razlog našeg zalaganja za sve dobro što život i svijet može učiniti Božjim.

VELIKI PETAK

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda predvodio je na Veliki petak 14. travnja u katedrali sv. Stošije u Zadru Službu Muke Gospodnje. Nakon obreda, brojni se puk uputio u procesiju s križem pjevajući prijekore od zadarske katedrale do crkve sv. Šime, gdje je nadbiskup Prenda udijelio blagoslov s križem.

Muka, križ, smrt i uskrsnuće Kristovo znak je Božje ljubavi prema svijetu za spasenje ljudi. Na taj način značenje križa je izmijenjeno: po smrti ka životu, po poniženju do slave, rekao je nadbiskup Prenda. "Židovi nisu mogli dopustiti da njihov Mesija izvede konačno oslobođenje Izraela promašajem u poniženju križa, kao i da bi se otkupljenje dogodilo po jednom mrtvom tijelu što je za njih bila zakonska nečistoća, ili po osuđeniku od Boga, koji je obješen na drvo" rekao je nadbiskup, dodavši da Kristov križ nije samo sablazan, nego i ludost. Nežidovi i pogani smatrali su besmisлом da bi oslobođenje čovječanstva ovisilo o mrtvacu koji je doživio poniženje roba.

Bez sumnje, otajstvo križa jedno je od težih za razumijevanje, istaknuo je nadbiskup. I Isus i njegovi učenici nisu to skrivali, iskriviljavali ili umanjjavali, nego su tu istinu navještali

otvoreno. Apostoli koji to nisu mogli shvatiti kad je Isus navještao, savršeno su shvatili poslije Kristova uskrsnuća i dolaska Duha Svetoga. Zato su se uputili u svijet da mu navijeste muku i smrt Kristovu i pruže svjedočanstvo, do prolijevanja krvi za ono što su vidjeli i čuli. Sveti Pavao je razvio cijelu jednu teologiju križa: U križu je prava mudrost Božja i jedino što on želi upoznati, a u prividnoj nemoći križa istinska snaga Božja. Isus je visio na križu kao osuđenik da nas osloboди od prokletstva grijeha. U svojoj smrti Bog je osudio grijeh ljudi. "Kristov križ je put prema slavi, a ne obratno. Krist će preko poniženja križa postići sveopću vlast" istaknuo je nadbiskup, dodavši da je to drvo života vratilo čovjeku izgubljeni život na drvu u zemaljskom raju. Krist je govorio o nasljedovanju odricanjem od samog sebe prihvaćanjem križa u ljubavi. On nas prethodi, promatrajući te znakove ne kao duhovni mazohizam, nego kao sigurni program osobnog oslobođenja, zaključio je mons. Prenda u propovijedi.

USKRSNO BDJENJE

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda predvodio je na Veliku subotu 15. travnja u katedrali sv. Stošije u Zadru svečano Uskrsno bdjenje s blagoslovom novog ognja.

Taj dan i noć u Crkvi je dugo stoljeća obilježen događajima preporoda krštenja, ulaskom u zajedništvo s Kristom onih koji su se spremali za svoj susret s Bogom, da prijeđu iz tame i grijeha u novi život svjetlosti i zajedništva s Bogom, rekao je nadbiskup Prenda. Četvero zadarskih katekumena podijelio je sakramente kršćanske inicijacije.

Navještena čitanja, koja iznose svetu povijest od stvaranja do obnove, ostvarene Kristovom smrću i uskrsnućem, nazvao je hvalospjevom Božjoj ljubavi i dobroti. "Velika Božja djela bila su izraz Božje ljubavi i nauma da krene u avanturu s čovjekom. Ali, Božji naum s čovjekom se poremetio pojmom palog andela, napasnika i zavodnika. Čovjek je pao, ali Bog ne ostavlja svoje stvorenje njegovoj samoći i propasti, nego ga obnavlja" rekao je nadbiskup Prenda. Bog

je pripremio cijeli jedan narod, a u tom narodu preko proroka pročišćava čovjekov odnos prema sebi i usmjerava ga prema onome koji će doći da ga izbavi. Najavljuje mu otkupljenje i dolazi u našu povijest. S nama je na putu i dijeli sve osim grijeha. Ostavlja nam sebe, ne kao prolaznu uspomenu, nego cijelog sebe u znakovima, otajstvima vjere po kojima sada ulazi u svijet. "Htio je po svom uskrsnuću dati novi život svijetu i otvoriti put novog, preporođenog života koji je klica besmrtnosti i zajedništva s Bogom zauvijek. Zato su čitanja sva usmjerena prema Kristu" rekao je mons. Prenda. Pokazuju što se događa kad onaj koji se preporoda od grešnosti u krsnoj vodi, ulazi u zajednicu s Kristom. Postaje putnik s Crkvom koja je putujuća prema vječnosti i siguran je da je Krist na svakom koraku s njim. "Pala narav je dobila novi lik, ucijepljenje u Krista, i sposobna je živjeti puninu Kristova života" poručio je nadbiskup. Ta nas velika noć poziva da se sjetimo koja je divna djela Bog učinio u našem životu i što čovjek može kad otvorí svoja vrata Kristu. "Već je na ovoj zemlji moguće živjeti s Kristom u svetosti jer smo preporođeni vodom i Duhom Svetim. Iz uskrsnuća buja život i snaga vjere. Neka nas ojača u vjeri i okrijepi, da možemo uzdignuta pogleda zapjevati Aleluja Kristu, koji je umro za nas, otkupio nas i uskrsnuo" zaključio je nadbiskup Prenda u propovijedi.

USKRS

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda predvodio je na Uskrs 16. travnja u katedrali sv. Stošije u Zadru svečanu koncelebriranu misu kad je podijelio papinski blagoslov s potpunim oprostom. U nazočnosti velikog broja stranaca na misi, koji ove blagdane provode u Zadru, uskrsnu čestitku uputio je gostima i na talijanskom, njemačkom i francuskom jeziku.

Milijarde ljudi pogled na svijet i čovjeka temelje na uskrsnom Gospodinu. Čovjek u sebi ima klicu vječnosti, a Crkva ga odgaja da uspostavi istinski odnos s Bogom. To je njeno poslanje otežano, nailazi na organizirane otpore i osporavanje autentičnosti Evandelja, upozorio je nadbiskup Prenda, aktualizirajući najnovija događanja: "U ime individualne slobode, postoji odbacivanje Kristovog moralnog nauka koji Crkva u njegovo ime prenosi svijetu. Ali, svjedoci smo i tzv. senzacionalnim otkrićima koja u nekim dijelovima osporavaju autentičnost Evandelja. Primjer za to su već od početka kršćanstva pisani apokrifi, kao što su ranije Tomino evanđelje, Andrijina djela i sad Judino evanđelje, knjige koje Crkva nikad nije prihvatile. Crkva je već u 2. st. utvrdila popis autentičnih, pravih spisa Novog zavjeta u kojem su sva četiri sadašnja Evandelja. Sve što je izvan toga ne sapda u djela koja je Crkva ikad uzimala ozbiljno. Oni su plod ljudske, nikad sređene mašte i danas mogu biti ili jesu sredstvo zbunjivanja katolika i vjernika krćana" rekao je mons. Prenda, citirajući i misli pape Benedikta XVI. o tom događaju. "Crkva se, tj. vjernici i ovaj put suočavaju s izazovima koji je pokušavaju zbuniti i ozlijediti u njenoj vjeri i trajanju. No, ona se oslanja na apostolske izvore, neupitne temelje naše Crkve i vjere" rekao je mons. Penda.

Uskrsna vjera nas potiče na radosnu i smirenu zahvalnost Bogu koji nam je dao svoga Duha. On kao snaga preobražava crkvenu zajednicu kako bi svijetu svjedočila ljubav Oca koji želi čovječanstvo učiniti jednom obitelji u svome Sinu, istaknuo je nadbiskup. Govorio je i o dobrotvornosti Crkve. Njen je Caritas izraz vjere u Krista uskrsloga. Cjelokupno djelovanje Crkve izraz je ljubavi koja traži potpuno čovjekovo dobro. Ljubav treba biti organizirana kako bi predstavljala uređen oblik služenja. Svijest o toj odgovornosti imala je konstitutivnu važnost u Crkvi od samih njezinih početaka, rekao je mons. Prenda, dodavši da se zbog rasta Crkve radikalni oblik materijalnog zajedništva u njoj nije mogao zadržati, ali je sačuvana osnovna jezgra: u zajednici vjernika ne smije biti takva siromaštva koje bilo komu uskraćuje dobra potrebna za dostojanstven život. Nadbiskup je iznio i konkretno djelovanje Zadarske nadbiskupije na polju djelotvornog, karitativnog rada, svjedočeći tako koliko ona živi svijest u trajnom preispitivanju vjernosti apostolskim korijenima u svom životu, osobito brizi za ugrožene i potrebne. "Ta uskrsna, djelotvorna vjera je snažan znak da je Krist unutar našeg zajedništva živ; da mu mi vjerujemo i slijedimo u ljubavi prema čovjeku; da svjedočimo nadnaravnu vrijednost povjerenih nam dobara, da računamo na život s njim u raju i da se ne

damo povesti za prividom prolazne sigurnosti" zaključio je nadbiskup Prendža u propovijedi, uputivši uskrsnu čestitku svim vjernicima i ljudima dobre volje, koji su "naša braća i sestre koji žele ostvariti puni smisao života".

USKRSNI PONEDJELJAK

Zadarski nadbiskup Ivan Prendža predvodio je na uskrsni ponедјелjak 17. travnja svečano misno slavlje u crkvi sv. Šime u Zadru. U propovijedi je potaknuo vjernike na razmišljanje o vremenu koje je uslijedilo nakon dramatičnih događaja Velikog petka. Poželio je da u svakome još dublje sazrije istina da je Krist uskrsnuo, jer smo pozvani neprestano navještati istinu uskrsnuća. Govorio je o sadržaju nastupa Petra, prvog biskupa Crkve, što je iznio na Duhove da bi osnažio vjeru učenika, prenio ostvarenje Božjih obećanja i poruku života. Petar je povezao Pisma i iskustvo prve zajednice, rekao je nadbiskup. Pisma, Stari zavjet, opisali su Krista. Proroci su navijestili ostvarenje Božjih planova i najavili tko će biti sluga Božji; kakav će biti i što će podnijeti. U Pismima na koja se Petar poziva učenici su vidjeli jamstvo Božjeg ostvarenja. Utvđeni u toj poruci mogli su reći "Mi smo tome svjedoci"; svjedoci koji su pratili Isusa u zemaljskom životu i vidjeli njegova znamenja i čudesa. Nadbiskup je upitao koliko nas Božja riječ upućuje u dublje i čvrše traženje vjere; koliko se oslanjamo na nju, koja je neprestano izvor za susret s Gospodinom; koliko nam je ona hrana i oslonac, da ostvarimo Božju blizinu u njegovoj riječi i djelima koja su se po Kristu dogodila.

"Iskustvo apostola ugrađeno je u Crkvu, izrečeno u Djelima apostolskim i Pismima koja su nam predali apostoli. Prva Crkva nosi iskustvo susreta s uskrslim Gospodinom i ono je duboko utkano u život Crkve" rekao je mons. Prendža, dodavši da je to iskustvo otajstava vjere baština Crkve za sva stoljeća. Pozvani smo u vjeri prenositi iskustvo živoga Krista koji hrani svoju zajednicu i vodi je u istinu. "Bit će onih koji nisu spremni prihvati istinu Boga živoga, jer je ta istina početak novog života, poziv na novo ponašanje i ostavljanje lagodnosti. Jer, lakše je ne prihvati istinu nego mijenjati sebe. Istina nužno mijenja čovjekov način življenja" poručio je mons. Prendža, dodavši da se upitamo koliko stojimo na čvrstim temeljima živog uskrslog Gospodina. Koliko smo otvoreni istini i onome što trebamo mijenjati u životu kako bi vjera imala svoj učinak. "Mi smo tome svjedoci" - takvu vjeru treba naš svijet, istaknuo je nadbiskup. Poželio je da nas uskrsli Gospodin obdari sigurnošću svoje prisutnosti u našem životu i da nas osloboди straha da vjera koja nas oslanja na Krista znači teret i gubitak. Uz apostolska iskustva, ona znači radost da vjeru živimo u vjernosti do žrtve vlastitog života, što je uvijek bila oznaka onih koji su odgovorno živjeli i temeljito pripadali Crkvi koja je pozvana prenositi radosnu vijest Uskrsa, zaključio je nadbiskup u propovijedi.

PREDSTAVLJANJE KNJIGE JOSEPHA RATZINGERA "MOJ ŽIVOT"

Autobiografiju Josepha Ratzingera "Moj život" predstavili su u utorak 18. travnja u Izložbenoj dvorani Znanstvene knjižnice u Zadru zadarski nadbiskup Ivan Prendža, glavni urednik i direktor Verbuma mr. Petar Balta i Miro Radalj, te Milenka Bukvić, ravnateljica zadarske Znanstvene knjižnice, koja je u suradnji s nakladnom kućom 'Verbum' i Zadarskom nadbiskupijom organizirala predstavljanje te knjige. Knjiga je u samo godinu dana doživjela svoje drugo izdanje.

"Nije nimalo lako reći gdje sam zapravo kod kuće" tom rečenicom Ratzinger započinje autobiografiju 'Moj život', izvor novih spoznaja i nezaobilazno štivo za sve koji žele upoznati sadašnjeg papu. O Josephu Ratzingera napisano je puno knjiga s različitim pozicijama, no ovo je jedina knjiga u kojoj on sam progovara o svom životu i radu, od djetinjstva do imenovanja za münchenskog nadbiskupa, pod gesmom: 'Suradnici Istine'. Za simbol je bio odabrao školjku. Smatra ju znakom našega 'biti na putu', u svjetlu činjenice da ovdje nemamo trajnog

boravšta. "Ja sam u međuvremenu svoju prtljagu donio u Rim i godinama već hodam s njome ulicama Vječnog grada. Kad će biti pušten na slobodu, ne znam, ali znam da i za mene vrijedi: Postao sam tvoj tovarni magarac i upravo tako sam s tobom" na taj način opisuje Ratzinger svoju poniznu službu Bogu kojem se sasvim stavlja na raspolaganje. Tom mišlju privodi kraju svoj zapis u knjizi u kojoj ne iznosi samo faktografiju. "Otvoreno i jednostavno govori i o problemima u komunikaciji s određenim osobama te ga imamo prilike upoznati u svoj njegovoj ljudskosti: kao osobu koja je proživljavala periode zabrinutosti, neshvaćanje okoline, probleme i dvojbe. Doživljava sve što prati čovjekov put na zemlji" rekao je mr. Balta, opisujući ga kao teologa čije su misli ponekad krivo interpretirane, intelektualca bliskog književnosti, glazbi i pastoralnog dušebrižnika koji je zauzeto radio s mladima.

Nadbiskup Prenda je iznio neke Ratzingerove misli o važnim pitanjima našeg vremena. Naveo je odgovor Benedikta XVI. na pitanje o programu njegova pontifikata: "Nemam potrebe predstavljati program upravljanja Crkvom. Ja nemam svoga programa. To nije vrijeme vršenja moje volje. Meni je zadaća osluškivati zajedno sa cijelom Crkvom riječi i volju Gospodinovu, dati se od njega voditi, jer štогод da bude, On je taj koji vodu Crkvu".

Mons. Prenda ga je opisao kao čovjeka molitve, iskrene i duboke intelektualnosti koji se uvijek identificira s Credom Crkve, najiskrenije ga je i najdublje prihváćao, izlagao i branio. Nije pristalica spektakularnih uspjeha na putu Crkve, Nova evangelizacija je 'posao' koji u poniznosti priznaje da se uvijek iznova događa gorušičino zrno koje Božjom snagom neprestano raste. Nadbiskup Prenda je istaknuo i humor i radost kao značajke njegove osobnosti, iako ga ljudi znaju doživjeti ozbiljnim, ponekad i zabrinutim za stanje u Crkvi. "On je čovjek koji ima povjerenja u budućnost. Zna biti oštar kritičar suvremenosti, ali je siguran da u dnu zbivanja jest smisao, Providnost koja vidi stazu povijesti i vodi puteve svijeta. I on

ima mnogih dokaza za to, kao teolog, vjernik i vjerni pratitelj Ivana Pavla II." rekao je mons. Prendža.

U autobiografiji "Moj život" nalaze se i dva priloga: Sjena sv. Oficija, izvadak iz knjige "Razgovor o vjeri", zapis razgovora Josepha Ratzingera i Vittorija Messorija, koja govori o njegovom razdoblju kao predstojnika Kongregacije za nauk vjere te propovijed Ratzingera kao dekana Kardinalskog zbora na misi za izbor rimskog prvosvećenika prije održavanja konklava. Mr. Balta je njavio i nova Verbumova izdanja papinih djela, knjige koje govore o Europi u krizi kultura, zadaćama Crkve, dijalogu između religija te knjiga meditacija o trima bogoslovnim krepostima.

U ZADRU ZASJEDAO ODBOR HBK ZA PASTORAL TURIZMA

Sjednica Odbora HBK za pastoral turizma pod predsjedanjem predsjednika tog Odbora, porečko pulskog biskupa Ivana Milovana, održana je u četvrtak 20. travnja u dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru. Sastanku su nazočili članovi Povjerenstava za pastoral turizma hrvatskih priobalnih i otočnih biskupija (Istra, Krk, Rijeka, Zadar, Dubrovnik, Hvar). Na godišnjem je sastanku Odbora, u najavi ovogodišnje Nedjelje turizma i pripravi za ljetnu sezonu, dogovorena realizacija smjernica i poticaja svećenicima u župama velike turističke posjećenosti. Biskup Milovan je istaknuo da kontakt s turistima i ono što Crkva može pružiti ljudima koji dolaze iz drugih zemalja treba izraziti dobrodošlicu koja bi ih dočekala ne samo kao goste, nego kao goste vjernike. "Da se i Crkva pokaže kao Crkva koja je gostoprimaljiva i da se na taj način stvaraju bolje veze među ljudima i narodima. Da se ljudima ponudi i vjerska usluga na njihovom jeziku, u onome što je moguće kod bogoslužja, ali da im znamo na pravi način predstaviti i bogatstvo crkvene baštine" rekao je mons. Milovan.

Predstavnici biskupijskih povjerenstava izvijestili su kako pastoral turizma izgleda konkretno na terenu. Istaknuta je potreba veće međusobne povezanosti biskupija po tom pitanju i ujednačenog pristupa. Dane su naznake dublje razrade pastoralnog turizma, ne samo na prvoj osnovi, dostave letaka i osnovnih informacija na stranim jezicima o župi i crkvi i obavijesti o održavanju misa. Izradit će se prigodni plakati kojima se najavljuje početak sezone i uputiti Pismo svećenicima na temu turizma kao pastoralnog izazova i novog načina evangelizacije. Biskup Milovan se zanimo koliko su svećenici u 'turističkim župama' prepoznati kao animatori za turizam u svojim biskupijama; koliko biskup računa na njihov doprinos i suradnju koja treba postojati između biskupijskog povjerenstva za turizam i župnika kao animatora za turizam. Svećenik treba na primjereni način dočekati i pozdraviti goste vjernike, osobito na početku mise. Poželjeno bi bilo da se gosti vjernici osjete dijelom zajednice i sudjeluju i zazivom na svom jeziku u Molitvi vjernika. Preporuča se koristiti melodije koje su u Crkvi poznate na različitim europskim jezicima; da se takve pjesme više pjevaju, kako bi se i na taj način ljudi osjetili da su među onima koji imaju istu vjeru i članovi su iste Crkve. "Postoje različiti načini kako se župnik, kao dobar gostoprimec za sve koji dolaze ljeti, makar i kratko, jednom ili dvaput u dotičnu crkvu, može pokazati kao pravi domaćin. Da stranci koji dolaze u Hrvatsku dožive da smo mi otvorena zemlja koja pokušava stvarati prijateljske veze s ljudima" rekao je biskup Milovan. Na sastanku je istaknuta i potreba za suradnjom Odbora HBK za pastoral turizma s Hrvatskom turističkom zajednicom, te se planira održati susret biskupa Milovana i članova Odbora sa Uredom za kulturni turizam Hrvatske turističke zajednice. Članovi Odbora HBK sudjelovat će i na Svjetskom kongresu o pastoralu turizma koji će se u studenom održati u Italiji.

BLAGDAN BL. JAKOVA ZADRANINA

Bl. Jakov Zadranin, čiji je svetački put započeo u samostanu sv. Frane u Zadru a nastavio se u Bittetu u Italiji, gdje je osobito razvijen kult njegova štovanja, svečano je proslavljen u četvrtak 27. travnja u Zadru. Večernje misno slavlje u crkvi sv. Frane predvodio je fra Bernardin Škunca. Sasvim jednostavan život u duhu Evandelja ostvario je bl. Jakov Zadranin, franjevački brat iz 15. st., koji je, rekao je o. Škunca, poput mnogih svetih ljudi Crkve dosegao visinu i dubinu, ljepotu i dobrotu evanđeoskog poziva Isusa Krista. Svoj put svetosti živio je u duhovnoj vertikali - biti s Bogom u molitvi, poklonu pred euharistijskim Kristom i pobožnosti Majci Božjoj i horizontali - u samostanskom zajedništvu s braćom, prema malenima i siromašnima. Sve je susretao s evanđeoskom radošću, očitujući nevjerojatnu jednostavnost, blizinu i duhovnu utjehu. U svom gotovo stogodišnjem životu nije napisao knjige o svetosti, ali ju je svjedočki živio, jednostavnošću vjere i srca. "Eto formule evanđeoskog kršćanskog duha. Zato nitko ne može biti izuzet isprikom da je svetost velika znanost i čarobna formula. To je ponuda Božje milosti za sve ljude, svih vremena, profesija i zvanja" poručio je o. Škunca. Poželio je da franjevački brat Jakov Zadranin potakne u nama buđenje jednostavnog duha Evandelja kojeg je on tako lijepo i uzorno pokazao u molitvenoj i radnoj životnoj svakodnevici. Taj ponizni redovnik bavio se domaćim poslovima u sakristiji, kuhinji, vrtu, bio je vratar na samostanskim vratima i sakupljač milostinje po gradu, stekavši divljenje i poštovanje puka koji je u njemu prepoznao istinskog Kristova naslijedovatelja u duhu sv. Franje Asiškoga.

KATEDRALNI ZBOR SV. STOŠIJE GOSTOVAO U SPLITU

U nedjelju, 30. travnja 2006., Katedralni zbor sv. Stošije iz Zadra, sudjelovao je u devetnici uoči proslave svetog Duje, zaštitnika Splitsko-makarske nadbiskupije i naslovnika splitske katedrale. Zbor iz Zadra, pod ravnateljem Žana Morovića, ravnatelja zabora, pjevalo je na misi, nakon koje je održao cjelovečernji koncert u splitskoj prvostolnici. Na svetoj misi zbor je

pjevalo Hrvatsku papinsku misu don Šime Marovića, te motete Š. Marovića, Ž. Morovića i hrvatske crkvene popijevke. Na koncertu zbor se predstavio skladbama vezanim uz Mariju, s obzirom na vrijeme početka svibanjskih pobožnosti. Izvedena su djela Rheinbergera, Čurkovića, Marovića, Morovića, Kolba i Wagnera. Skladbe su izvedene prateći ciklus Marijinih blagdana kroz crkvenu godinu, od Navještenja do Uznesenja na nebo. Solisti na koncertu bili su Snježana Mandić, sopran, Zdenko Stipčević, tenor, i Branimir Buturić, bariton. Na misi i koncertu svirao je Dragan Pejić, orguljaš zadarske prvostolnice. Po svršetku vrlo uspješnog i zapaženog koncerta u ispunjenoj splitskoj katedrali slavljenici, članovi zabora sudjelovali su na agapama zajedno s katedralnim župnikom i svećenicima. Zbor se susreo i s don Šimom Marovićem, skladateljem mise koju je zbor izveo.

Žan Morović

GODIŠNJI SUSRET SJEMENIŠTARACA IZ HRVATSKIH MALIH SJEMENIŠTA

Tradicionalni godišnji susret sjemeništaraca iz hrvatskih malih sjemeništa, predvođenih njihovim rektorima i duhovnicima, održan je u ponедjeljak 1. svibnja u Zadru. Cjelodnevni duhovno-rekreativni susret započeo je u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević', gdje je svako sjemenište ukratko predstavilo svoje djelovanje i izvelo duhovne skladbe. Dobrodošlicu i pozdravnu riječ okupljenima uputio je mr. don Marinko Duvnjak, rektor Nadbiskupskog Sjemeništa 'Zmajević' u Zadru. Misno slavlje u katedrali sv. Stošije predvodio je generalni vikar zadarske nadbiskupije mons. Ivan Mustać, u zajedništvu s rektorima i duhovnicima sjemeništa.

Susret je okupio sjemeništarce iz Međubiskupijskog sjemeništa u Zagrebu, Nadbiskupskih sjemeništa u Zadru i Splitu, te Franjevačkog sjemeništa Provincije Presvetog Otkupitelja u Sinju. Održava se više od 20 godina, svake godine u jednom od ta četiri sjemeništa, s ciljem međusobnog upoznavanja, druženja i izmjene iskustava. Kao budući pastiri duša susretat će se u pastoralu te je potrebna međusobna podrška i suradnja već u toj dobi. Sjemeništarce treba razumijeti i puno s njima puno raditi, usmjeravati ih prema Kristu i zvanju kako bi postale zrele i odgovorne osobe, istaknuto je na susretu koji to ima za cilj. U propovijedi je mons. Mustać istaknuo važnost vjerskog odgoja kojeg sjemeništarci primaju u Sjemeništu i potrebu da se trude oko njega u mladosti. Isus je imao razdoblje tajnog i javnog života, kad je propovijedao i činio čudesa. Već je sa 12 godina poznavao Pisma. "Skroviti život Isusa

priprema je za ono što će se kasnije dogoditi. Tako i vi sad živite razdoblje pripreme za svoje kasnije djelovanje. Pozvani ste na molitvu i učenje, jer je znanje velika pomoć u evangelizaciji i katehizaciji. Poput Isusa Krista, u Sjemeništu imate priliku rasti u milosti i mudrosti. Mladost je vrijeme priprave za cijeli život i budućnost će uvelike ovisiti o onome što sad živite i radite" rekao je mons. Mustać, potkanuvši oko 200 okupljenih sjemeništaraca na molitvu i učenje. Poželio je da ih blagdan sv. Josipa radnika potakne da se prepozna po svome radu, jer smo po tome slični Bogu koji stvara i radi.

Duhovnik splitskog Sjemeništa don Pavao Medić darovao je svakom sjemeništarcu knjižicu 'Križni put Učitelja i učenika', razmatranja koja je napisao temeljem iskustva rada u Sjemeništu, sa željom da pomogne sjemeništarcima na njihovom putu duhovnog poziva. Početkom marijanske svibljanske pobožnosti sjemeništari su se u zajedništvu sa zadarskim nadbiskupom Ivanom Prendom, svojim duhovnicima i rektorima u katedrali sv. Stošije okupili na molitvu krunice koju je predvodio duhovnik zadarskog Sjemeništa Stanislav Wielinski. Blagoslov i prigodnu riječ sjemeništarcima i odgojiteljima uputio je mons. Prenda. Izrazio je podršku i ohrabrenje njihovom putu rasta u vjeri i nastojanju da otkriju što Bog od njih traži. "Ovaj susret ima zadatak da vam sve što primate pomogne u definiranju sebe kao osobe, da prepoznate svoj put, rastete u ljudskosti i vjeri, da se obrazujete i izrastate u ljude koji su donijeli odluku koja će odrediti put prema budućnosti" poručio je mons. Prenda sjemeništarcima. Poželio je da gaje ljubav prema Majci Mariji i majci Crkvi koja se za njih brine i želi im pribaviti ono što je potrebno za njihov ljudski i duhovni rast u traženju vlastitog puta, nasljedovanju Boga u svećeništvu ili nekom drugom pozivu.

Tijekom dana održana su i natjecanja u nogometu, košarci, stolnom tenisu, šahu i potezanju užadi. U nogometu su pobijedili zagrebački, a u košarci zadarski sjemeništari. Pehare im je uručio nadbiskup Prenda.

SUSRET NADBISKUPA PRENDE S REKTORIMA HRVATSKIH MALIH SJEMENIŠTA

U sklopu godišnjeg susreta hrvatskih malih sjemeništa održanog 1. svibnja u Zadru, zadarski nadbiskup Ivan Prenda, predsjednik Vijeća za sjemeništa i duhovna zvanja HBK, susreo se s rektorima i odgojiteljima hrvatskih malih sjemeništa iz Zagreba, Splita, Sinja i Zadra.

Na suretu se razgovaralo o dokumentu za mala sjemeništa kojeg očekuje Crkva u Hrvatskoj. Rektorima su dostavljeni ti tekstovi i pozvani su dati svoje viđenje dorade radne verzije nacrta za dokument o odgoju mladića kao potencijalnih svećeničkih kandidata u malim sjemeništima. Nadbiskup je htio čuti njihova razmišljanja o dokumentu koji je još u izradi i bliži se kraju njegova konačna formulacija. Na susretu je zakazan novi radni sastanak, koji će se održati u Zadru 29 svibnja, kada bi se trebao zaokružiti taj rad. Nadbiskup Prenda je izrazio nadu da će na jesenskom zasjedanju HBK u Đakovu predložiti odobrenje Dokumenta za mala sjemeništa. Mons. Prenda je izrazio poštovanje radu rektora i odgojitelja. Biti odgojitelj je čast, velika i odgovorna zadaća, jer ne radi se o nečem što se može geometrijski oblikovati. Riječ je o mlađim bićima kojima treba pomoći da u traženju vlastite osobnosti pronađu najbolji put, istaknuo je nadbiskup. Čovjek je složeno biće tijela i duha, ima osjećaje, traži i sposoban je napredovati. To je zahtjevna odgojna zadaća, rekao je nadbiskup, te je zahvalio rektorima, odgojiteljima i svima koji u poslušnosti pristaju ići tim putem zadatka Crkve.

PREDSTAVLJEN ARHIV ZADARSKE NADBISKUPIJE I OTVOREN JAVNOSTI

Djelovanje Arhiva zadarske nadbiskupije, čiju će građu odsada moći koristiti znanstvena i kulturna javnost, predstavljeno je u četvrtak 4. svibnja na tiskovnoj konferenciji u dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru i ocijenjeno je značajnim datumom u povijesti Zadra i nadbiskupije. O arhivskoj gradi zadarske nadbiskupije govorili su zadarski nadbiskup Ivan Prenda, kancelar don Josip Lenkić i Slavko Ražov, ravnatelj Državnog arhiva u Zadru.

Arhivska građa zadarske nadbiskupije, koju čini preko 5000 sveženjeva, dosad je bila u sjeni i nedovoljno obraděna, a sad se daje na raspolaganje crkvenoj i svjetovnoj javnosti; na korištenje u službene svrhe, za znanstveno istraživanje, potrebe nastavnog procesa, za izložbe i objavlјivanje, radi ostvarenja i zaštite osobnih prava i u druge opravdane svrhe. Zbog ograničenog i neprikladnog prostora, zadarska se nadbiskupija dosad bila ograničila samo na čuvanje te dragocjene građe, u skromnim uvjetima u nadbiskupijskoj rezidenciji. Preseljenjem Ordinarijata u novu zgradu, u njoj su uređeni podrumski prostori uz savjetovanje Državnog arhiva u Zadru te je u njih preneseno arhivsko blago. U arhivima je dokumentirano specifično poslanje Crkve da izgrađuje Kraljevstvo Božje na zemlji i društvo prikladno za čovjeka sa svim ljudima dobre volje, rekao je mons. Prenda i podsjetio na riječi pape Pavla VI. da je "po Crkvi Krist taj koji djeluje u vremenu i upravo On piše njenu povijest, tako da su naši dokumenti na papiru ustvari odjek i istraživanje toga Gospodinova prolaza u svijetu".

Crkveni arhiv je zbirka dokumenata nastalih u crkvenim institucijama, o njima i osobama koje su u Crkvi vršile javnu službu i od velike je vrijednosti za crkvenu i građansku povijest. U njemu se pohranjuju dokumenti u tri faze: prvi dio čine tekući a drugi dio dokumenti koji su na određeno vrijeme zatvoreni za javnost, to su dokumenti od 1945. g. Treća faza su dokumenti koji se mogu nazvati povjesnim arhivom u pravom smislu riječi. To su dokumenti do 1945. godine, i ubuduće su oni na raspolaganju javnosti, prema normama crkvenog

zakona i državnih propisa. Za korištenje dokumenata nakon 1945. g., granica koju određuje Zakon o arhivskoj građi, potrebno je posebno dopuštenje nadbiskupa. Mons. Prenda je istaknuo da je Katolička crkva odgovorna sa svojim ustanovama za veliku baštinu koja je u njoj nastajala kroz stoljeća. Svesna je da to gradivo treba čuvati i stavljati na raspolaganje istraživačima. Izrazio je zadovoljstvo da je riješen status Nadbiskupijskog arhiva i da je osigurano dolično mjesto zbirci dokumenata o 17-stoljetnom životu Zadarske nadbiskupije. Nadbiskup Prenda je zahvalio hrvatskim kulturnim vlastima koji su bili osjetljivi za napore nadbiskupije i Državnom arhivu u Zadru čiji dio, po posebnom ugovoru, čini i Arhiv zadarske nadbiskupije, sa svim elementima autonomije i pravtne brige zadarske nadbiskupije. Zahvalio je i mons.dr. Pavi Keru, vikaru za kulturu, na dugogodišnjoj brizi i čuvanju arhiva u teškim uvjetima.

Kancelar Lenkić je predstavio Pravilnik o korištenju arhivskog gradiva kojim se određuju način, uvjeti i postupak njegova korištenja, prava, dužnosti i odgovornosti korisnika arhivskog gradiva te osnovna pravila o korištenju gradiva u čitaonici, koja se sada nalazi na prvom katu Nadbiskupskog ordinarijata. Arhiv će biti otvoren za korisnike svaki dan od 9 do 14 sati. Ravnatelj zadarskog Državnog arhiva Slavko Ražov istaknuo je da zbog uloge crkvenih dostojanstvenika i ustanova u prošlosti to gradivo ima značenje za proučavanje vjerske, ali i gospodarsko-društvene kulturne i političke povijesti. Najstarija građa Arhiva su dokumenti o samostanu sv. Marije i spisi Ninske biskupije iz 10. st., sadrži i pergamene iz 11. i 12. st. Arhiv čine dokumenti iz područja odgoja i obrazovanja (sjemenište i bogoslovija), socijalnih ustanova (sirotište), društava, udruga i udruženja (razne bratovštine), vjerske ustanove (spisi zadarske i ninske nadbiskupije, Prvostolnog kaptola i benediktinskog samostana sv. Marije), osobni arhivski fondovi (Karло Bianchi) te zbirke izvornog arhivskog gradiva. Prof. Ražov je istaknuo da će građa nadbiskupijskog arhiva otkriti vrijedne spoznaje mnogim znanstvenicima.

MOLITVENO BDJENJE ZA DUHOVNA ZVANJA

Uoči 43. Svjetskog dana molitve za duhovna zvanja, u četvrtak 4. svibnja u katedrali sv. Stošije u Zadru održano je molitveno bdjenje za duhovna zvanja koje je okupilo svećenike, redovništvo, sjemeništarce, članove crkvenih pokreta, brojne mlade i njihove roditelje. Bdjenje je predvodio zadarski nadbiskup Ivan Prenda, a meditativno-glazbeni sadržaj osmislio je don Zdenko Dundović, povjerenik za mlade i animator za duhovna zvanja zadarske nadbiskupije.

"I danas Gospodin prolazi našim gradovima, obalama i ravnicama i iznova se događa ono što i na obalama Genezaretskog jezera; poziv "Dođi i učiniti ču te ribarima ljudi" rekao je nadbiskup Prenda. Crkva je sredstvo Božjeg djelovanja u povijesti i sigurnost prima od Uskrsloga, koji bdije nad njenim hodom i apostolskim naporima. "Svećeništvo i redovništvo u otajstvu Crkve moraju i danas biti izazov našim mladima" poručio je mons. Prenda, upitavši tko bi i mogao reći da nam ne trebaju takav kvasac i sol i da se tijesto ovog svijeta može uzdići i sazrijeti bez kontemplacije i akcije duhovnih zvanja, koja su u službi za čovjeka. Bog se u svome Sinu sagnuo nad čovjeka i ne ostavlja ga, rekao je nadbiskup, poželjevši da u tom otajstvu Božje ljubavi promatramo i potrebu onih koje Bog podiže da bi u Crkvi navještali Riječ i dijelili sveta otajstva. Nadbiskup je pozvao na molitvu za nova zvanja i vjernost već postojećih, da u Kristu uvijek iznova traže svoju vlastitu obnovu.

Između čitanja Kristovih riječi o blaženstvima, sjemeništarci i mladi čitali su misli Majke Terezije, Alojzija Stepinca, Leopolda Mandića, Ivana Merza, brata Rogera i pape Ivana Pavla II. Snažno su odjeknule njihove poticajne misli, poput: "Budite vjerni u malim stvarima. Za Boga ništa nije maleno" (M.Terezija), ili "Milosrđe je postalo simbol slabosti i kukavičluka. Ali, nije mjerodavan prevrtljiv ljudski sud, nego neprevrtljiva Božja snaga" (A.Stepinac). Slike

tih svetačkih likova mladi su donosili i ostavili ispred Višeslavove krstionice postavljene u prezbiteriju. Nad krstionicom je bila slika Krista Učitelja. Taj je prizor nadbiskupa potaknuo reći: "Kao da nam Krist govori: i u 21.st. vi ste moj preporođeni narod, vama darivam one koji prenose otajstva vjere. Želim da sudjelujete u njihovu dolasku i rastu. Bog po njima Crkvu želi osnažiti i oni nastavljaju moje djelo u novom vremenu". Poziv je plod osobnog i eklezijalnog hoda, rekao je duhovnik sjemeništa Stanislav Wielinski, moderator Bdjenja. Podrazumijeva ući u otajstvo susreta koje traži vjerovati, a ne gledati. Osobito snažan trenutak je bilo prilaženje predstavnika različitih crkvenih karizmi oltaru. Svećenici, redovnica, redovnik i laik poklonili su se pred euharistijskim Isusom i stavili tamjan u kadionik, simbol molitvenog zaziva da se poput kâda naša molitva uzdigne Gospodinu i da se oslobođimo Kristu reći "Evo me".

PREDSTAVLJEN KULTURNO-DUHOVNI PROJEKT "BISERI ZADARSKE ŽUPANIJE"

"Biseri Zadarske županije" naziv je jedinstvenog kulturno-duhovnog promidžbenog projekta koji je u srijedu 3. svibnja u sklopu održavanja Županijskih dana Zadarske županije predstavljen u crkvi sv. Dominika u Zadru. Uz predstavnike lokalne vlasti te brojnu javnost, svečanosti su nazočili zadarski nadbiskup Ivan Prenda i Zdenko Mičić, državni tajnik Ministarstva mora, turizma, prometa i razvijanja RH.

Kultura je prepoznati ljestvu Gospodnju u tradicijskom oblikovanju koju su generacije naših predaka pretočile u umjetničke vrijednosti, istaknuto je na svečanosti koja je započela pjesmom 'Blagoslov puka' i pripovijedanjem glumca odjevenog u dominikanskog redovnika, istaknuvši činjenicu da je upravo na mjestu crkve sv. Dominika nastalo prvo hrvatsko sveučilište u 14. st. Taj jedinstveni projekt Zadarske županije, koji promiče razvoj kulturnog turizma, kao važnu odrednicu budućeg razvoja i još bolje afirmacije hrvatskog turizma, ima za cilj predstaviti jedinstvene i po mnogočemu nastankom i pojavitom prve baštinske sadržaje koje je Zadar darovao Hrvatskoj i svijetu, o čemu su prikazana i dva dokumentarna priloga. Cilj projekta je izdati i multimedijalnu ediciju i monografiju o vrednotama zadarskog kraja, koje su na scenografiji autentično mediteranskog ugodja prikazane u obliku bisera (zapisa na papirima) koji su se nalazili ispod morske školjke. 'Biseri' su naše duhovne, kulturne, sakralne i urbane materijalne vrijednosti koje su bile poimence pročitane, jer je toliko toga 'nestalo' pred činjenicom našeg neprepoznavanja.

U sklopu projekta prof. dr. Tomislav Šola sa zagrebačkog Filozoskog fakulteta izložio je predavanje i video projekciju pod nazivom "Baštinom do blagostanja", poručivši da se Hrvatska na mapi Europe, u svijetu koji postaje pozornica, treba predstaviti svojom kulturom. "Pozornica može biti cirkuska ili dostojava svoje tradicije" rekao je dr. Šola, potvrđujući to primjerom Tokija koji je izgradio jedan grad sa svim tipično mediteranskim obilježjima, te se čovjek tamo nalazi na umjetnom Mediteranu, a u području je kulturno i tradicijski sasvim različitog Istoka. Upozorio je da Hrvatskoj nedostaju vrednote poštovanja i življena svoje kulture, prava, morala, društvene discipline, radijnosti, poduzetnosti i kreativnosti. "Slučajnost i kaos nikad nisu donosili rješenja" rekao je, istaknuvši da je dio rješenja u razvojnoj strategiji s kulturom u središtu, kreativno i hrabro korištenje humanih, kulturnih i prirodnih resursa našeg hrvatskog identiteta te depolitizacija, jer je u maloj državi politička segregacija luksuz. "Vrijednosni sustav je opći uvjet prosperiteta" poručio je dr. Šola, upozorivši na duhovnu i komunikacijsku zatvorenost u Hrvatskoj. Razvojni proračun i vrhunski stručnjaci trebaju podržati i razraditi sustavno očuvanje i promociju našeg lokalnog identiteta, istaknuo je. Tim putem želi krenuti resorno ministarstvo, što je potvrdio državni tajnik Zdenko Mičić. "Ne možemo nuditi samo sunce i more. Moramo ponuditi našu tradiciju i kulturnu baštinu" rekao je Mičić, dodavši da je Ministarstvo dalo 3,5 milijuna kuna bespovratnih poticaja za revitalizaciju hrvatske kulturne baštine, s ciljem pokretanja strategije razvoja kulturnog turizma. Hrvatsku čeka velik posao, poručio je, izražavajući

podršku projektu "Bisera" i najavljujući da je dio sveobuhvatnog projekta koji predviđa i razvoj nedovoljno valorizirane kontinetalne Hrvatske i obalnih zaleđa.

Pozornicom u crkvi sv. Dominika izmjenjivale su se slike brojnih zadarskih crkvi, materijalna i duhovna crkvena baština, pa i prisjećanje na papu Ivana Pavla II., živim slikama njegova susreta s pukom na Forumu. Vrednote zadarskog zaleđa i obale, koja čini 22 % ukupne hrvatske obale istaknute su kao elementi tradicijske kulture koju je potrebno znalački predstaviti i čuvati u suvremenoj bitci s vremenom. Nadbiskup Prendža ističe da su predstavljene vrednote razlog radosti, ali i poticaj da ih čuvamo, širimo, da ljudi vide što mi to jesmo, što nosimo i kolika je vrijednost svega toga. Smatra to krasnim projektom koji će se prezentirati svijetu, ali i nas same podsjetiti gdje živimo, što imamo i kolike su vrijednosti oko nas; što se sve ostvarilo kroz tri tisuće godina postojanja Zadra, osobito od vremena kršćanstva. "Naš grad zovu kameni brod. Na njemu su poslagane brojne vrijednosti, na nekoliko stotina metara mnoštvo je spomenika nulte kategorije. Uz prirodne ljepote spomenimo kiparstvo, slikarstvo, graditeljstvo. Geografski gledano, Zadar je srce Jadranske regije, ali je i duboki duhovni i kulturni centar hrvatskog naroda" rekao je mons. Prendža, upitavši može li što i biti u Zadru a da nije prožeto duhovnim i povezano s poviješću Crkve i kršćanstva, duboko obilježavajući dušu i obzorja naše cjelokupne stvarnosti.

PREDSTAVLJENA MONOGRAFIJA I KATALOG STALNE IZLOŽBE CRKVENE UMJETNOSTI U ZADRU - 30 GODINA JAVNOG DJELOVANJA IZLOŽBE

Monografija i Katalog Stalne izložbe crkvene umjetnosti u Zadru (SICU), autora akademika Ive Petricioli, predstavljeni su u petak 5. svibnja u Kapitularnoj dvorani samostana sv. Marije u Zadru. O tom vrijednom izdavačkom pothvatu govorili su akademik Vladimir Marković, prof. dr. Radoslav Tomić, autor Petricioli i urednik dr. Antun Travirka. Svečanosti su nazočili zadarski nadbiskup Ivan Prendža, ravnatelj SICU-a i biskupski vikar za kulturu mons. Pavao Kero, predstavnici državne i lokalne vlasti te Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (vidi: Prikazi).

BLAGDAN GOSPE LORETSKE

Blagdan Gospe Loretske proslavljen je u srijedu 10. svibnja u istoimenoj župi u Arbanasima u Zadru. Zadarski nadbiskup Ivan Prendža predvodio je svečano misno slavlje u crkvi Gospe Loretske, nakon kojeg je bila procesija kroz mjesto s čudotvornim Gospinim kipom. Ovogodišnja svetkovina je proslavljena u znaku obljetnice 280 godina od dolaska Arbanasa u Zadar. Tim je povodom pored župne crkve podignut spomenik, autora akademskog kipara Ante Jurkića, visok 4 m i izlijeven u bronci. U nazočnosti predstavnika državne i lokalne vlasti otkriven je prije mise, a blagoslovio ga je nadbiskup Prendža. To je spomen arbanaškim precima, nadbiskupu Vicku Zmajeviću koji ih je prihvatio, Katoličkoj crkvi koja je pomogla ostanak Arbansa u Zadru, hrvatskoj domovini koja ih je primila i svima koji su dali život za njenu slobodu, među kojima su i poginuli arbanaški zadrani. Nadbiskup je rekao da je spomenik govor o bogoljublju, domoljublju i čovjekoljublju i Gosi Loretskoj pod čijim okriljem je Zmajević živio i radio. Poželio je da taj spomenik, svjedok ljubavi koja se ucijepila u biće hrvatskog naroda i bila na najbolji način primljena od Crkve i domaćeg stanovništva, bude poticaj za dublju ljubav prema Bogu, domovini i čovjeku.

U propovijedi misnog slavlja mons. Prendža je rekao da su tri znamena pratila arbanaške ljude: nadbiskup Zmajević, čvrsta obitelj i vjernost Crkvi Kristovoj. Od Zmajevića, svoga duhovnog oca, zaštitnika i učitelja, Arbanasi su učili mudrost života i utemeljenost nade u neprolaznu vrijednost života s Bogom. On je utemeljio župu, podigao crkvu i župni dom za njihove duhovne potrebe. Svi su se oni stavili pod zaštitu Zonje Jon, Gospe Loretske, rekao je

nadbiskup Prendā, koja je bila oslonac trajanju obitelji koje su u Arbanasima iznjedrile velika dobra i velikane vjere, uma i srca u protekla gotovo tri stoljeća. Povijest Zadra i Hrvatske bilježi doprinose brojnih Arbanasa na crkvenom, duhovnom, građanskem, kulturnom, znanstvenom i sportskom polju. Iz bića i duha Crkve crpili su duhovne vrednote, otajstva vjere i sakramente. "Ta pripadnost Katoličkoj crkvi davala je univerzalnu dimenziju partikularnoj duhovnoj pripadnosti koja je donesena iz starog kraja" rekao je mons. Prendā.

"Danas na razmeđu stoljeća opet je aktualno vrednovanje ljudskih i duhovnih vrednota na kojima se može napredovati ili doživjeti rizik raspadanja ne prihvácajući ih" upozorio je nadbiskup. Sadašnji osjećaj Zadrana Arbanasa svjedoči o njihovom hrvatskom i katoličkom identitetu. Te drevne obitelji, pojačane s novima, kršćanski odgajaju pojedince, podupiru društvo u svim njegovim segmentima i duhovno obogaćuju Crkvu koja je u njima prepoznala dar i zadatak u prenošenju Evanđelja, istaknuo je zadarski nadbiskup, i sam potomak Arbanasa koji su bili doselili u Zemunik. Čestitao je Zmajevićevoj župi na stoljećima nazočnosti u Zadru i poželio Božji blagoslov svima koji nastavljaju sjajnu tradiciju vjere, doma i Domovine.

BLAGDAN SV. LEOPOLDA BOGDANA MANDIĆA

Blagdan sv. Leopolda Bogdana Mandića u petak 12. svibnja svečano se slavi u svetištu Gospe od Zdravlja u Zadru, gdje je sv. Leopold djelovao tri godine. Jedno od jutarnjih misnih slavlja predvodio je don Jerko Gregov, kanonik Stolnog kaptola sv. Stošije i župnik Bokanjsca. «Radujemo se svetosti tog čovjeka, duhu kojeg je prihvatio i ostvarenom načinu života kojim je došao u Božje visine. A to nisu velike, nego najjednostavnije stvari u svakodnevnom životu. Biti skroman, siromašan, poslušan, čovječan - to je temelj svega što su činili svi sveci u povijesti Crkve» rekao je don Jerko opisujući uzorni lik Bogdana Mandića, koji je po isповijedi duše pomirivao s Bogom i pokazao koliko je bogatstvo jedinstvo kršćana. Očitovao je što Bog želi da mi govorimo, na koji način to ostvariti i slijediti ga. Sv. Leopold je utjelovio vrednote koje su nam i danas potrebne.

Don Jerko je govorio o jednostavnom životu njegova dječaštva i kasnije redovnika. U obitelji je primio klicu najvažnijeg u formaciji ljudskog života. Pobožni roditelji svakodnevno su ga vodili na misu i molili krunicu. Sv. Leopold je gradio na takvom temelju. "A danas? Koliko u naše vrijeme ima tako pobožnih, vjernih i požrtvovnih roditelja? Mnoge zaokupljaju neke druge vrijednosti i nemaju vemena ni volje da se posvete onome što je najvažnije" upozorio je propovijednik, poželjevši da bude što više dobrih očeva i majki koji će odgajati svoju djecu kao što su to činili roditelji sv. Leopolda. Kao isповједnik je znao da je čista savjest najveće čovjekovo bogatstvo i da je ono najbitnije u njegovoj nutrini, rekao je don Jerko. Poželio je da i mi poput sv. Leopolda živimo u skromnosti i jednostavanosti, te da duhovno bogatstvo koje je njega nosilo i nas nosi i da ga nastojimo primijeniti u svom životu. Izrazio je ponos i radost da je veličinu čovjeka, posvjedočenu u jednostavnosti, siromaštvu, poniznosti i službi ljudima, sveto živio i zračio i u zadarskoj crkvi Gospe od Zdravlja, koja je danas odredište brojnih Leopoldovih štovatelja koji se mole pred svečevom relikvijom i njegovom velikom slikom na pokrajnom oltaru.

PREDSTAVLJEN ZBORNIK RADOVA SA SIMPOZIJA O BARTULU KAŠIĆU

Zbornik radova Simpozija o Bartolu Kašiću, objavljen u prigodi 400. obljetnice prve hrvatske gramatike Bartola Kašića, Pažanina Isusovca, i 100. obljetnice Družbe Braća hrvatskog zmaja, predstavljen je u četvrtak 11. svibnja u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' u Zadru. Zbornik radova sa Simpozija održanog u travnju 2004. god. u Zadru i Pagu uredio je prof. Julije Derossi, a predstavili su ga zadarski nadbiskup u miru Marijan Oblak i prof. dr. Stjepo Obad, pročelnik Zmajskog stola Družbe Braće hrvatskog zmaja.

Bartol Kašić je otac hrvatske gramatike i začetnik hrvatskog jezičnog normiranja, prevoditelj Biblije na hrvatski, istaknuti djelatnik hrvatske kulture u 17. st. i vrstan teolog u čijem se životu neraskidivo prožimaju njegovo svećeništvo-redovništvo i književno djelo. Preveo je Rimski ritual, prvi u svijetu na jedan narodni jezik, koji se do 1929. god. upotrebljavao na cijelom području hrvatskog jezika, u svim crkvama i prigodama ljudsko-kršćanskog života, rekao je mons. Oblak, upozorivši da je Kašić dugo vremena u Hrvatskoj bio gotovo nepoznat, zbog političkih prilika koje su djelovale na zastoj hrvatske kulture. Sastavljući hrvatsku gramatiku, priručnik govora i pisanja hrvatskim jezikom, Kašić nije imao predloška i uzorka njena pisanja, te je poduzeo ne laki jezikoslovni pionirski rad, rekao je mons. Oblak, što svjedoči o njegovom poznavanju ondašnjeg govorno-književnog jezika. Gramatiku Institutionum linguae illyricae napisao je na latinskom jeziku, jeziku škole, književnosti, učenosti i kulture tada u Europi. Njegova je Gramatika utemeljena na čakavsko-štokavskoj književnosti. "O. Bartol Kašić, Pažanin, slava je i ponos ne samo Paga i Zadarske županije, nego cijelog hrvatskog naroda i hrvatske države" istaknuo je nadbiskup Oblak

U Zborniku su objavljeni tekstovi zadarskog nadbiskupa Ivana Prendža i nadbiskupa Oblaka o povezanosti Crkve i kulture u hrvatskom narodu, te stručni radovi mr. Sonje Perić Gavrančić, "Riječ prevoditeljice o prijevodu kašićeve gramatike" i o. Vladimira Horvata "Novi Kašić - novi pogledi na život i djelovanje Bartola Kašića". Pozdravnu riječ uputio je Ivo Grbić, župan Zadarske županije, koja je uz Zadarsku nadbiskupiju i poduzeće 'Tankerska plovidba' finansijski pomogla to vrijedno izdanje o djelu prvog hrvatskog jezikoslovca. Tim se kulturnim događajem završavaju ovogodišnji Županjski dani, tradicionalna godišnja svečanost Zadarske županije, u sklopu koje se održava niz kulturnih i sportskih događanja u Zadarskoj županiji.

280 GODINA OD DOLASKA ARBANASA U ZADAR

Obljetnica 280 godina od dolaska Arbanasa u Zadar, proslavljena na blagdan Gospe Loretske u srijedu 10. svibnja u istoimenoj župi u Arbanasima u Zadru svečanim misnim slavljima i procesijom s čudotvornim Gospinim kipom kroz mjesto, uveličana je i postavljenjem spomenika, autora akademskog kipara Ante Jurkića, na trgu pored župne crkve. U naznočnosti državnih i lokalnih vlasti, blagoslovio ga je zadarski nadbiskup Ivan Prendža. To je spomen arbanaškim precima, zadarskom nadbiskupu Vicku Zmajeviću, duhovnom ocu koji je utemeljio župu, podigao crkvu i župni dom za njihove duhovne potrebe, Katoličkoj crkvi koja je pomogla njihov ostanak i bila oslonac trajanju arbanaških obitelji koje su iznjedrile velika dobra i velikane vjere, uma i srca koji su obogatili Crkvu koja je u njima prepoznała dar i zadat u prenošenju Evandelja. Spomen je to i hrvatskoj domovini koja ih je primila i svima koji su dali život za njenu slobodu, među kojima su i poginuli arbanaški zadrani u Domovinskom ratu, čiji su roditelji nazočili svečanosti, uz brojne članove Udruge roditelja poginulih hrvatskih branitelja. "Spomenik je govor o bogoljublju, domoljublju, čovjekoljublju i Gospu Loretskoj. Neka taj svjedok ljubavi koja se ucijepila u biće hrvatskog naroda i bila na najbolji način primljena od Crkve i domaćeg stanovništva, bude poticaj za dublju ljubav prema Bogu, domovini i čovjeku" rekao je nadbiskup Prendža, i sam potomak Arbanasa doseljenih u Zemunik.

Spomenik je visok 4 m i izljeven u bronci koja je simbol postojanosti Arbanasa u vremenu pred Turcima, fašistima i komunistima, jer ni u najtamnija komunistička vremena nije prestajala procesija Zonje Jon, Naše Gospe, rekao je dr. Serđo Dokoza. To je prvi spomenik u Arbanasima i ne podiže se vlasti ni kultu osobe, nego narodu i zato ga nitko neće srušiti, nego će trajati, jer narod je trajan, rekao je Dokoza. Spomenički motivi Gospe Loretske, nadbiskupa Zmajevića, koji za ruku prima Arbanasa, križa i hrvatskog grba pokazuju što su Arbanasi dali Hrvatskoj. Njihov je doprinos velik i brojan na crkvenom (niz arbanaških svećenika odgojen je u duhu glagoljaške tradicije), duhovnom, građanskem, kulturnom, znanstvenom i sportskom polju. U doba Hrvatskog preproda bili su prosvjetitelji i nositelji nacionalnog buđenja u Dalmaciji. Božidar Kalmeta, ministar mora, turizma, prometa i razvijatka, i sam Arbanas, rekao je da spomenik priča povijest, ali daje i jasne poruke za sadašnjost i budućnost. Zadarski dožupan Danijel Kotlar, ratni vojni zapovjednik, rekao je da su Arbanasi vrednote ljubavi, morala, žrvte, poštenja i domovine dobili na oltaru Gospe Loretske. Rasadište su hrvatske svijesti (prvi ogrank Starčevićeve Hrvatske stranke za cijelu Dalmaciju osnovan je upravo u Arbanasima), odazvali su se zovu Domovine i sudjelovali u njenom stvaranju ratujući na svim bojišnicama. "Sadašnji osjećaj Zadrana Arbanasa svjedoči o njihovom hrvatskom i katoličkom identitetu. Te drevne obitelji, pojačane s novima, kršćanski odgajaju pojedince i podupiru društvo i Crkvu u svim segmentima" poručio je mons. Prendža. Čestitao je Zmajevićevoj župi na stoljećima nazočnosti u Zadru i poželio Božji blagoslov svima koji nastavljaju sjajnu tradiciju vjere, doma i Domovine.

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA U SVIBNJU

"Služimo li se Božjom rječju da bismo širili neku svoju mudrost i mišljenje ili joj služimo da nas ona poučava i vodi kako bismo, kao Marija, bili otvoreni rađanju Sina Božjega u svijetu" upitao je don Elvis Ražov za vrijeme izlaganja kojeg je održao na mjesecnom susretu zadarskog prezbiterija u srijedu 17. svibnja u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' u Zadru. Ovogodišnje svećeničke rekolekcije zadarske nadbiskupije, u skladu sa proglašenom Godinom zvanja, razmatraju odgoj za zvanja, te je u 'Marijinom mjesecu' tema bila "Marija i duhovni poziv". Izlaganje o ulozi Marije u životu osoba s duhovnim zvanjem održao je don Elvis Ražov, župnik župe sv. Jeronima u Jasenicama, nakon molitve krunice koju je u sjemenišnoj kapeli predvodio Andrzej Jan Stepien, župnik Velog i Malog Iža.

Crkvena duhovnost je marijanska duhovnost, jer Crkva nasljeđuje Mariju i nastoji svoj odnos prema Ocu po Kristu u Duhu Svetome oblikovati po primjeru Blažene Djevice. "To je jedan od najvažnijih zaključaka koncilskog razmišljanja o Mariji u odnosu prema Crkvi" rekao je predavač, dodavši da Crkva smatra nužnim poticati autentičnu marijansku duhovnost u sjemeništima i bogoslovijama. Ona je prava mjera svih partikularnih duhovnosti koji imajući ispravan odnos prema Mariji izgrađuju Crkvu na putu suobličenja s Kristom po Marijinu primjeru. "Svećenička duhovnost ne može biti cjelevita ako ozbiljno ne razmotri ostavštinu Krista raspetoga koji povjerava ljubljenog učenika svojoj Majci i po njemu sve svećenike koji su pozvani nastaviti djelo spasenja" rekao je don Elvis, govoreći o liku Marije u povijesti spasenja. Pravo značenje Kristovih riječi na križu definiraju Marijino mjesto u životu Kristovih učenika. Njeno je novo majčinstvo rođeno iz dubine pashalnog otajstva njena Sina. "Marija je više nego model i slika Crkve. Ona s ljubavlju sudjeluje u rađanju i odgoju sinova i kćeri Majke Crkve" rekao je predavač, govoreći o prednostima marijanske formacije na intelektualnoj, duhovnoj i osobnoj razini svećenika. Marijinom tjelesnom Bogomajčinstvu prethodilo je duhovno. Ona se prepusta vodstvu Božje riječi u stavu potpunog povjerenja. "Marija je majka i učiteljica duhovnog života. Budući da je Majka, ona je eminentni odgajatelj svećenika. Ona zna kako oblikovati svećeničko srce i sačuvati ga od opasnosti, iscrpljenosti i obeshrabrenja. Svojom majčinskom pomoću bdije nad svećenikom da može rasti u mudrosti i milosti pred Bogom i ljudima. Da bi bio vjerni sin, svećenik gledajući na Mariju mora biti poniran, poslužan i častan služitelj koji svjedoči svoju ljubav kroz potpuno predanje Gospodinu i Crkvi" istaknuo je don Elvis. Opisao je Mariju kao moliteljicu, primjer plodnosti i poniznu službenicu, koja je svećeniku primjer da se njegov put, po uzoru na nju, sastoje u uzdizanju do križa, a ne u uzdizanju kroz karijeru u Crkvi. Temeljem svetopisamskih primjera don Elvis je pokazao kako Marija pokazuje i vodi prema Kristu. "Sebe izmiče da bi najsjajnije zasjalo lice njenog Sina. Marija je primjer ne isticanja vlastite osobe, nego želje da se proslavi njen Sin. Zato svećenik tako treba činiti po Marijinu primjeru. Ne htjeti istaknuti sebe i svoj lik, nego voditi vjerne prema Kristu, povlačeći se kao Marija u anonimnost. Ne htjeti svoju slavu nego Božju" rekao je don Elvis. Podsjetio je na riječi pape Benedikta XVI. koji je pozvao tek zaređene da ne teže karijerizmu i ne izabiru duhovni poziv kao sredstvo pozicioniranja u društvu. Jedino ispravno uspinjanje u službi pastira je križ. "Imamo li većeg primjera i uzora na tom putu od Djevice Marije. U njenoj samozatajnosti i služenju do podno križa uzdizanje se može definirati samo kroz križni put. Marija je prva privučena podno križa i prva uzdignuta do križa. Po uzoru na Mariju put svećenika sastoji se u uzdizanju do križa, a ne uzdizanju kroz karijeru u Crkvi" naglasio je predavač Ražov, moleći zagovor Majke svećenika da im uvijek bude učiteljica i posrednica kod Sina, te uzor i poticaj tjesnijeg sjednjenja s Kristom.

Don Elvis je predstavio i dokumente Učiteljstva, rekavši da u dokumentima mnogih papa posebno mjesto zauzima molitva krunice. U apostolskom pismu "Rosarium Virginis Mariae", papa Ivan Pavao II. kaže da su za promicanje te molitve osobito zasluzni Lav XIII., Ivan XXIII. i Pavao VI. Predavač je iznio primjere koji pokazuju koliko je snažna molitva krunice koja odije evandeoskom poniznošću i zahtijeva poniznost duha. I papa Ivan Pavao II. svoju je papinsku službu stavio pod Marijinu zaštitu, što se očituje i u geslu "Totus Tuus": Sav tvoj,

Marijo!". Molitvu krunice smatrao je čudesnom u svojoj jednostavnosti i dubini i u njoj na neki način vidi molitveni komentar posljednjeg poglavlja saborske konstitucije "Lumen Gentium". Papa Benedikt XVI. ističe meditativno značenje molitve krunice, gdje ponavljanje donosi mir duši, a riječi, prije svega ime Marijno i Kristovo, oslobađaju dušu i daruju joj pogled na Boga.

DAN ŠKOLE KLASIČNE GIMNAZIJE IVANA PAVLA II.

Klasična gimnazija Ivana Pavla II. u Zadru, najstarija odgojno obrazovna ustanova u zadarskoj županiji i jedna od najstarijih hrvatskih škola, s temeljima u Florijevom latinskom sjemeništu iz 17. st., proslavila je u četvrtak 18. svibnja, na rođendan blagopokojnog pape Ivana Pavla II., svoj Dan škole. Njegovo ime nosi od prije godinu dana, kad je nakon gotovo tri stoljeća postojanja odvojena od zadarskog Sjemeništa i blagoslovljena novoizgrađena školska zgrada koju ove godine pohađa 178 učenika. U temeljima te suvremeno opremljene ustanove je kamen temeljac kojeg je za pohoda Zadru 2003. g. blagoslovio Ivan Pavao II.

U sklopu programa "Otvorena vrata škole" u prostorijama Gimnazije pod vodstvom njenih nastavnika održano je 11 kreativno-pedagoških radionica iz različitih nastavnih i izvannastavnih područja: literarna sekциja, glazbena, likovna, fotografска, plesna, parlaonica, engleski jezik i sl. Taj dio proslave pohodom brojne zadarske mladeži nadmašio je očekivanja i nadbiskupskih klasičara, jer su i prije početka održavanja radionica brojni učenici iz cijele županije, predvođeni učiteljima i pedagozima, posjetili Gimnaziju želeći sudjelovati u prigodnom programu i upoznati rad škole. Susret je obogaćen i promocijom školskog časopisa "Bolji svijet", koji se tako zove po uzoru na moto škole "Izgrađujmo bolji svijet". Navečer je u Hrvatskoj kazališnoj kući održana Svečana akademija, čiji su literarno glazbeni sadržaj osmisili profesori škole: Elvira Katić, Damir Sikirić te s. Viktorija i s. Mirjam Gadža. Nazočili su joj učenici i roditelji, nastavnici, vodstvo škole te brojni zainteresirani. Ilija Zovko, glumac splitskog Hrvatskog narodnog kazališta izveo je monodramu "Oprosti mi Stipe", a glazbeni program izveli su učenici škole pod ravnateljem prof. Tomislava Košte. Predstavili su i svoje ovogodišnje aktivnosti iz područja duhovne formacije, brojnih izvannastavnih aktivnosti te stručne izlete.

"Ponosni smo s imenom i institucijom koja služi mladima zadarske nadbiskupije" rekao je u obraćanju brojnim uzvanicima zadarski nadbiskup Ivan Prenda, izražavajući zadovoljstvo i divljenje predstavljenim. "Koliko aktivnosti u jednoj godini i koraka naprijed! Koliko zajedništva, uzajamnosti i dijaloga s Bogom i ljudima. To je naša radoš i ponos" rekao je mons. Prenda, ističući važnost davanja, jer se svako davanje višestruko vraća. "Koliko smo im davali, da bi oni mogli u svom mladenačtvu rasti i napredovati. A zapravo su oni nama puno darovali, mi smo od njih puno primili" rekao je, misleći na ulaganje nadbiskupije u gradnju nove zgrade, podršku školskim projektima i na trud odgojitelja u radu s mladima. "U sjeni katedrale sv. Stošije, sv. Donata i Zmajevićevog sjemeništa toliko je dobra učinjeno po mnogima. Koliko se istinskog duhovnog znanja prenijelo u ljude i to se sad nastavlja u školi s imenom koje je znak: Ivan Pavao II." rekao je mons. Prenda. Čovjek je put Crkve. Sve što Crkva čini čini da bi mu bila blizu i raduje se rastu ljudske zrelosti, poručio je nadbiskup, poželjevši svima blagoslovjen daljnji put.

Škola bogate prošlosti nosi atrubute prihvatljiva, atraktivna i zahtjevna. Osobit joj je zadatak stvarati u školskoj zajednici ambijent koji će biti prožet duhom evanđeoske slobode, rekao je ravnatelj škole mons. Joso Kokić. Katolička škola odgaja učenike kako bi uspješno promicali dobro zemaljske zajednice i uzornim životom bili spasonosni kvasac ljudskog društva, istaknuo je mons. Kokić, u zahvalnosti učenicima, roditeljima i djelatnicima škole, te državnim vlastima i nadbiskupiji na pružanju materijalne i pedagoške pomoći. Klasična gimnazija odgaja mlade koji postižu uspješne rezultate u svim područjima školskog i izvanškolskog kulturnog i vjerskog rada. Mons. Kokić je pohvlio sudjelovanje velikog broja

učenika na ovogodišnjim županijskim natjecanjima iz pojedinih predmeta, od kojih je 4 sudjelovalo na državnim natjecanjima iz matematike, filozofije, zemljopisa i povijesti. Upravo je učenik gimnazije Ivana Pavla II. Marko Karamarko osvojio prvo mjesto na državnom natjecanju iz povijesti. "A što je sa skrovitim posudama naše duše, u kojima su pohranjena sva naša stasanja? To nikada i nećemo moći забилježiti. To ostavljamo životu i vremenu" rekli su učenici na Svečanoj akademiji, istaknuvši da se život zbiva samo u odnosima: "Zajedništvo omogućuje trajno susretanje s drugima, s Bogom i sa sobom. Tko nauči kako Bog ljubi i iskusi njegovu ljubav, u stanju je u svom životu slovati i ljubav prema drugima".

DODIJELJENE POTVRDNICE VJEROUČITELJIMA DJECE PREDŠKOLSKE DOBI

Promocija doškolovanih odgojiteljica za katolički vjerski odgoj u javnim predškolskim ustanovama te pomoćnicima u župnoj katehezi i obiteljskom pastoralu zadarske nadbiskupije održana je u ponедjeljak 15. svibnja u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' u Zadru. Zadarski nadbiskup Ivan Prenda uručio je potvrdnice 26 polaznica tog seminara kojeg su pohađale na Visoko-teološkoj katehetskoj školi u Zadru u razdoblju od 2001. do 2004. godine. Svečanosti su nazočile i ravnateljice dječjih vrtića 'Radost' i 'Sunce' Biserka Belić i Ana Dunatov. O važnosti pružanja svjedočanstva vjere djece govorili su ravnatelj VTKŠ-a mr. don Marinko Duvnjak i mons. Prenda. Istaknuo je da je vjerski odgoj u vrtićima odgovor na potrebe Crkve i društva te pomaže cjelokupnu izgradnju čovjeka. Predstojnik nadbiskupijskog Katehetskog ureda mr. don Gašpar Dodić između ostalog je istaknuo potrebu umreženosti obitelji, župne zajednice i vrtića, za prenošenje vjere važan je religiozni razvoj osobnosti roditelja, djece i odgojitelja. To ne znači djeci priopćiti samo temeljno znanje o Bibliji i crkvenoj godini, nego trebaju uzor u vjeri s kojima mogu ozbiljno razgovarati o životnim pitanjima, kako bi vjera već u najmlađoj dobi pomogla njihovoj ljudskoj formaciji.

REGIONALNA PROSLAVA 30. GODIŠNICE ZAJEDNICE "BRAČNIH SUSRETA"

Regionalna proslava 30. godišnjice zajednice Bračnih susreta za zadarsku nadbiskupiju održana je u nedjelju 21. svibnja u župi Bezgrešnog začeća BDM na Puntamici u Zadru. Duhovnu obnovu za članove zajednice predvodili su mons. Josip Frkin, voditelj zajednice Bračnih susreta na nacionalnoj razini i bračni par iz Zagreba Andželka i Marijan Mađerčić. Susret je završen misnim slavlјem koje je u župnoj crkvi predvodio zadarski nadbiskup Ivan Prenda.

U pripravi za središnju proslavu 30 godina postojanja zajednice Bračnih susreta u Hrvatskoj, koja će se održati 17. lipnja u Zagrebu, mons. Frkin i odgovorni iz zajednice obilaze hrvatske regije u kojima je djelatna ta zajednica. U dvadesetak regija program zajednice pohodilo je preko tisuću parova. "Potrebno je slušati da bih te volio, voljeti da bih te razumio" istaknuto je u praktičnom promišljanju teme o uočavanju karakternih razlika supružnika i kvalitetnog upravljanja njima. Razlike se mogu premostiti dijalogom, a potiču radoznalost, još bolje upoznavanje i unose svježinu u brak. "Perite jedno drugom noge, a ne mozak" na takvu ljubav služenja, po uzoru na Učitelja, potiče zajednica bračnih susreta koja za održavanja svojih vikend susreta razvija poboljšanje komunikacije, produbljivanje vjere i ljubav prema bračnim parovima. Korjenito obnavlja ljubav kojom su krenuli u doba hodanja.

Mons. Frkin je izlagao o temi Isusa i učenika na putu za Emaus. Isus je stalno s nama na putu, iako ga ponekad ne prepoznajemo, rekao je. Istaknuo je da je zajednica dvosmjernog učinka: utvrđuje sakrament ženidbe, ali i sv. reda. "Bračni susreti nisu samo za bračne parove, oni u sebi nose i poruku sakramentu svećeničkog reda. Dok parovi razmišljaju o svom odnosu, kako posvećuju jedno drugom pažnju i vrijeme, dotele svećenik razmišlja o svom

odnosu kojeg je na zemlji izabrao kao ljubav, a to je Crkva, koliko joj posvećuje vrijeme. To je korjenita obnova i njegove veze s Crkvom" rekao je mons. Frkin.

"Bog nas uči ljubavi koja uvijek ponovno pokušava i nikad se ne umara. Ne čekaj biti ljubljen, nego ljubi prvi, poručio je mons. Prenda u propovijedi misnog slavlja, za vrijeme kojeg su parovi obnovili svoju bračnu ljubav i vjernost. Poželio je da raznolikost karkatera bude prihvaćena, jer je to zalog plodne komplementarnosti u bračnoj ljubavi koja rada zahvalnošću i uzdarjem, a odražava se na obitelj, Crkvu i cijelo društvo. Uz nazočnost članova zadarske zajednice Bračnih susreta, susretu su nazočili i njihovi voditelji don Josip Lenkić i don Emil Bilaver, te mons. Šime Perić i don Milivoj Bolobanić, dosadašnji povjerenici te zajednice za zadarsku nadbiskupiju.

SJEDNICA SVEĆENIČKOG VIJEĆA

Deveta (proletarna) sjednica Svećeničkog vijeća zadarske nadbiskupije u sadašnjem mandatu održana je u srijedu 24. svibnja u dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru, pod predsjedanjem zadarskog nadbiskupa Ivana Prende.

Prva tema Dnevnog reda bila je izmjena Statuta Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije. Time se od dosadašnjeg članstva u vijeću na temelju izbornih regija prelazi na zastupnike izbornih jedinica na temelju dekanatskog ustroja zadarske nadbiskupije. Druga točka bila je potreba redovite župne kateheze u nadbiskupiji. Ulaskom vjeronauka u škole župna kateheza je u stanovitoj krizi, te su članovi Vijeća zaključili da je potrebno posvuda uspostaviti kateheze u župama. Stoga će i jesenski Katehetski dan u nadbiskupiji, u pripravi Katehetskog vijeća i Katehetskog ureda zadarske nadbiskupije, biti posvećen temi župne kateheze.

Razgovaralo se i o materijalnim potrebama svećenika i župa zadarske nadbiskupije. Razmatrano je pitanje preuređenja župnih kuća gdje rezdiraju svećenici, ali i župnih kuća u manjim župama gdje ne rezdiraju svećenici, kako ih obnoviti i uzdržavati. Glede materijalnih potreba svećenika, zauzeto je stajalište da svećeniku ne smiju uzmanjkati potrebna materijalna sredstva za život i rad u pastoralu. U tom smislu postavilo se pitanje učinkovitog funkcioniranja novog ekonomskog sustava u Crkvi u Hrvatskoj.

POSJET MOSTARSKIH STUDENATA ZADARSKOJ NADBISKUPIJI

Svetkovina Uzašašća Gospodinova u četvrtak 25. svibnja svečano je proslavljena u Ninu misnim slavlјem koje je u župnoj crkvi sv. Anselma predvodio don Ivan Štironja, pastoralni vikar Mostarsko-duvanjske biskupije. Pedesetak studenata Teološkog instituta iz Mostara, predvođenih svojim profesorom don Krešom Puljićem i don Antonom Pavlovićem, predstojnikom Katehetskog ureda Mostarsko-duvanjske biskupije, boravilo je na blagdan Spasova u Zadarskoj nadbiskupiji. Nakon mise u Ninu ninski župnik Šime Kevrić upoznao je studente s poviješću svetišta Gospe od Zečeva čija se svetkovina završava na Uzašašće, posjetili su župnu riznicu i crkvu sv. Križa. U poslijepodnevnim satima susreli su se sa zadarskim nadbiskupom Ivanom Prendom. Razgledali su povjesnu zadarsku gradsku jezgru i posjetili Stalnu izložbu crkvene umjetnosti.

Predviđeni dolazak mostarsko-duvanjskog biskupa Ratka Perića opravdano je spriječen, no prenesni su njegovi pozdravi i poruka. Hrvatski vjernici iz BiH podsjetili su na značenje važne povijesne činjenice za hrvatski narod, proslavu Uzašašća 879. god. Tada je papa Ivan VIII., prvi koji priznaje Hrvatskoj državni suverenitet, služio misu u bazilici sv. Petra u Rimu, blagoslovivši kneza Branimira, sav hrvatski narod i zemlju. Potaknuo je Hrvate na ustrajnost i vjernost i izrazio mu naklonost i podršku Svete Stolice. Ninska je biskupija tada obuhvaćala cjelokupni hrvatski teritorij. Dvanaest stoljeća poslije, u nekadašnjoj katedrali ninskog

biskupa Teodozija, mostarski vikar Štironja izrazio je divljenje prihvaćanju apostolske vjere od strane naših predaka. "Petar nas poziva na izvorima hrvatske kršćanske baštine da uzdignemo svoje srce i oči prema onom koji je uzašao na nebo i sjeo s desna Ocu. Da kao zajednica apostolske Crkve isповijedimo vjeru u trojediniog Boga koju prihvatiše srcem i dušom naši djedovi i pradjedovi. Znakovita je ova svetkovina za sve nas. Osjećamo ushićenje što smo na ovim korijenima, jer doživljavamo našu kršćansku državnu povijest" rekao je vikar Štironja, dodavši: "Tu se osjećamo sigurnima. Tu kao da čujemo one iste riječi Ivana VIII. koje je Krist uputio na dan svoga rastanka s apostolima: "Blagoslovjeni budite". Taj isti blagoslov primili smo od Ivana VIII., nasljednika Petrova. Taj isti blagoslov dobivamo i danas, od Petra naših dana" rekao je don Ivan, pozivajući na zahvalnost Bogu za dar krštenja, jer njime ulazimo u rijeku milosti koja nas učvršćuje u povijesnom hodu. A on je težak. Crkva u BiH nije raspeta nego prepolovljena, upozorio je, rekavši da se želi zanijekati njihova povijest i ne dopušta im se govoriti hrvatskim jezikom. "Ali nimalo manje nije raspeta i Crkva u Hrvatskoj i Europi. No, stojeći ovdje čitamo i ono što su doživljavali naši pradjedovi. I oni su prolazili kroz iste križeve. Kristova Crkva je trpeća Crkva. Ali ne Crkva koja ne zna zašto trpi, nego Crkva koja dobro zna kome je povjerovala, čijim putem ide i koji je njen cilj. Cilj je uskrsnuće odnosno uzašće" istaknuo je vikar Štironja, dodavši da nam Krist poručuje da budemo hrabri. Ključ spasenja je vjera, a iz toga proizlazi vjernost. Na Uzašće slavimo i vjernost hrvatskog naroda i Crkve u Hrvata Petru i Svetoj Stolici, poručio je don Ivan, dodavši: "Kuda god hodimo, svakom recimo: mi smo od 879. g. Europa. Mi smo otada civilizirani narod. Tada je Sveti Otac priznao naše vode. Dakle, o čemu pričamo danas? Što nam se to želi nametnuti? Kakve sve komplekse trebamo prihvatiti da bismo bili Europa? Nećemo prihvatiti komplekse. Ne možemo ih prihvatiti jer mi imamo svoga vođu, Isusa Krista, koji nas je raširenih ruku primio na svoju i Petrovu lađu i ta lađa plovi i odolijeva stoljećima". Ti korijeni nas ujedinjuju, neka nas pozivaju da budemo ne samo jedan nego vjeran narod, poručio je don Ivan, istaknuvši da će iz života po euharistiji niknuti obnova obitelji i naroda.

Ninski puk nazočan na misi i mostarski gosti obnovili su krsni zavjet Bogu i vjernosti Katoličkoj Crkvi izrečenom za jubilejskog slavlja Branimirove godine u Ninu 1979. g., a na misi je prikazana molitva i za sve poginule hrvatske branitelje. "Počašćeni smo vašim dolaskom koji nam pruža osjećaj zajedništva" rekao je župnik Kevrić Mostarcima, darujući im crkvicu sv. Križa i pozivajući ih na proslavu svetkovinu Gospe od Zečeva sljedeće godine.

SVETKOVINA UZAŠAŠĆA GOSPODINOVA

Na svetkovinu Uzašašća Gospodinova u četvrtak 25. svibnja u katedrali sv. Stošije u Zadru svečano misno slavlje predvodio je zadarski nadbiskup Ivan Prenda.

Uzašašće je veliko otajstvo Kristova, ali i našeg života. U tom događaju zaokružujemo sliku svoga pogleda na svijet i život, rekao je mons. Prenda. Isus odlazi Ocu i sjeda mu s desna, objavljajući time svoje božanstvo. Vraća se onamo odakle je došao, Bogu, nakon što je izvršio svoje poslanje na zemlji. "Krist uzlazi na nebo ljudskošću koju je primio Utjelovljenjem i koju je uskrisio od mrtvih: ta je ljudskost naša, preobražena i pobožanstvenjena, postala vječna" rekao je mons. Prenda, istaknuvši da Uzašašće objavljuje najuzvišeniji poziv svake osobe, jer smo u Kristu i mi ljudi svoju narav doživjeli unesenu u Božju stvarnost, ona je pozvana na vječni život u Kraljevstvu Božjem. Crkva je pozvana nastaviti poslanje i navještaj Kristov. Zato su anđeli upozorili apostole u času Kristova odlaska k Ocu da ne čekaju gledajući u nebo za njim, nego da shvate kako je taj događaj početak novog puta Kristove zajednice koja polazi na svoje misionarsko poslanje. "Krist će po Crkvi trajno privlačiti ljude i pridruživati ih k sebi, odnosno svome životu s Ocem. Istovremeno, dok Crkva kroz povijest bude rasla u snazi Duha, zbivat će se proces dovršenja i preobrazbe ljudske povijesti: Duh Kristov kojeg je poslao od Oca u svijet djelovat će u hodu čovječanstva tako da će u čovjeku rasti sloboda od zla, dostojanstvo u njegovu pozivu, pravda u međuljudskim odnosima i odgovornost za stvaranje civilizacije ljubavi. Na tom putu ostvarenja novog čovječanstva zajednica vjernika, svjesna da je primila Božju snagu, trajno postaje svjedok nove stvarsnoti života koji je Bog ostvario u Kristu za svako pokoljenje ljudskog roda" rekao je nadbiskup.

Kristovo uzašašće i silazak Duha Svetoga kvasac su trajne preobrazbe svijeta. No, Crkva je oduvijek suočena s neprihvaćanjem i raznim pritiscima na praktični život vjere kršćana, upozorio je nadbiskup, potaknuvši na zauzeto i hrabro svjedočenje božanske istine ljudima, baš kako su to činili vjernici u prvim stoljećima kršćanstva, za velikih progona Crkve. Shvatili su da u preobrazbu moraju uložiti svoje živote. Ali nisu bili zabrinuti žestinom deset velikih progona od Nerona do Konstantina Velikoga. Vjerovali su u život zajamčen od Krista uskrsloga, da kršćanima koji su stavljeni u svijet nije dopušteno napustiti mjesto na koje ih je postavila Providnost. "Svaki put u progonima i smrti zasjala je Kristova snaga novim proljećem Crkve" istaknuo je nadbiskup, upozorivši pritom i na najnovije, suptilne moderne oblike pritisaka na vjeru i centre moći koji se lažima usuđuju dirnuti u temelje kršćanstva i poigravati se najsvetijim stvarnostima kršćana. "Istini i Svjetlu ne treba dokaza. Oni su snažni sami u sebi i sve laži i tama nestaju. Treba svjedoka među nama u Crkvi. Nazočnost Krista uskrsloga u životu ljudi nije ovisna bitno o ničemu drugome doli o našoj kršćanskoj vjernosti da mu poslužimo i da se on nastani u ljudima po svome Evandelju i otajstvima" rekao je nadbiskup, zaključivši: "Zato i za nas vrijedi poticaj anđela: "Što stojite", ili pitanje "Što se bojite?" Krist je uskrsnuo, uzašao k Ocu i poslao Duha Svetoga da nas vodi i jača u svjedočenju. Naša vjera prihvata odgovornost za svijet i zajedno s Kristom sudjeluje u njegovoj preobrazbi. To je za nas poslanje koje ne smijemo iznevjeriti".

ZAVJETNA SVETKOVINA GOSPE OD ZEČEVA

Tisuće hodočasnika iz cijele zadarske nadbiskupije i ove je godine na zavjetnu svetkovinu Gospe od Zečeva u ponедjeljak 22. svibnja od ranih jutarnjih sati pohodilo Nin, središnje nadbiskupijsko marijansko svetište. Služeno je nekoliko misa, a središnje misno slavlje s procesijom predvodio je zadarski nadbiskup Ivan Prenda. Čudotvorni kip Gospe od Zečeva bilo je središte zavjetnog ophoda vjernika svih generacija. Gosi od Zečeva tradicionalno pješice hodočaste brojni Zadrani, primjerice vjernici s Belafuze. Uz vidljivo dekanatsko zajedništvo dolaze i vjernici s otoka, npr. s udaljenog Ista. Nin toga dana u zajedništvo s pukom na osobit način okuplja gotovo cijeli zadarski prezbiterij, te je ophod ninskim ulicama,

uz krž, Gospin kip, crkvene barjake i brojni puk, dojmljivog 'bijelog prizora' brojnog svećenstva.

"Marijina je veličina u tome što je poslužila Kristu da dođe do ljudi. Trebao je poniznu podršku svoje majke da odraste, trebao ju je pod kržem dok je završavao djelo otkupljenja. Mi znamo koliko nam treba pomoći i podrška Majke Krisotve" rekao je nadbiskup Prenda. Za svog je ukazanja pastirici Jeleni u 14. st. uputila poziv na molitvu, pokoru i obraćenje. "Obratite se od grijeha psovke, nevjere, nepoštivanja Danja Gospodnjeg, ubijanja nerođenih života, nepoštivanja starijih i slabih u društvu" poručio je nadbiskup. Marija kroz sva vremena uči Crkvu svoga Sina kako će je slijediti u vjernosti njemu. U Božjem je planu odvijeka bila graditeljica novog svijeta i novog čovjeka. Odmah je shvatila da Krista treba otkriti i ponijeti drugima. Zato odlazi Elizabeti, rekao je mons. Prenda, istaknuvši da nas tako trajno uči kako najprije svoj život staviti u službu Kristu, te daje primjer kako Evangelije nositi ususret ljudima. Nadbiskup je osobito potaknuo na molitvu za duhovna zvanja i pozvao na molitvu za ustrajnost već posvećenih osoba. "To služenje uvijek je bilo služenje Evangeliju. To je bilo služenje čovjeku da nađe Boga, da svoj život podigne do visine najviše ljudskosti i vjernosti. To je služenje bilo na korist obitelji, naroda i Crkve" poručio je mons. Prenda, poželjevši da to hodočasničko mjesto postane trajno mjesto molitve za duhovna zvanja u nadbiskupiji.

38. OBLJETNICA SMRTI ZADARSKOG NADBISKUPA MATE GARKOVIĆA

Na 38. godišnjicu smrti zadarskog nadbiskupa Mate Garkovića, u petak 26. svibnja euharistijsko slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup u miru Marjan Oblak. U skladu s odredbom Biskupske ceremonijala o služenju mise za posljednjeg pokojnog biskupa mjesne Crkve, zadarska se nadbiskupija spomenula svoga vjerskog glavara, nadbiskupa Mate Garkovića, koji je službu ordinarija vršio od 1961. do 1968. god. Mons. Garković rodom je iz Velog rata na Dugom otoku, bio je profesor i rektor bogoslovije u Splitu, koja je tamo prenesena kad je u poraću izgubljen Zadar. God. 1948. nadbiskup Petar D. Munzani imenuje ga za generalnog vikara, i nakon Munzanija Garković je vršitelj stvarne

uprave u nadbiskupiji, iako je za Munzanijeva nasljednika imenovan hvarska biskup Miho Pušić. Mons. Garković imenovan je naslovnim adraškim biskupom 1952. g., a 1960. g. papa Ivan XXIII. imenovao ga je rezidencijalnim zadarskim nadbiskupom. Za plodnog upravljanja nadbiskupijom mons. Garković je obnovio sve porušene crkve u Zadru stradale u Drugom svjetskom ratu, 1949. god. iz ruševina je podigao i ponovno otvorio dječačko sjemenište 'Zmajević', a 1959. g. i bogoslovno sjemenište. U teškim okolnostima neumorno je obilazio cijelu nadbiskupiju, poticao razvoj vjerskog života na svim područjima i osnovao fond "Dom Božji". "I nakon 38 godina od tvoga prelaska u vječnost, sa zahvalnošću se spominjemo twoje jednostavnosti, pobožnosti, revnosti u pohađanju župa, tvoje ljubavi prema nadbiskupiji u teškom poratnom vremenu. Spominjemo se tvoje skrbi za svećenike, Sjemenište, sjemeništarce, bogoslove i svećenički podmladak, za redovništvo i vjernike laike" rekao je za osobu tog nadbiskupa mons. Oblak, koji je od 1958. god. mons. Garkoviću, zbog njegove poodmakle dobi, dodijeljen kao pomoćnik u biskupskoj službi. Do pred samu smrt svakog je dana slavio misu, sjedinjen s Kristom u zemaljskom životu prešao je i u nebesko vječno sjedinjenje s njime, rekao je nadbiskup Oblak, dodavši da sada mons. Garković u Božjem gledanju još bolje vidi duhovne i tjelesne potrebe nadbiskupije. "Za sve što si skrbio na zemlji, radio, molio i trpio, preporučamo se tvome nebeskom zagovoru" zaključio je mons. Oblak u propovijedi.

PLANINARSKI KRIŽNI PUT MLADIH - "PUT SVJETLA"

Grupa od trinaest srednjoškolaca iz župe Gospe Loretske u Zadru, prevođenih župnim vikarom don Ivanom Šibalićem, provela je subotu i nedjelju 20. i 21. svibnja na velebitskim brdskim obroncima i ostavila im trag postajama planinarskog križnog puta. Uz stručno vodstvo planinarskih vodiča Maura Stipčevića i Ivane Zrilić, mlađi vjernici divili su se ljepoti Božjeg stvaranja, ali su i, uz inspirativne prirodne vrhunce na 'granici s nebom', promišljali o Stvoritelju, razmatrajući Put svjetla, 'križni put' nakon Isusova Uskrsnuća. Te se meditacije 14 postaja za razdoblje od Isusova uskrsnuća do svetkovine Duhova osobito koriste u radu s mlađima kod salezijanaca, te je don Ivan Šibalić, kao vjerni salezijanski svećenik, ponudio sadržaj 'postaja svjetla' arbanaškim mlađima. Svaka je postaja predstavljena elementom (zora, prolaz, ime, put, kruh, oči i ruke, dah, sumnja, mreža, stijena, brdo, nebo, Majka i vatra) i znak su konkretnе situacije s učenicima nakon Isusova uskrsnuća, opisane u tekstovima iz evanđelja i Djela apostolskih. Tako su mlađi razmatrali 'Put svjetla' hodeći uzlaznim i silaznim velebitskim putevima, na izvoru prirodne sunčeve svjetlosti, a kod sela Parići, 'pod vedrim nebom' slavili su i nedjeljnu misu koju je služio don Ivan. Usporedio je njihov boravak i kretanje u prirodi s odnosom tj. 'poželjnim kretanjem' čovjeka i Boga. Kad mlađi iz grada dođu u divljinu, uz to i izmoreni od zahtjevnog planinarskog hoda, osjete potrebu za odmorom duha i tijela, ali i izgubljenost u prirodi, te trebaju vodiča. Upravo te situacije, umor i izgubljenost, čovjek osjeća u svakodnevnom životu. Stoga im je don Ivan usmjerio pogled na jedinog pravog životnog vodiča: Krista i Crkvu koje čovjeku pružaju oslonac i sigurnost. Skupina mlađih Kristovih planinara prenosi je u Planinarskom domu u N.P. "Paklenica", no gostoprимstvo domaćina i dvosatna udaljenost do pakleničke nizine nije ih zaustavila da osvoje još više vrhunce, te su se odvažno i punog duha uspeli do "Crnog vrha", vrhunca koji se prostire na nadmorskoj visini većo od 1000 m.

721. GODIŠNICA POSVETE KATEDRALE SV. STOŠIJE

Na 721. godišnjicu posvete zadarske prvostolnice, katedrale sv. Stošije, u subotu 27. svibnja, u katedrali sv. Stošije u Zadru euharistijsko slavlje predvodio je zadarski nadbiskup u miru Marjan Oblak. Počeci zadarske katedrale sežu u 4. st., a 1285. g. posvetio ju je nadbiskup Lovro Periandar. Prvotno je ta starokršćanska bazilika bila posvećena sv. Petru, a kad je zadarski biskup Donat početkom 9. st. dobio moći srijemske mučenice Stošije, čiji se zemni

ostaci čuvaju u mramornom sarkofagu na oltaru u sjevernoj apsidi, zadarska je katedrala dobila njeni ime.

"Katedrala je majka svih crkava u Nadbiskupiji. Ime joj je dala biskupska katedra, što znači biskupska učiteljska stolica. Učiteljska stolica Evđelja. Učiteljska stolica vjere, čudoređa i biskupa, jednog od apostolskih nasljednika" rekao je mons. Oblak, govoreći na obljetnicu posvete katedralne crkve o milostima koje se u tom Božjem hramu zbivaju. Nadbiskup pred oltarom katedrale redi svećenike, okružen svećenstvom u njoj posvećuje ulja krizme i bolesničkog pomazanja. "Zamislite taj potok milosti koji iz katedrale, noseći sveta ulja u župe, teče svim župama naše Nadbiskupije" poručio je nadbiskup Oblak, istaknuvši kolike su milosti u župama na krštenju, krizmi i bolesničkom pomazanju. Pozvao je puk na radostan dolazak u katedralu, da se u njoj moli, slavi Boga i časti njenu naslovnicu sv. Stošiju. Zadarska ranokršćanska bazilika bila je dograđivana tijekom 9. i 11. st, te 12. i 13. st. Trobrodna je romanička građevina monumentalne unutrašnjosti, prepoznatljivog pročelja s kasnoromaničkim portalima koje u gornjem dijelu ima arkade sa stupićima. Prezbiterij je povиšen, a ispod njega se nalazi kripta iz 12. st. Sakristija se nazivala i kapelom sv. Barbare. Njeni zidovi i apsida pripadaju najstarijim dijelovima katedrale, ako i podni mozaik, datiran u 5. st. Šesterolisna krstionica, koja potječe iz 6. st. do temelja je porušena u ratu 1943., a faksimilno je obnovljena 1989. g. Katedrala je teško stradala od Mlečana u 13. st., ali i u anglo-američkim bombardiranjima Zadra u Drugom svjetskom ratu. Srbijanskim raketiranjem i granatiranjem bila je pogodena i za Domovinskog rata.

Misa posvete ulja, Veliki četvrtak 2006.

Tekstove napisala: Ines Grbić

KRONIKA

TRAVANJ, 2006.

10. BLAGOSLOV MAGNETSKE REZONANCE - O. Nadbiskup je blagoslovio Magnetsku rezonancu, dragocjen zdravstveni aparat za dijagnoze teških bolesti, na Internom odjelu Opće bolnice u Zadru.

13. VELIKI ČETVRTAK – O. Nadbiskup je u katedrali sv. Stošije prije podne predvodio koncelebriranu Misu posvete ulja sa gotovo čitavim svećenstvom Nadbiskupije. Navečer je predvodio Misu Večere Gospodnje s obredom pranja nogu dvanaestorici svećenika, sjemeništaraca, bogoslova i ministranata. Naime, taj čin je podsjetio kako na Isusovu gestu u Dvorani zadnje večere tako i Godinu zvanja i ministranata u Nadbiskupiji

14. VELIKI PETAK – O. Nadbiskup je predvodio Obrede Muke Gospodnje i procesiju ulicama Zadra, od katedrale do crkve sv. Šime.

15. VELIKA SUBOTA – O. Nadbiskup je predvodio Vazmeno bdijenje u katedrali te podijelio sakramente kršćanske inicijacije četvorici katekumena.

16. U S K R S – O. Nadbiskup je predvodio središnje misno slavlje u katedrali prije podne, a navečer koncelebrirao s mons. Marijanom Oblakom, nadbiskupom u miru.

17. USKRSNI PONEDJELJAK - Prije podne o. Nadbiskup je u župi Zaton slavio Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde mladima. Navečer je slavio sv. Misu u crkvi sv. Šime, u Zadru.

18. KNJIGA BENEDIKTA XVI MOJ ŽIVOT – Zadarska nadbiskupija i Znanstvena knjižnica u Zadru zajednički su organizirali predstavljanje autobiografije Josepha Ratzingera. O. Nadbiskup je govorio o osobi pape Benedikta XVI.

19. PRIMANJE U NUNCIJATURI - Povodom Papina dana i I. godišnjice

izbora Josepha Ratzingera za Papu, Apostolska nuncijatura u Hrvatskoj priredila je primanje na kojem su nazočili o. Nadbiskup i o. Nadbiskup u miru.

20. PREZENTACIJA TURIZMA U CRKVI SV. DOMINKA - Na prezentaciji turizma Zadarske županije u crkvi sv. Dominika, u Zadru, sudjelovao je i o. Nadbiskup. Tom prigodom je dao izjavu za Radio Zadar o svojim dojmovima na tom predstavljanju.

21./23. PASTIRSKI POHOD ŽUPI CRNO - U petak, 21. travnja i nedjelju 23. travnja o. Nadbiskup je obavio pastirski pohod župi Crno.

22. KRIZMA U ŽUPI GOSPE LORETSKE I VINJERCU - O. Nadbiskup slavio je sv. Misu i podijelio sakrament Potvrde 53 krizmanika u župi Gospe Loretske u Zadru. Nadbiskup u miru podijelio je Potvrdu 6 krizmanika u Vinjercu.

23. KRIZMA U BENKOVCU I POSEDARJU - U župi Benkovac o. Nadbiskup je slavio Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde grupi od 65 krizmanika. Nadbiskup u miru slavio je Potvrdu u Posedarju (56 krizmanika).

24. KNJIGA O SOCIJALNOM NAUKU CRKVE - U Dvorani grada Zagreba, na Kaptolu 27., kardinal Martino je predstavio knjigu Kompendij socijalnog nauka Crkve, na kojem je sudjelovao i o. Nadbiskup.

25.-28. ZASJEDANJE HBK U ZAGREBU - O. Nadbiskup je sudjelovao na proljetnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu (vidi Pripćenje).

29. i 30. SUSRET MLADIH KATOLIKA U PULI - Sa svim biskupima HBK, o. Nadbiskup je bio na velikom skupu hrvatske katoličke mlađeži u Areni, u Puli. Sutradan, u nedjelju je predvodio Misno slavlje i propovijedao u crkvi sv. Eufemije u Rovinju.

29. KRIZMA U DIKLU – Nadbiskup u miru podijelio je sakramenat Potvrde 24 krizmanika u župi Diklo.

30. KRIZMA U VIRU - Nadbiskup u miru podijelio je sakramenat Potvrde 33 krizmanika u župi Vir.

SVIBANJ, 2006.

1. KRIZME NA OTOKU PAŠMANU - O. Nadbiskup je predvodio Mise i podijelio sakrament sv. Potvrde u župama Nevidane/Mrljane i Pašman.

2. MISA SA SURADNICIMA - U katedrali sv. Stošije o. Nadbiskup je predvodio redovitu mjesecnu Misu sa svim djelatnicima u Nadbiskupskom ordinarijatu.

2. - 7. PASTIRSKI POHOD ŽUPI BEZGRJEŠNOG ZAČLEĆA U ZADRU - O. Nadbiskup je bio u pastirskom pohodu župi Bezgrješnog začeća BDM, Zadar-Puntamika. Osim brojnih susreta s različitim grupama i pokretima u župi, susreo se i s učiteljskim zborom u Osnovnoj školi Šimuna Kozičića Benje.

2. LIDRANO U ZADRU – O. Nadbiskup je u Hrvatskoj kazališnoj kući u Zadru sudjelovao na otvaranju "Lidrana", natjecanju osnovnih škola u RH i tom prigodom pozdravio sudionike i organizatore.

4. BDIJENJE ZA ZVANJA U KATEDRALI – U povodu Svjetskog molitvenog dana za duhovna zvanja o. Nadbiskup je u katedrali predvodio molitveno bdijenje.

6. KRIZMA U PERUŠIĆU – Nadbiskup u miru slavio je sakramenat sv. Potvrde u župi Perušić (50 krizmanika).

7. ZAVRŠETAK PASTIRSKOG POHODA NA PUNTAMICI / KRIZMA U TURNJU - Nadbiskup je predvodio Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde 53 krizmanika u župi Zadar-Puntamika te slavio poldnevnu Misu s mladima. Nadbiskup u miru podijelio je Potvrdu 31 krizmaniku u Turnju.

8. - 14. PASTIRSKI POHOD ŽUPI SV. JOSIPA U ZADRU - O. Nadbiskup je u župi sv. Josipa, Zadar-Plovanija obavljao pastirski pohod.

9. KRIZMA U KISTANJAMA - O. Nadbiskup je na blagdan prijenosa relikvija sv. Nikole pohodio župu Kistanje, slavio Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde 29 krizmanika.

10. PROSLAVA GOSPE LORETSKE - O. Nadbiskup je u toj župi slavio koncelebriranu Misu i predvodio procesiju ulicama Arbanasa u prigodi blagdana Gospe Loretske. Prije Mise sudjelovao je, pred župnom crkvom, u prigodnoj svečanosti otkrivanja spomenika nadbiskupu Vicku Zmajeviću o 280. godišnjici doseljenja Arbanasa u Zadarsku nadbiskupiju.

13. KRIZMA U GALOVCU – Nadbiskup u miru podijelio je sakrament Potvrde 43 krizmanika u Galovcu.

14. KRIZME U ŽUPI SV. JOSIPA, KRALJICE MIRA I BIBINJAMA - Na završetku pastirskog pohoda o. Nadbiskup slavio je Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde 38 krizmanika U župi sv. Josipa, Zadar-Plovanija. Poslije podne je slavio Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde 67 krizmanika župe Kraljice mira, Zadar-Stanovi. Nadbiskup u miru podijelio je Potvrdu 49 krizmanika u Bibinjama.

15. - 21. PASTIRSKI POHOD ŽUPI ZADAR-BELAFUŽA - U tom tjednu o. Nadbiskup je bio u pastirskom pohodu župi Uznesenja BDM, Zadar-Belafuža. Započeo ga je susretom s ovogodišnjim krizmanicima. Odvijao se kroz brojne susrete i završio s Misom na kojoj je podijelio sakrament sv. Potvrde 96 krizmanika.

15. DIPLOME ZA VJERONAUK U VRTIĆIMA - U dvorani Nadbiskupskog sjemeništa "Zmajević", o. Nadbiskup je u nazočnosti mr. don Marinka Duvnjaka, rektora VTKŠ-e, podijelio diplome polaznicama dopunskog studija na toj visokoj školi za rad s djecom u vrtićima.

17. SVEĆENIČKA MJESEČNA REKOLEKCIJA - U Nadbiskupskom sjemeništu "Zmajević" održana je mjesecačna Svećenička rekolekcija Zadarske nadbiskupije. U prvom dijelu don Andražej Siepien, župnik Velog i Malog Iža je predvodio meditativnu krunicu u kapelici Sjemeništa. U pastoralnom dijelu mr. don Elvis Ražov je održao referat s naslovom "Marija i duhovna zvanja".

18. DAN ŠKOLE KLASIČNE GIMNAZIJE IVANA PAVLA II. - Prvi Dan škole u Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II. obuhvatio je prijepodnevne aktivnosti "otvorene škole" a navečer program u Hrvatskoj kazališnoj kući na kojem je bio i pozdravio skup o. Nadbiskup. Progrsam se sastojao iz točaka učenika te Gimnazije i jedne monodrame Ilike Zovka.

20. KRIZMA U MURVICI I VISOČANIMA - O. Nadbiskup je predvodio Misu i podijelio sakrament Potvrde 30 ovogodišnjih krizmanika Murvici. Nadbiskup u miru podijelio je Potvrdu 20 krizmanika u Visočanima.

21. BRAČNI VIKENDI U ŽUPI BEZGRJEŠNE / KRIZMA U RADOVINU - Prigodom susreta sudionika Bračnih vikenda u Zadarskoj nadbiskupiji, o. Nadbiskup je posjetio skup i slavio sv. Misu u crkvi župe Bezgrješnog začeća, u Zadru. Nadbiskup u miru podijelio je Potvrdu 23 krizmanika u Radovinu.

22. GOSPA OD ZEĆEVA - O. Nadbiskup je za taj blagdan u Ninu predvodio glavnu Misu -koncelebraciju i nakon nje procesiju po gradu Ninu.

22. POČETAK PASTIRSKOG POHODA ŽUPI SRCA ISUSOVA U ZADRU- Nizom susreta s krizmanicima, članovima Župnih vijeća, katehetama, suradnicima,

roditeljima krizmanika, članovima grupa i pokreta u župi, O. Nadbiskup je bio tijekom cijelog tijedna u pastirskom pohodu toj župi. Posjetio je i Osnovnu školu "Šime Budinića".

24. SVEĆENIČKO VIJEĆE ZADARSKE NADBISKUPIJE - Pod predsjedanjem o. Nadbiskupa održana je 8. sjednica sadašnjeg saziva tog Vijeća. Glavna je tema bila pitanje župne kateheze u Nadbiskupiji te obnova župnih kuća u Nadbiskupiji kao i pitanje uzdržavanje svećenika.

25. SVETKOVINA UZAŠAŠĆA - O. Nadbiskup je u katedrali sv. Stošije predvodio svečanu koncelebraciju. Pjevalo je Katedralni zbor pod vodstvom g. Žana Morovića.

26. SJEDNICA KAPTOLE SV. STOŠIJE – Pod predsjedanjem o. Nadbiskupa, u salonu Nadbiskupskog doma u Zadru, održana je sjednica Stolnoga Kaptola sv. Stošije.

27. KRIZMA U ŽUPI SRCA ISUSOVA - Zbog maloga prostora crkve u župi Srca Isusova, o. Nadbiskup je predvodio Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde 129 krizmanika te župe u crkvi sv. Frane.

27. KRIZMA U ŽUPI SV. PETRA-PLOČA - O. Nadbiskup je predvodio Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde 29 krizmanika.

27. KRIZMA U ŽUPI SV. IVANA-ZADAR - U župnoj crkvi te župe o. Nadbiskup je predvodio Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde 59 krizmanika.

28. ZAVRŠETAK PASTIRSKOG POHODA U ŽUPI SRCA ISUSOVA / KRIZMA U PAKOŠTANIMA - Na završetku pastirskog pohoda o. Nadbiskup je predvodio glavnu prijepodnevnu te podnevnu Misu za mlade. Propovijedao je na još tri Mise koje se slave nedjeljom u župi. Nadbiskup u miru slavio je sv. Potvrdu u Pakoštanima (71 krizmanik).

29. REKTORI MALIH SJEMENIŠTA U ZADRU - Pod predsjedanjem o. Nadbiskupa, predsjednika Vijeća HBK za

sjemeništa i duhovna zvanja, održan je u Nadbiskupskom sjemeništu "Zmajević" u Zadru, sastanak rektora Malih sjemeništa u Hrvatskoj radi izrade temeljnog dokumenta o životu i radu Malih sjemeništa.

31. SUSRET ODBORA ZA ZVANJA HBK U GRANEŠINI - O. Nadbiskup je predsjedao, u Granešini, U Samostanu Sestara Kćeri Božje ljubavi, sastanku Odbora za zvanja pri HBK radi pripreme susreta animatora

za zvanja svih biskupija i redovničkih zajednica u Hrvatskoj, koji će se na jesen održati u Zadru.

31. GOSPA OD KAMENITIH VRATA - U koncelebriranoj Misi koju je predvodio kardinal G. Mc Carrick, nadbiskup Washingtona, SAD, prigodom blagdana Gospe od kamenitih vrata u Zagrebu i dana grada Zagreba, sudjelovao je i o. Nadbiskup

Nadbiskupov pozdravni govor na proslavi Dana Sveučilišta

LIPANJ, 2006.

1. SUSRET BISKUPA I PROVINCIJALA - U Tajništvu HBK u Zagrebu, održan je susret biskupa, članova HBK i otaca provincijala svih redovničkih zajednica u Hrvatskoj. O. Nadbiskup je podnio uvodni referat o primjeni Konvencija za povjeravanje župa redovnicima i suradnji na polju duhovnih zvanja.

1-5. HODOČAŠĆE U RIM / SUSRET CRKVENIH POKRETA I NOVIH ZAJEDNICA - Za svjetski susret crkvenih Pokreta i novih zajednica oko Pape Benedikta XVI., o. Nadbiskup je hodočastio u Rim i predvodio pedeset članova različitih pokreta i zajednica iz Zadarske nadbiskupije.

4. SVETKOVINA DUHOVA – Na svetkovinu Duhova, Nadbiskup u miru predvodio je svečano misno slavlje u katedrali i podijelio sakrament Potvrde mladima iz župa sv. Stošije, sv. Šime i Bokanjsca (102 krizmanika).

6. SASTANAK ZBORA SAVJETNIKA - Pod predsjedanjem o. Nadbiskupa u Nadbiskupskom ordinarijatu u Zadru održan je sastanak Zbora savajetnika Zadarske nadbiskupije.

6. SASTANAK SA ŽUPNICIMA GRADA ZADRA - Istoga dana o. Nadbiskup je predsjedao sastanku župnika grada Zadra radi priprema svetkovine Tijelova.

7. BLAGOSLOV KAPELICE POLJICA-BRIG - O. Nadbiskup je blagoslovio kapelicu Gospe Lurdske, sagrađenu na ulazu u selo Poljica-Brig.

9. GODIŠNICA PAPINA POSJETA ZADRU - Na spomen pastoralnog posjeta Pape Ivana Pavla II. u katedrali sv. Stošije o. Nadbiskup predvodio je koncelebriranu Misu u zahvalu Bogu za dar velikoga Pape Crkvi i za njegov boravak u Gradu i Nadbiskupiji. Poslije Mise je sudjelovao na koncertu grupe "Fides" iz Zagreba koji je priređen za mlade u Arsenalu.

10. KRIZMA U ŽUPAMA VLAŠIĆI, DINJIŠKA I NADIN – O. Nadbiskup je predvodio Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde grupi krizmanika iz župa Vlašići i Dinjiška na o. Pagu. Nadbiskup u miru podijelio je Potvrdu 9 mlađih iz Nadina.

11. KRIZMA U BIOGRADU I ŠKABRNJI - O. Nadbiskup je slavio svetu Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde ovogodišnjim krizmanicima te župe. Nadbiskup u miru podijelio je Potvrdu u župi Škabrnja (58 krizmanika).

Susret sjemeništara u Zadru

NOVA IZDANJA

koja se mogu nabaviti u knjižari Verbum, Zadar

Knjige:

RAZMATRANJA CRKVENIH OTACA ZA NEDJELJE I SVETKOVINE, Verbum 2006.

KATEKIZAM KATOLIČKE CRKVE – KOMPENDIJ, Verbum – HBK – Crkva u svijetu, 2006.

Joseph Ratzinger, MOJ ŽIVOT, Verbum 2006.

Joseph Ratzinger, KRIŽNI PUT, Verbum 2006.

Ivan Aralica, SUNCE, Verbum 2006.

Marko Ivan Rupnik, BACIO MU SE OKO VRATA, Lectio divina prispodobe o milosrdnom ocu, Verbum 2006.

Michel Schooyans, SKRIVENO LICE UN-a, Prema novoj svjetskoj vlasti, Verbum 2006.

Michael D. O'Brien, DNEVNIK NEVOLJE, Verbum 2006.

Darko Tomašević, DA VINCIJEV KOD – ISTINE ILI LAŽI?, Verbum 2006.

Amy Welborn, DEKODIRANI DA VINCIJEV KOD, Verbum 2006.

Massimo Introvigne, ILUMINATI I SIONSKI PRIORAT, Verbum 2006.

Pjesmarica:

Ljubo Stipišić Delmata, NOVE BOŽIĆNE, KORIZMENE I DRUGE DUHOVNE SKLADBE za klapsko i zborsko pjevanje, Verbum 2006.

Audio /nosač zvuka:

PUČE MOJ – korizmeni pučki napjevi uz Dalmacije (sa smotre u konkatedrali sv. Petra u Splitu, 2005.)

S A D R Ž A J

SVETA STOLICA

Homilija pape Benedikta XVI. uoči svetkovine Duhova, 3. 06. 2006.	5
Papina poruka za 43. svjetski dan molitve za zvanja- 2006.	8

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Priopćenje s 33. plenarnog zasjedanja HBK (25.- 28. 04. 2006.)	12
Priopćenje sa sjednice Stalnoga vijeća HBK (23. 05. 2006.)	15
Susret članova HBK s provincijalima (2. 06. 2006.)	16

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Odredbe	17
Imenovanja	25
Naši ređenici	26
Naši jubilarci	27
Naši pokojnici	28
PASTORALNI PRILOG: Turizam i pastoralni rad	32
KULTURNI PRILOG:	
MONOGRAFIJA SICU	34
IZ POVIJESTI NAŠIH ŽUPA: NOVIGRAD	36
IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE	44
KRONIKA	84

Putna kapelica, Paljuv